

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Račun pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, Telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126. Maribor,
Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Dve Kmetijski družbi

Cele generacije je Kmetijska družba v Ljubljani vršila važno poslanstvo. Bila je izhodišče in glavni nosilec strokovno-prosvetnega dela med našim kmetom in njeno delovanje je obsegalo vse panoge naše poljedelske proizvodnje. Polagoma pa je družba izgubljala svoj univerzalni značaj. Važne kmečke panoge so se oddvojile in si ustanovile svoje lastne strokovne centre. Za povzdigo kmetijskega znanja sta se sistematično začeli zavzemati država in samouprava s postavitvijo kmečkih strokovnjakov na terenu, z ustanovitvijo kmetijskih šol in tečajev in s sistematičnim podpiranjem umnega kmečkega gospodarstva. Sporedno s tem razvojem je Kmetijska družba vedno bolj postajala organizacija gospodarske vzajemnosti svojih članov. Ostal ji je torej v glavnem delokrog, ki presega granice društvenega delovanja ter se uveljavlja v glavnem v smerah, ki jih daje zdrava združna ideja.

To so bili pač glavni razlogi, da je prišlo do ukinitve stare organizacijske oblike Kmetijske družbe in do njene pretvoritve v združno. Zgodilo se je to zaradi formalno-pravnih predpisov na ta način, da je stara Kmetijska družba sklenila likvidacijo in prenesla vse svoje aktivno in pasivno premoženje na združno, ki se je osnovala pod istim imenom.

Ti dogodki so se izvršili 1. 1932. V juniju tega leta je občni zbor Kmetijske družbe izvršil spremembo društvenih pravil, nato pa je v decembru sprejel sklepe, ki so omogočili prehod na združno. Manjšina se je proti tem sklepom pritožila. Banska uprava in v drugi instanci ministrstvo za notranje zadeve sta pritožbo odklonila. Pritožniki so se s to odločitvijo zadovoljili in niso vložili tožbe na Državni svet. Sklepi obeh občnih zborov so postali torej tudi z administrativno-pravnega stališča pravomočni.

Združna Kmetijska družba se je pričela lepo razvijati ter je z organizacijo vnovčevanja živine, sadja, zdravilnih zelišč, fiziola in kompirja mnogo pripomogla k okrepljeni cen kmetijskih pridelkov, pri čemer pa je vneto vršila še tudi vse ostale naloge stare Kmetijske družbe. Kako velik obseg je zavzelo poslovanje nove Kmetijske družbe, je razvidno iz dejstva, da je imela v l. 1935. že 275 milijonov prometa.

Sedaj je na podlagi pravnikaškega mnenja posebne od banske uprave postavljene komisije upravnih policije v Ljubljani vse odločilne sklepe Kmetijske družbe iz l. 1932. razveljavil in obnovil delo organizacije, ki več nego štiri leta ni obstajala.

Ni dvoma, da se bo nova Kmetijska družba, ki posluje kot združna, in ki je z odločbo prvoinstančne politično-upravne oblasti neposredno prizadeta, poslužila po zakonu ji pripadajočih pravnih lekov. Treba počakati, da se završi pritožbeni pot in da se donesejo zaključne, po zakonu mogoče odločitve.

Ni dvoma, da ustvarja vzpostavitev stare Kmetijske družbe zelo zapleten položaj. Z obnovitvijo stare družbe namreč ni prenehala eksistenca nove Kmetijske družbe kot združne, ki ne podlega predpisom društvenega prava in je torej odtegnjena neposrednemu posegu politično-upravne oblasti. Tudi niso postali neveljavni ukrepi, ki so bili izvršeni kot posledica sklepa stare družbe o prenosu premoženja na novo združno. Nepremičnine so prepisane v zemljiških knjigah, prevzeti so posli in obveze, ki so se medtem v štiriletni dobi dalje razvijali ter deloma završili, deloma postali izvor novih obveznosti in novih pravnih odnošajev. Zdruga Kmetijska družba je razvila obširno poslovno delovanje in je postala upnica in dolžnik v velikih kupčijah. Angažirala je kredite, ki so deloma fundirani na njenih, od stare družbe prevzetih nepremičninah. Skratka, pred nami je življenje velike gospodarske edine. ki je vzrastla preko vseh aktov in pravnih mnenj. Razčiščenje odnošajev med staro družbo in novo združno je mogoče le potom kompliciranih sodnih procesov, katerih izid pa je po preteku tolike dobe za vsakega pravnika jase.

Ako obnovi stara družba svoje delovanje, bo nastal z ozirom na pripravljajočo se kmetijske zbornice zanimiv paralelizem v delokrogu obeh organizacij. Kmetijske zbornice so stanovska zastopstva, ki bodo sigurno vršila velik del poslanstva, ki ga je nekoč imela častljiva stara Kmetijska družba, in ki jih deloma vrši tudi Kmetijska družba kot združna. Naenkrat bo torej v organizaciji našega kmetijstva nastala hipertrofija interesnih organov, o katere koristnosti danes ne bomo razpravljali.

Mi iskreno želimo, da se spor, ki je nastal iz odredne obnove stare Kmetijske družbe, poravnava in zaključi tako, da bo brez škode za stanovske in gospodarske interese našega kmetijskega ljudstva, ki se itak ne more pritoževati, da bi mu nedostajalo skrb in njegovem

ZAKAJ JE ODŠEL EDEN NA DOPUST

Nemški problem v vsej težini v ospredju — Lord Halifax se bo pogajal z Ribbentropom o kolonijskem problemu

London, 6. februarja. b. Kako pereče je postalo vprašanje definitivnega razčiščenja odnošajev z Nemčijo, najboljše dokazujeta dva dopustna poudarka: prvi, da je eden, ki so zbudili v angleških političnih krogih splošno pozornost:

Pet važnih dogodkov

1. Uradno obvestilo, da odpotuje danes angleški zunanji minister Eden na dvotedenski dopust na francosko Riviero. V pogajanjih z Ribbentropom ga bo nadomeščal lord Halifax, čuvar državnega pečata, o katerem se govori, da je bolj naklonjen nemškim kolonijskim zahtevam kakor Eden, s katerim je prav zaradi tega prišlo do ostrih konfliktov. Dognava se namreč, da ima nemški poslanik Ribbentrop povsem konkretna navodila svoje vlade glede postavitev nemške kolonialne zahteve v ospredje vseh razgovorov z angleškim kabinetom. Foreign office sicer doslej ni prejel še nikake uradne nemške note o kolonialnem vprašanju, vendar sodijo v tukajšnjih političnih krogih, da bo Ribbentrop skušal že takoj v prvi fazi svojih razgovorov doseči popolno priznanje upravičenosti zahtevnih nemških zahtev v smislu Hitlerjevega govora z dne 30. januarja. Eden, ki se v taka pogajanja z Nemčijo noče spuščati, je prav zaradi tega, kakor splošno domnevajo, odpotoval na svoj »dopust« na francosko Riviero.

2. Izredno oster protinemški govor londonskega škofa, namenjen predvsem angleškim pacifistom. V njem je tudi naslednji značilni stavek: Ako bi bili leta 1914. sledili našim pacifistom, potem bi danes v Whitehallu (sedež angleške vlade) sedel nemški cesar ali morda celo Hitler. Nemčija je hotela najprej zasesti Francijo, nato pa zagospodovati še nad Anglijo. Anglija bi bila danes samo še nemška pokrajina. Te besede je včeraj spregovoril londonski škof na zborovanju anglikanske cerkve, kjer je bila med drugim sprejeta resolucija, ki obžaluje sedanje mrzlično oboroževanje držav in se zavzema za načela ženevske ustanove.

3. Ugledni konservativni list »News Chronicle« je objavil včeraj seznam vseh onih

Ribbentropovih dejanj v Londonu, zaradi katerih se danes lahko trdi, da je postal nemški poslanik na angleškem dvoru »persona ingrata« — nezaželjena oseba. Sprito tega odpora angleškega javnega mnenja proti Ribbentropu je malo verjetno, da bi mogel nemški poslanik še nadalje računati na uspeh svoje misije, ki je obstojala, kakor znano, v prvi vrsti v tem, da pridobi Anglijo za sodelovanje z Nemčijo proti Rusiji.

4. V zvezi s temi dogodki je zbudilo še toliko večjo pozornost nenadno sklicanje britanske politične skupine (Imperial Policy group) na splošno razpravo o kolonialnem problemu.

5. Nič manjšo pozornost ni zbudil članek Winstona Churchilla v listu »Evening Standard«, v katerem zatrjuje bivši angleški premier, da terorizira danes Nemčija vso vzhodno Evropo, zlasti Českoslovaško. Sprito tega dejstva predlaga, naj se čimprej izdelata sistem medsebojnih zagotovil, ki naj prepreči nemško eksplozijo na zunaj, ker bi to pomenilo opustošenje vseh sosednjih držav.

V zvezi z vsemi temi dogodki, o katerih mnogo razpravljajo v vseh angleških političnih krogih, se zdi zelo verjetno, da je nenadni Edenov odhod na »dodih« na francosko Riviero zamišljen v prvi vrsti kot demonstracija proti novim nemškim zahtevam glede kolonij in se zaradi tega presoja z vidika nekakšnih razprtij v angleškem kabinetu glede zunanje politike. Vsekakor drži, da je Edenov namestnik lord Halifax nemškim zahtevam bolj naklonjen od šefa zunanje političnega urada, kakor je tudi točna informacija, da bo lord Halifax sprejel nemškega poslanika v posebnih avdientih najkasneje dne 10. t. m.

Hoare contra Eden

Tudi informacije iz dobro informiranih političnih krogov potrjujejo, da Eden ni dovoljen z germanofilijskimi tendencami nekaterih svojih tovaršev v vladi. Govori se, da je na poslednji seji kabineta, na kateri je podal Eden izčrpano poročilo o sedanjem mednarodnem položaju in zaprosil

ministre, da izrazijo svoje mnenje glede nadaljnjega angleškega zadržanja nasproti Nemčiji, prišlo do globljih načelnih nasprotij, in to zlasti med Edenom na eni ter prvim lordom admiralitete sirom Hoareom in ministrom za narodno zdravje Woodom na drugi strani. Vsi ostali ministri so se postavili na stališče, naj Anglija ne napravi nobenega novega koraka za nadaljevanje pogajanj z Nemčijo, temveč naj mirno čaka na nemške pobude. Hoare in Wood sta nasprotno zagovarjala nove diplomatske pobude Velike Britanije v Berlinu, da bi se po tej poti dosegla pojasmila nekaterih važnejših odstavkov Hitlerjevega govora in bi se tako manifestirala z angleške strani volja po upoštevanju nekaterih legitimnih nemških zahtev. Edena je neoprijeto dirnilo predvsem dejstvo, da se mu je postavil po robu minister za narodno zdravje Wood, čigar resor nima nobenega opravka z zunanjo politiko in ki doslej tudi ni kazal nobenih ambicij v tej smeri, dočim je znano, da sta si Hoare in Eden že dolgo v laseh glede glavnih smernic angleške zunanje politike.

Naloga lorda Halifaxa

Posledica vseh teh nesporazumov in zgoraj navedenih dogodkov je nenadni Edenov sklep, da odpotuje na francosko Riviero, dasi se zaradi te njegove odločitve še ne more govoriti o resnem razkolu v angleški vladi. Zato je končno malo verjetno, da bi lord Halifax Edenovo začasno odsotnost izkoristil za kaka konkretna pogajanja s Hitlerjevim odposlancem Ribbentropom. V informiranih političnih krogih so nasprotno prepričani, da se bo lord Halifax omejil le na pazljivo poslušanje Ribbentropovega referata o nemških zahtevah, ne da bi se spuščal z nemškim poslanikom v kakršnekoli kombinacije. Ne sme se namreč nazvlic nesoglasij v kabinetu pozabiti, da ostane tudi za časa Edenove odsotnosti na svojem mestu državni podtajnik Vanstittart, ki v polni meri soglaša z Edenom glede načina obdelavanja nemškega problema. Edenov odhod bo Foreign office samo koristil, ker se zdi v sedanjem položaju Londonu zelo potrebna daljša diplomatska pavza.

Anglija hoče imeti novo, močno brodogradnjo

Angleški mornariški minister sir Samuel Hoare o obrambnih potrebah Anglije

London, 6. februarja. b. Prvi lord admiralitete, sir Samuel Hoare, je imel včeraj v Bradfordu govor, v katerem se je dotaknil nekaterih perečih obrambnih potreb Anglije in je izjavil med drugim:

Največje breme obrambe leži trenutno na ramenih Velike Britanije. Tudi ako bi ga hoteli olajšati, bi bilo nes pametno zaradi tega naprtniti večje obrambne dolžnosti ostalim članom britanskega imperija. Vse odločitve v tem pogledu moramo prepuštni imperialni konferenci, ki se sestane v maju tega leta. Dopusnite nam že sedaj, da zgradimo zares novo in močno mornarico. Da ne bo v inozemstvu nastal noben dvom glede izvedbe našega oboroževalnega programa, želim poudariti: Mi lahko gradimo še boljše, hitrejšje in močnejše ladje kakor katerakoli druga država. Z vidika naših imperialnih interesov se bomo potrudili, da povečamo sposobnost naše mornarice z močno zračno silo. Tudi armadi hočemo dati tako moč, da bo kos vsaki svoji bodoči nalogi.

Položaj v Rusiji

Med Stalinom in Vorošilovom popolno soglasje

Moskva, 6. februar. o. Sprito vesti, ki so se razširile v tujini o neredih v Moskvi kakor tudi o revoluciji proti Stalinu, je bilo objavljeno naslednje uradno sporočilo:

Stalin in Vorošilov sta velika prijatelja in vlada med njima popolna sloga. Vorošilov se zaradi tega ni mogel upreti Stalinu, in tudi ne ukazati pohoda na Kremoelj. Neresnične so tudi vesti, da je bilo v poslednjih dneh aretiranih več štabnih oficirjev in da se pripravlja velik proces proti njim. Vršil se bo le proces proti zarotnikom, med katerimi je tudi general Putna. Nadalje ni resnično, da bi bile aretirane žene 13 nedavno justificiranih trockistov in saboterjev. V Rusiji že od leta 1929 ni nikake opozicije proti Stalinu in zato tudi ne more biti nikakih neredov takšnega značaja.

Vlada gospodar položaja

London, 6. februarja. o. Listi objavljajo celo vrsto alarmantnih vesti o razvoju razmer v Sovjetski uniji. Tako poroča »Morning Post«, da narašča napetost, vendar je vlada za sedaj še gospodar položaja, ker popušča Stalin vsem zahtevam vojske, čeprav dobro ve, da so široki sloji nerazpoloženi proti njej. Sovjetski oficirji so postavili zahtevo, naj se iz vojašnic od-

pokličejo agenti GPU. »Daily Mail« potrjuje, da je bilo pri izgreduh v Moskvi ubitih 15 ljudi. Razen političnega nezadovoljstva je vzrok nemirov tudi pomanjkanje življenjskih potrebščin. »Daily Mirror« trdi, da stazižijo Kremelj elitne čete. Sedaj je prišlo do aretacij tudi v vrstah agentov GPU. Aretiranih je bilo nad 50 agentov, ki so bili takoj ustreljeni. Vorošilov je sklical konferenco vseh glavnih poveljnikov rdeče vojske. »Daily Express« poroča iz Moskve, da je bil smotil izvršen atentat na vrhovnega državnega tožilca Višnjskega, ki pa je ostal nepoškodovan.

Triumvirat na obzorju

London, 6. februarja. o. »Daily Telegraph« poroča iz Moskve, da bo te dni osnovan triumvirat, v katerem bodo Stalin, Vorošilov in Ježov, šef GPU. Do pomirjenja dem Stalinom in Vorošilovom je prišlo šele potem, ko je Stalin izjavil, da ne bo preganjal vojaških oseb, ki jih preprišča vojaškim sodiščem.

Trockega knjiga o moskovskem procesu

Pariz, 6. februarja. b. Trocki je na svoji vojni iz Norveške v Mehiko napisal 130 strani obsegaajočo brošuro o zadnjem moskovskem procesu. V njej skuša dokazati, da moskovski obsojenci niso nikdar pripadali njegovi stranki, temveč gardi starih boljševikov, ki jo je Stalin že pred enim letom oficijelno razgnal.

Neuspela ofenziva proti Malagi

Vsi napadi Francove vojske proti Malagi so bili odbiti delo republikanskih letalcev

Gibraltar, 6. febr. o. Po vesteh z južnega španskega bojišča je doživela velika Francova ofenziva proti Malagi enako usodo kakor zadnja ofenziva pred Madridom. V ofenzivi proti Malagi sodeluje tudi veliko število italijanskih prostovoljcev. Presenečene po napadih republikanskih letalcev so bile nacionalistične čete danes prisiljene utrditi se na postojankah med Fuengirole in Marbello. Predvsem skušajo utrditi železniško progo, ki vodi od Fuengirole v Malago. Prvi napadi Francove vojske so se, ponesrečili, vendar pa se nacionalisti pripravlajo za ponovne napade proti republikancem. Republikanski bombarderji so se pred Ojeonom spustili zelo nizko ter močno decimirali nacionalistične borce. Ko je nacionalistično brodogradnjo pričelo obstreljevati obalo od Fuengirole do Malage, so ga napadli republikanski bombarderji.

General De Liano je sam priznal neuspeh pričetne ofenzive.

pred Madridom

Madrid, 6. febr. o. Republikanske čete so prodrele severno od zapadnega parka na nacionalistično področje. Pred zapadnim parkom proti univerzitetnemu delu mesta se nahajajo sedaj najbolj nevarne bojne črte. Na severno zapadnem bojišču in na Sierra Guadarrami, je bilo mirno.

Rusija hoče sodelovati pri kontroli Španije

ter zahteva istočasno, da naj se Nemčija in Italija izločita, ker sta priznala Francovo vlado

London, 6. februarja. br. Sovjetski poslanik Majski je danes po nalogu svoje vlade izročil predsedniku londonskega odbora za novmešavanje v španske zadeve noto, v kateri zavzema sovjetska vlada stališče k predlogu za uvedbo kontrole na španski meji in vzdolž španske obale. Sovjetska vlada protestira proti prvotnemu predlogu, po katerem naj bi se pomorska kontrola povelja samo onim vojnim mornaricam, ki so že v španskih vodah. To so Anglija, Francija, Nemčija in Italija. Sovjetska vlada zahteva, da se naj Nemčija in Italija docela izločita od sodelovanja pri pomorski kontroli, ker sta enostransko priznali vlado generala Franca. V nasprotnem primeru vztraja Rusija na tem, da tudi ruska voja mo-

V uradnih krogih seveda demantirajo vesti, da bi bil nemški poslanik sprito svoje diplomatske aktivnosti v angleški prestolnici postal za angleško vlado »persona ingrata«.

Hitlerju Eden ni ljub

V zvezi z vso to kopico senzacija je zbudilo pozornost pisanje liberalnega organa »Stara«, ki poudarja med drugim: Menda ni več zgolj slučaj, da vselej kdo zamenja Edena, ko gre za najvažnejše odločitve. Pogajanja z Egiptom je zaključil lord Halifax, konvencijo o Dardanelah Stanhope itd. Izgleda, da Eden ni več gospodar v svoji hiši. Hitlerju seveda Eden ni ljub. Ribbentrop je Edena že prezrl, n. pr. tedaj, ko je tik pred svojim odhodom v Berlin pred božičnimi prazniki govoril o zunanje političnih vprašanjih z Baldwinom namesto ž njim. Zaradi tega se mnogi poslanci tudi sedaj boje, da bodo ob Edenovi odsotnosti dobili svobodne roke tisti ljudje, ki kritizirajo Edenovo politiko DN: Simon, Hoare, Halifax, Chamberlain in Runciman. Ti ljudje so namreč po zanesljivih informacijah pripravljeni skleniti z Nemčijo neposredni sporazum brez kakršnihkoli jamstev za splošno evropsko varnost. Ali odgovarjajo te govornice resnici, bo mogoče v kratkem spoznati.

Edenovi razgovori z Blumom in Delbosom

London, 6. februarja. br. Zunanji minister sir Antony Eden je danes nastopil svoj 14dnevni dopust, ki ga namerava prebiti v južni Franciji. Na potovanju skozi Pariz se je sestaj z zunanjim ministrom Delbosom in min. predsednikom Blumom, s katerima je imel kratek razgovor. Na povratku s francoske Riviere so bo zopet za par dni ustavil v Parizu. Pri tej priliki bo s francoskimi državniki obravnaval vsa aktualna mednarodna vprašanja, zlasti pa kolonijski problem, ki postaja radi nemških zahtev v vsakim dnevu bolj pereč. Že danes je Eden obvestil Bluma in Delbosa, da Anglija v tem pogledu ne bo ničesar storila brez prejšnjega sporazuma s Francijo. Francoski politični krogi zavzemajo stališče, da ni stvar Francije, da bi sprožila razpravo o kolonijah. Po mnenju pariških krogov je možna rešitev kolonijskega problema samo v okviru splošne ureditve, toda predno je sploh mogoče to vprašanje načeti, bo morala Nemčija povedati, kaj hoče. Francija je enako kakor Anglija mnenja, da je o nemških kolonijskih zahtevah dopustna razprava samo v okviru Društva narodov in skladu s splošnim položajem v Evropi.

Sovjetski vojski na poti v Španijo

Pariz, 6. februarja. o. Radio agencijske poročila iz Carigrada, da je včeraj plul skozi Dardanele španski parnik »Campu San Augusto«, na katerem je 1000 sovjetskih vojakov v polni vojni opremi.

Zopet en ruski parnik potopljen

Burgos, 6. februarja. br. Glavni stan generala Franca poroča, da so nacionalistične ladje torpedirale in potopile nek ruski parnik, ki je imel na krovu velik tovor orožja in municije za valencijsko vladno.

Zarota proti sovjetskemu poslaniku Rosenbergu

Pariz, 6. febr. o. »Matine« poroča, da je valencijska vlada odkrila nevarno zaroto, katere sedež je bil v Barceloni. Zarotniki so nameravali umoriti sovjetskega poslanika Rosenberga. Na čelu zarote sta bila anarhistična voditelja Mecudas in Licas. Nameravali so izvršiti atentate tudi na člane sovjetskih misij, ki so zaposleni v španskem vojsnem in notranjem ministertvu. Prav tako so nameravali odstraniti sovjetskega konzula v Barceloni. Glavnim voditeljem zarote se je posrečilo pobegniti iz Španije.

Naša kmetijska politika

Ekspeze ministra Stankovića v finančnem odboru

Beograd, 6. februara. AA. Danes do-
podne je v finančnem odboru narodne
skupščine dal ekspeze kmetijski minister
Svetozar Stanković.

G. Stanković je najprej poudaril, da je
bilo lani izdelanih v njegovem resoru 26
uredb in pravilnikov, a med njimi ni vsteta
tredba o kmetijskih zbornicah, sprejeta le-
tos v januarju, in nista vsteta dva zakon-
ska predloga o zadrugah in o sladkovod-
nem ribištvi. Nato je g. Stanković navajal
podrobnosti iz svojega resora. Objasnili
je uspehe državne intervencije. Letos bomo
izvozili okoli 150 vagonov deteljnega in lu-
cernega semena v vrednosti 30 milijonov
din. Največjo intervencijo vrši država pri
suhih slivah. Tu določa ceno na domačem
trgu in obenem sama preko PRIZAD-a
kupi blago, da zagotovi stabilizacijo do-
ločenih cen. V začetku izvozne kampanje
so bile cene pšenice na svetovnem tržišču
višje od naše diktirane cene, v zadnjem
času je pa narobe. Zdaj so domače cene za
svojih 20 din pri 100 kg višje od svetovne
paritete. Ta prebitke cen se krije iz pre-
ferenciala, ki ga nam dajejo pogodbeni
države. Država mora intervenirati tudi pri
izvozu živine, zlasti goveda in svinj. To
mora delati, ker je izvoz omejen na kon-
tingente, ki jih je treba v državi deliti na
razne skupine interesov: na izvoznike,
zadruge in pridelovalce. Zaradi kontingen-
tiranja se skoraj zmerom pokažejo veliki
dobički, ki bi pa imeli priti v dobro celoti
prizadele gospodarske panoge, ne pa po-
sami posameznim skupinam. Državna intervencija
obstoja tudi v našem svilarstvu.

Pri delu za izboljšanje kakovosti in za
tipiziranje kmetijskih pridelkov bomo šli
velik korak naprej. Te dni se v gradbenem
ministrstvu končujejo priprave za razglas-
nitve za gradnjo silosov in vseh naj-
važnejših izvoznih središč. V teku je ak-
cija za gradnjo sušilnic za slive v slivar-
skih krajih.

Kmetijstvo si je letos po dolgi dobi te-
žavne krize nekoliko oddahnilo. Popra-
vilo so se cene živini in pšenici. Pri pšenici
smo razen tega imeli še to redko srečo, da
smo mi do malega edina država, kjer je
pšenica dobro rodila.

V vinogradništvu se težavne razmere ne-
koliko popravljajo. Tudi cene bodo nekoli-
ko boljše, a le zato, ker je trta letos slabo
rodila; to je torej le navidezno izboljšanje.

Uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov
kaže, kako zelo se ta vlada briga za našo
kmeta in njegovo gospodarstvo. Da se
olajšajo bremena zadolžitve, je država del
teh bremen prevzela sama in z njo tudi
upniki. V zadružništvu je vlada izvršila
sanacijo dveh zadružnih zvez, ki sta bili
pred polomom. V teku je sanacija kmetijs-
ke zadruge za zavarovanje v Zemunu. Ra-
zen tega je pa sanacija zaprosila še ena
zadružna zveza (Ljubljanska). Glavni zve-

zi srbskih kmetijskih zadrug v Beogradu
je država dala poroštvo za posojilo 20 mi-
lijonov din.

Dela se za organiziranje zavarovanja
posevkov pred točo.

Minister Stanković je poudaril, da je
proračun kmetijstva v novem predlogu
zrasel za 14 in pol milijona din. Kmetij-
stvo je slabo dotirano v državnem prora-
čunu v primeri z njegovim pomenom v
vsenarodnem in državnem proračunu. Tej
hibi se bo dalo pomagati tako, da se bodo
pobrle razne takse na izvoz, uvoz in no-
tranji promet kmetijskih pridelkov. Od po-
večanih izdatkov v novem proračunu je
večina namenjena materialnim izdatkom
za gradnjo zadružnih klet in sušilnic, za
boljšanje ovčarstva in slično. Povečano
je število mest za agronome, predvidenih
je 10 novih mest sreskih veterinarjev.

V debati so nato govorili posl. V. Lazlić,
Tomašević in dr. Mahnik nakar je

posl. Ivan Mohorič

analiziral proračun s finančnega stališča.
Navajajoč številke se čudi, da se ne dose-
žejo nameravane vsote v proračunu. Sploh
se ne strinja z načinom sestavljanja prora-
čuna in misli, da bi je treba strukturo prora-
čuna preurediti. Povišanje proračuna v
tem resoru se mu zdi zelo majhno, za vse
panoge kmetijstva. Govornik pravi, da so
na ta resor navezani pomembni proble-
mi, in govori o kmetu v naši državi, de-
leč ga na več odtenkov po delu in načinu
življenja, ter ostalih okoliščinah. Pravi, da
je zato težko govoriti o splošnem tipu
kmeta, in prav zato je tudi težko izvajati
enako kmetijsko politiko v vsej državi. S
te točke analizira tudi uredbo o razdeli-
tvi kmeta in pravi, da bi bilo treba vzeti
za presojo kot načelo plačilno moč. V
zvezi s to uredbo navaja primer dravske
banovine in misli, da bi veljalo spremeniti
zakon o Narodni banki, da se izvede uredba
o kmetijski razdelitvi. Nato slika kmeta
kot gospodarskega činitelja in govori o
problemu kmetijskega proletarijata, ki na-
rašča zaradi ukinitve fluktuacije izselje-
vanja. Zavzema se za to, da se dobe čim
večje vsote za koloniziranje in za agrarno
reformo. Opozarja na važnost pridelovanja ri-
ža. Naposled je govoril o pasivnih krajih
in uredbi o kmetijskih zbornicah, ter se je
na koncu ponovno vrnil na finančno ana-
lizo proračuna in obljubil tudi pomoč opo-
zicije v zahtevi, da se proračun tega re-
sora poveča.

Prihodnja seja se vrši ponedeljek ob 16.
uri.

Za nova ministrstva

Beograd, 6. febr. p. Posl. Janjić, pred-
sednik finančnega odbora je predložil
amandman, da se ukine ministrstvo za te-
lesno vzgojo, zato pa ustanovi dve novi
ministrstvi za propagando in vere.

Beleške

Hrvatska emigracija

»Samouprava« je objavila dolg kome-
tar o povratku podpredsednika b. HSS inž.
Košutića iz prostovoljne emigracije, v ka-
tero se je podal, kakor javlja »Slovenec«,
že sredi l. 1929. ko so bili jugoslovanski
nacionalisti z izjemo g. Petra Živkovića še
daleč od vlade. »Samouprava« vidi v po-
vratku inž. Košutića »še en dokaz več, da
misli vlada dr. Stojadinovića definitivno
likvidirati vprašanje hrvatskih emigra-
ntov.«

Sedaj se oglašajo šibeniški »Tribuna«, ki
zadnje čase intenzivno podpira politiko
JRZ v primorski banovini, ker se ji zdi
JNS preveč popustljiva napram hrvatske-
mu pokretu. Začuden se vprašuje šibeni-
ški list, katero hrvatsko emigracijo misli
glavno glasilo JRZ. »Hrvatska emigracija
je širok pojem. V njej so ljudje ki se ne
morejo pod nobenim pogojem in v nobenem
slučaju vrniti v domovino. Njihov
povratak bi pomenil pljuvanje na največ-
je svetinje Jugoslavije in jugoslovenskega
naroda. Mi ne dvomimo, da bo o tem vla-
da vodila najstrožji račun.«

V današnji številki začne
izhajati nov napet in
obenem duhovito zasnovan
detektivski roman:

„Spomini ekscelence Muholovceva“

ki odkriva tajnosti svet ob-
jemajoče mednarodne pe-
trolejske politike. Obenem
nam prikazuje simpatične-
ga „pustolovca“, ki igra za
svojo srečo in — še za nekaj
drugega.

Naročite si še danes naš
list, da boste lahko dnevno
sledili zanimivi zgodbi, ki
jo prikazuje novi roman.

Če se naročite na naš
list, Vas stane vsaka
številka povprečno

le 1 Din

Razračunavanja v Zagrebu

V Zagrebu je bila nedavno ustanovljena
zadruška »Dom Stjepana Radića«, ki ima
namen širiti prosveto med hrvatskimi kme-
ti in seznanjati mestno prebivalstvo z miš-
ljenjem in težnjami hrvatske vasi. V za-
druški delujejo najbolj intimni prijatelji dr.
Mačka. Zadruška je priredila v prostorih
zagrebške Ljudske univerze dve predava-
nji, ki sta nepričakovano lepo uspeli. Pre-
davalca sta narodni poslanec in kmetijski
pisatelj Miškin in neki Franjo Gaža. V pre-
davanju sta oba govornika napadla tudi
klerikalizem, ki se zadnje čase javlja po
hrvatskih vaseh. Zaradi tega se je dvig-
nila zagrebška klerikalna »Hrvatska Stra-
ža« k ostremu protestu in zahtevala, da se
v bodoče prepreči takim kmetijskim pre-
davalcem dostop v Zagreb. »Hrvatski
Straž« odgovarja sedaj upravni odbor za-
druške »Doma Stjepana Radića« s posebnim
člankom v Mačkovem »Hrvatskem Dnev-
niku«. Med drugim pravi odbor v svojem
odgovoru, da si bodo hrvatski kmetje za-
pomnili napade »Hrvatske Straže« in kadar
pride čas, se bodo ravnali po starem izre-
ku pokojnega Stjepana Radića in »odpili-
nili kot plevel on klerikalno gospodo, ki je
nasprotnica kmetijske misli in hrvatske-
ga kmetijskega pokreta od prve ure ustano-
vitve kmetijskega pokreta pa vse do danes.«

Vatikansko glasilo

o vrnitvi dr. Košutića

»Osservatore Romano«, službeno glasilo
sv. stolice, javlja iz Beograda: »Hrvatski
politični emigrant inž. Avgust Košutić, zet
pokojnega Stjepana Radića, bivši poslanec
in minister javnih del leta 1926, ki je po
Radićevi smrti pobegnil na Dunaj, se je
nepričakovano pojavil na jugoslovanski
meji in dobil dovoljenje, da se lahko vr-
ne v domovino. Zdi se, da je dr. Maček
posredoval pri oblastvih, naj bodo popust-
ljive napram bivšemu ministru. Njegov po-
vratek je posledica političnega ublaženja
in obzirnosti, ki jo izvaja vlada.« — »Ob-
zor« pripominja k tej vesti: »Priobčujemo
radi informacije to vest liste iz »Osservatore
Romano«. Znano je, kako se je inž. Košutić
vrnil v domovino in da dr. Maček ni v
tem oziru prav nič interveniral.« »Osservatore
Romano« torej ni točno informiran o
tej stvari. — Res je, mi vemo o stvari več.

Nove francoske zveze z Malo antanto

Berlin, 6. februara. b. V tukajšnjih po-
litičnih krogih so povzročile veliko vzne-
mirjenje govorice, ki so se razširile iz di-
plomatskih vrst, da namerava Francija v
najkrajšem času ponuditi državam Male
antante sklenitev novih paktov o medse-
bojni pomoči za primer neizvane napada
od kogarkoli. Prav tako porazno
vplivajo vesti, da je Pariz že ponudil An-
kari sklenitev prave vojaške zveze med
Francijo in Turčijo.

Novinarji

pri predsedniku vlade

Beograd, 6. februara. AA. Predsednik
vlade in zunanji minister dr. Stojadinović
je sprejel danes v svojem kabinetu zastop-
nike centralne uprave Jugoslovenskega na-
vornarskega združenja pod vodstvom pred-
sednika Stanka Viranta, direktorja »Jutra«
iz Ljubljane.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima očito vse, ki trpe na astmi, katarju
pljučnih vrhov, zastarelem kašlju, zasluženosti, dolgotrajni hripavosti in
hripi, a doslej še niso našli zdravlila. Vsi taki bolniki dobe pri nas

POPOLNOMA BREZPLAČNO KNJIGO S SLIKAMI

izpod peresa dr. med. Guttmanna, bivšega šef-zdravnika v zavodu za
incenkuro o temi: »Ali se dajo pljučne bolezni ozdraviti?« Da damo vsa-
kemu bolniku priliko, da se pojasni vrsta njegove bolezni, smo sklenili, da
pošljemo to knjigo vsakomur brezplačno in franko v splošni blagor. Treba
je samo pisati dopisnico (frankirano z Din 2.—) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., Berlin 614, Müggelstrasse Nr. 25-25a.

Odobreno od min. soc. pol. sanitetsko oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933

Istovetnost politike Balkanske zveze

Turški zunanji minister Ruždi Aras ob slovesu po
obisku v Beogradu

Beograd, 6. februara. p. Turški zuna-
nji minister dr. Ruždi Aras, ki se je 24
ur mučil v Beogradu, je davi odpotoval
proti Carigradu. O njegovih včerajšnjih
razgovorih z min. predsednikom dr. Mila-
nom Stojadinovićem je bil objavljen ko-
munik, v katerem je rečeno:

Ruždi Aras in dr. Stojadinović sta ugo-
tovila, da so odnosi med Jugoslavijo in
Turčijo pristrani ter da so pogledi na vsa
aktualna politična vprašanja identični. Bi-
la sta srečna, da sta lahko ugotovila zelo
ugoden razvoj odnosov obeh držav na-
pram Veliki Britaniji. Z zadovoljstvom
pozdravljata sklenitev angleško-italijan-
skega sporazuma in se veselita, ker se v
zadnjem času v veliki meri čuti prijateljs-
ko približanje v vzajemnih odnosih na
pram Turčiji in Jugoslaviji, preko njih pa
tudi napram ostalim balkanskim drža-
vam. Dr. Stojadinović je izrazil Ruždi
Arasu svoje zadovoljstvo, ker je bil do-
sežen sporazum med Francijo in Turčijo
glede aleksandretskega sandžaka. Tako je
turška vlada dosegla skladnost odnosov
s francosko vlado, ki je od nekdaj vladala
tudi med Jugoslavijo in prijateljsko fran-
cosko republiko. Ruždi Aras in dr. Stoj-
adinović sta ob zaključku svojih razgo-
rov glede na bližnji sestanek sveta Bal-
kanske zveze v Atenah prišla do zaključ-
ka, da se bo tudi ob tej priliki ponovno

manifestirala popolna soglasnost in scđ-
darnost vseh štirih balkanskih držav glede
na vsa vprašanja, ki se jih tičejo.

Pred odhodom vlaka so novinarji še en-
krat ustavili turškega zunanjega ministra,
ki jih je opozoril na objavljeni komunik
in naglasil, da so odnosi med Jugosla-
vijo in Turčijo v resnici pristrani in da ob-
stoja popolna soglasnost glede vseh bistve-
nih vprašanj balkanske politike. V Anka-
ro se vračam popolnoma zadovoljen, je
poudaril, v Milanu sem videl, da kažejo
na italijanski strani popolno razumevanje
za jugoslovenske potrebe in najboljše vo-
ljo, da se že doslej dobri odnosi poglobe
in razširijo. Italijanski prijateljski odno-
šaji napram državam Balkanske zveze po-
menijo nov faktor miru. V bližnjih dneh
se bom v turškem glavnem mestu sestel
z rumunskim zunanjim ministrom Anto-
nescom, kmalu na to pa bo na sestanku
v Atenah, kjer se bomo zbrali vsi zuna-
nji ministri Balkanske zveze, gotovo na
še vse bolj izdaten način potrjena identi-
čnost naših misli in stališč.

Na vprašanje novinarjev, ali bo res
sklenjena vojaška konvencija med Turčijo
in Francijo, je turški zunanji minister
kratkot odgovoril: Vsekakor, seveda pa
glede na položaj v aleksandretskega san-
džaku.

Kaj bo z bolezenskimi šihti za rudarje?

Usoda § 219 obrt. zakona v finančnem zakonu za
1. 1937-38.

Kakor znano, so imeli do 1. aprila 1936.
vsi delavci brez izjeme v slučaju bolezni
pravico do enotedenske polne mezde. Ta-
ko določa § 219. obrtnega zakona. V fi-
nančnem zakonu za tekoče leto pa je bila
vnešena posebna odredba, da se predpis
§ 219 obrtnega zakona na delavstvo ru-
darsko-topilniških podjetij, ki je zavarova-
no pri bratovskih blaginjah, ne nanaša. Ru-
darji imajo torej samo pravico, zahtevati
v slučaju bolezni od podjetja razliko med
hranarino in mezdo. Izgubili so ugodnost,
ki so jo prej vedno uživali. Ta odredba fi-
nančnega zakona, ki zapostavlja rudarje,
je posebno v slovenskih revirjih izzvala mno-
go negodovanja.

Tem večje prese-
nečenje je vzbudila vest, da je odredba
glede ukinitve § 219. obrtnega zakona tu-
di v novem predlogu finančnega zakona
za l. 1937/38.

Poslanec g. Pleskovič je sedaj stavil na-
rodni skupščini predlog, da se ta določba
briše in je, prepričan, da je prišla le po-
motoma v novi finančni zakon, poslal mi-
nistru dr. Kreku tudi pismo, v katerem ga
opozarja na težko škodo, ki bi jo utrpeli
rudarji, če bi se krivica iz lanskega zakona
zopet ponovila. Poslanec Pleskovič je
zaposlil ministra dr. Kreka, da naj odredi,
da se ta določba iz finančnega zakona zo-
pet briše, odnosno da poslanci JRZ glasu-
jejo za vzpostavitev starega stanja.

Kombinacija ni bila za nas

Pri včerajšnjih skokih za kombinacijo smo z najboljšim
zasedli šele 8. mesto

Banska Bistrica, 6. februara. g. Da-
nes so se vršili skoki, ki štejejo za kom-
binacijo. Vreme je bilo deževno.

Zmagal je v kombinaciji češkoslova-
ški prvak Vrana s 436,5 točke. Njega-
va skoka sta znašala 57 in 57,5 m. Sle-
dili so češkoslovaški Šimunek, Lahr, Ko-
vač, Berauer in Hanuš. Jugoslovenci so
zasedli 8., 10. in 11. mesto. In sicer:
Klančnik Gregor s 350,2 (41 in 42 m)
Pribošek s 347,3 (50 in 55 m) ter Šra-
mel s 345,2 (51 in 53 m) točke.

K včerajšnjemu poročilu o tekmi na
18 km bi bilo še pristaviti, da so si Čehi
priborili v slovenskem prvenstvu 231.03,
Jugoslovenci pa 225 točk. Po stafeti,
alpski kombinaciji in teku na 18 km
ima Jugoslavija 791.09, Češkoslovaška
pa 765.855 točke. Razlika znaša torej
25.145 točke v korist Jugoslavije. V
stanju vseh prvenstev od l. 1934 si je
Češkoslovaška priborila na 18 km 676.34
Jugoslavija pa 618.375 točke in si je
tako Češkoslovaška dokončno osvojila
slovensko prvenstvo v teku na 18 km.

Jutri so še specialni skoki, s kateri-
mi bo tekmovanje za slovensko prven-
stvo zaključeno.

Chamonix — zasiguran!

Beograd, 6. februara. AA. Za odhod naše
smučarske reprezentance v Chamonix na
tekmovanje za prvenstvo sveta je minist-
ter za telesno vzgojo dr. Rogić dovolil 30.000
Din. Obenem je vse potrebno ukrenjeno na
željo zimsko-sportne zveze, da bodo smeli
smučarji to pot izjemno spraviti; smučke tu-
di v II. razred.

Evropsko prvenstvo v drsanju

Praga, 6. februara. w. Včeraj so se tukaj
začela tekmovanja za evropsko prvenstvo v
umetnem drsanju, in sicer z obveznim dra-
njem za dame in drsanjem parov. Po ob-
veznih vajah dam je vrstni red tekmoval-
cev naslednji: 1. Colledge (Anglija) 225,3. 2.
Taylor (Anglija) 222,2. 3. Putzinger (Avstrija)
213,4. 4. Stenul (Avstrija, ki starta za
Francijo) 212,1. 5. Hrubá (ČSR) 6. Nirsber-
ger (Avstrija). V tekmovanju parov je bila
huda borba med nemškim parom Herber-
Baier in Avstrijcem Pausin, v kateri sta

nazadnje spravila zmago olimpijska prvaka
Herber-Baier, drugo mesto sta zasedla brat
in sestra Pausin, tretje pa madžarski par
Szekeresy. Tekmovanja se nadaljujejo še
nocoj in jutri ves dan, ko boša s startno
številko 5 in 6 nastopila naša zastopnika
Tuma in dr. Schwab.

Železniški popust

za tekme v Planici

Beograd, 6. februara. AA. Dovoljen je
75% popust na vožnji na državna železni-
ska Sokolet, ki se udeležijo zvezne smučar-
ske tekme v Ratačah-Planici od 12. do 14.
februara. Popust velja od 10. do 18. fe-
bruara.

Desetmilijonsko darilo za izkoriščanje Abesinije

Rim, 6. februara. br. Deputacija zveze
italijanskih zavarovalnih družb je danes
izročila Mussoliniju 10 milijonov lir kot
darilo italijanskim zavarovalnic za pospe-
ševanje izkoriščanja Abesinije. Razen tega
so poklonile zavarovalnice še znesek 600
tisoč lir za nagrado onim Italijanom, ki
se žele naseliti v Abesiniji, da bi se tako
ta pokrajina čim prej poitalijančila.

Konfinacija

dveh Cerkljanov

Gorica, 6. februara. k. Na goriški pre-
fekturi se je vršil te dni pred konfinacijs-
ko komisijo proces, na katerem sta bila
24letni kmečki posestnik Gabrijel Peter-
nelj in okrog 30letni kmečki posestnik
Janez Kumar, oba iz Cerknega obsorja na
5 odnosno 3 leta konfinacije. O proce-
sih pred konfinacijskimi komisijami je
običajno ne izdajajo nikakoli komunikacij
in zato podrobnosti o poteku procesa niso
znani. Enako tudi niso znani razlogi, za-
kak ju je doletela ta kazen. Peternelj in
Kumar sta bila že odvedena v konfinaci-
jo.

Točno plačuj »Jutra« naročnino
Varui svojem zavarovalnino

Vremenska napoved

Zemunska: Oblačno in deževno vreme po
vseh državah, veter bo močnejši. Temperatura
bo v zapadnih in severnih krajih padla,
drugod pa se bo dvignila.

Dunajska: Južno vreme, tudi ponoči nad
nižno, podnevi po večini nad 5 stopinj nad
nižno.

Za izboljšanje socialnega skrbstva

Pomemben govor poslanca Prekorška o potrebah in
nalogah naše socialne in zdravstvene politike

Beograd, 6. febr. p. Finančni odbor je
snoči do pozne ure razpravljal o proraču-
nu ministrstva za socialno politiko in na-
rodno zdravje. Med drugimi je govoril tudi
narodni poslanec Ivan Prekoršek. Poudar-
jal je pomen in naloge velikim zahtevam
današnje dobe odgovarjajoče centralne
bolnišnice za dravsko banovino v Ljublja-
ni. Vse, kar se je doslej storilo za ta za-
vod, so bili samo začasni in zasilni ukrepi.
Postavko državnega proračuna, ki določa
le 200.000 Din za bolniške stroške, ki jih
je država dolžna plačati po določitvi. Govor-
nik je pohvalno omenil naporno in po-
žrtevno delo zdravnikov po bolnišnicah
in higienskih ustanovah.

Nato je obširno razpravljal o socialni
zakonodaji: zaščiti delavcev, minimalnih
mezdah, zaposlitvi tujih državljanov in
brezposelnosti ročnih in duševnih delav-
cev, ter ugotovil, da je brezposelnost na
področju dravske banovine v industrijskih
centrih in na vasi vprašanje, ki nujno ter-

ja rešitev da bodo ljudje končno vendarle
prišli do dela in zaslužka.

Zatem je govoril poslanec Prekoršek pro-
ti ustanovitvi centralnega fonda za zimsko
pomoč ter kritiziral namero, da bi v ta
fond prispevali vsi delavci in nameščen-
ci, kar bi bilo povsem nesocialno že zara-
di njihovih nizkih mezd in nezadostnih plač.
Rudarski starovpokojnici prejemajo stra-
mojne pokojnine po 2 do 8 Din mesečno.
Potrebna je nujna ureditev vprašanja bra-
toskih skladnic.

Govornik je končno obširno razpravljal o
razširjenju zavarovanja privatnih nameščen-
cev in splošnem starostnem zavarovanju de-
lavstva.

Govor g. Prekorška je izzval ze-
lo globok vtis.

Snoči je nato še govoril narodni poslanec
Peter Bogovac, ki je v svojem obširnem go-
voru posebej omenjal narodnega poslanca
Ivana Mohorića, ki si je zlasti mnogo pri-
zadeval, da se v zadnjem trenutku izlo-
čijo pomanjkljivosti iz načrta trgovinskega
zakona.

Smrt dveh čl. politikov

Praga, 6. februara. br. Po daljšem bole-
hanju sta preminela danes dva zaslužna če-
škoslovaška politika. 67 letni bivši posla-
nec bivšega avstrijskega državnega zbora
in ustanovitelj češke kmečke zveze Karl
Müller, ki se je udeleževal na gospodars-
kem polju, ter bivši poslanec dunajskega
državnega zbora in poznejši češki narodni
poslanec Anton Vadvorka, ki si je pridobil
velike zaslugе za češko kmetijstvo in se je
marljivo udeleževal v vseh vodilnih kul-
turnih in gospodarskih organizacijah. Bil
je tudi podpredsednik dunajskega državn-
ga zbora.

Hlinka proti potovanjem v Rusijo

Praga, 6. februara. br. Vodja slovaške
ljudske stranke pater Hlinka je danes
vložil interpelacijo, v kateri opozarja vla-
do na pogosta potovanja češkoslovaških
profesorjev in učiteljev v Rusijo. Pater
Hlinka smatra, da obstoja nevarnost za
vzgojo češkoslovaške mladine, če se bodo
potovanja v Rusijo nadaljevala, ker se
bodo profesorji in učitelji navzeli komu-
nističnega duha. Zato predlaga, naj vlada
v bodoče ne prepušča potovanja v Rusijo
ne samo učiteljem in profesorjem, mar-
več vsem intelektualcem.

Paragvaj izstopi iz DN

London, 6. febr. o. Iz Asunciuna poročajo,
da je paragvajska vlada sklenila izstopiti
iz Društva narodov.

Politični procesi in aretacije v Avstriji

Naši kraji in ljudje

Največji duševni orjak, kar jih je rodila jugoslovenska zemlja

Stopetdesetletnica smrti učenjaka Rugje Boškovića

V soboto, 13. t. m. bo 150 let, odkar je zatisnil za vedno oči največji duševni velikan, ki ga je rodila jugoslovenska zemlja, jezuit Rudje Bošković. Veliko svetovno priznanih matematikov in prirodoslovcev je izšlo iz našega naroda. omenimo naj samo iz najbolj zgodnje dobe Markantona de Dominisa (Gospodnetiča) z Raba, ki je bil Galilejev prednik na stolici za fiziko na padovanski univerzi, in Boškovića naj-ožjega rojaka, Dubrovničana Marina Getaldića, iz najnovejše dobe pa koroskega Slovenca Josipa Stefana, na čigar stoletnico rojstva smo predlanskim skoroda pozabili, ter na Mihajla Pupina in Nikolo Teslo. Toda visoko nad vsemi stoji nesporno Rudje Bošković.

Kajti Bošković ni bil samo univerzalni genij, kakršnih pozna zgodovina le malo: aveljavil se je kot astronom, fizik, matematik, geodet, arheolog, filozof, pesnik in diplomat, on se je s svojim znanstvenim delom v marsikateri teh panog tako odlikoval, da ga lahko vzporejamo z Descartesom, Newtonom, Leibnizem in Kantom.

Radi tega je Jugoslovenska akademija v Zagrebu že ob stoletnici njegove smrti smatrala za potrebno, da mu posveti obsežno spominsko knjigo, v kateri je Rački podal obširno njegovo biografijo, J. Torbar opisal njegove zasluge kot astronoma in meteorologa. Dvorčak ocenil njegovo delovanje v področju fizike a Fr. Marković ga slavil kot filozofa. Pa tudi ob 200 letnici njegovega rojstva se ga je Jugoslovenska akademija zopet spomnila. Takrat je profesor V. Varičak obširno razpravljal o Boškoviću kot matematiku in je tudi objavil v latinskem izvirniku njegove pripombe o absolutnem in relativnem prostoru in času ter o vztrajnosti, ki so postale posebno aktualne v luči tedaj se porajajoče relativne teorije. J. Majcen pa je že v povojni dobi posvetil obširno študijo Boškovićevim elementom stožkoosečnic. Ne maram tu še dalje navesti vse številne druge spise, razprave in knjige, ki so izšle v zadnjih dvajsetih letih o Rudji Boškoviću. Omenim naj morda le monumentalno, da skoro prerazkošno latinsko-anglško izdajo Boškovičevega največjega dela, namreč njegove »knjige« Philosophiae naturalis theoria redacta ad unicam legem virium in natura existentium, ki jo je priredil L. M. Child a jo je materialno omogočila naša država.

Vsi ti spisi in vse te razprave so imele predvsem nalogo, da poudarjajo velike Boškovičeve zasluge in da ga prikažejo kot sina našega naroda, saj so si ga čestokrat prisvajali drugi. In vendar je že sam Bošković v svojih spisih vedno s ponosom poudarjal svoje dubrovniško pokolenje in je ostro zavrnil svojega neprijatelja »D'Alamberta, ko ga je o neki priliki imenoval Italijana. Ko pa je potoval z nekim angleškim diplomatom preko Bolgarske, je pisal, da je tam deželni jezik narečje slovenskega jezika, ki je tudi njegov domači dubrovniški jezik.

Ob stopetdesetletnici njegove smrti pa je veliki svobodni in združeni Jugoslaviji prvič dana prilika, da se na slovesen način pokaže vrednega svojega velikega sina. Tudi naša dolžnost je, da se ga ob tej priliki vsaj v skromni obliki spomnimo. Ne bomo skušali orisati vsega njegovega dela in vseh njegovih zaslug niti nečemo tu podati v kratkem izveščku njegov zanimiv življenjski opis.

pač pa hočemo vsaj v kratkih obrisih označiti glavne misli, ki jih je iznesel v svojem glavnem delu »Philosophiae naturalis theoria« in ki tvorijo prehod od materialistične atomistike k teoriji atomov kot središč sil, kakršnih zahteva sodobna fizika.

Po Boškovićevem nauku je zveznost materije izključena. Posamezni delci materije se medsebojno ne dotikajo in niti ne morejo biti dotikati. Toda tudi ti delci sami ne morejo biti storjeni iz zvezno spojenih delcev, kakor je mislil Newton in drugi tedanjí učenjaki, temveč morajo biti enostavni, nedeljivi in nerazdelni. Elementi materije so potemtakem stvari, ki nimajo ne delov, ne razteznosti ne oblike. Elementi materije so neraztezni in nedeljive točke, iz katerih izvirajo sile. Elementi materije so torej po Boškovićevem mnenju središča sil.

Bošković je ustvaril svojo teorijo o atomih kot središčih sil že okoli leta 1750. Radi tega gre njemu nesporno prvenstvo v tem pogledu. Po njegovih stopinjah je šla znanost naprej do današnjega dne. Vendar so se Boškovičeve zasluge premalo poudarjale in priznavale. V Nemčiji zlasti jih je zatemnili sorodna, toda šele trideset let pozneje izšla Kantova teorija. Večji odmev je našel Boškovićev nauk pri Francozih, kakor pri Ampèru, Cauchyju, Séguinu in drugih. Ob koncu preteklega stoletja pa je prišel v teoriji elektronske teorije do splošne veljave in danes slavi v sodobni predstavi atomske strukture svojo končno zmago.

Po Boškoviću so sile, ki izvirajo iz njegovih nerazteznihih elementov, v najmanjših razdaljah odbojne in postanejo pri neskončno majhni razdalji neskončno velike, tako da je neposreden dotik dveh elementov nemogoč. Z naraščajočo razdaljo od središča odbojne sile pojemajo in v neki določeni, a vendar še zelo majhni razdalji izginejo. Pri še večji razdalji postanejo sile privlačne. Te najprej rastejo, nato pojemajo in končno izginejo ter preidejo zopet v privlačne sile. To se ponavlja večkrat v različnih, vendar zelo majhnih razdaljah. Od neke določene razdalje dalje se sile stalno privlačne in obratno sorazmerne kvadratu razdalje. S tem edinim zakonom je skušal Bošković razlagati vsa osnovna svojstva materije, h katerim je prišleval neprodornost, razteznost, gibljivost, deljivost, kohezijo, prožnost, tekočnost, trdnost in težnost. Tudi električne in magnetne pojave je hotel raztolmačiti s svojim zakonom.

V skladu z njegovo atomistiko tudi prostor in čas nista za njega zvezna, temveč diskretna in preštevna. Kajti Bošković zanika absolutni prostor in absolutni čas. Realen prostor in realen čas tvorijo samo materialni elementi s svojimi prostorskimi in časovnimi načini bivanja.

V takem realnem prostoru ni zvezne telesa, ploskve ali telesa v matematičnem smislu. Nikjer nimamo prave premice, pravega kroga ali elipse, prave ravnine ali krogelne ploskve. Zato smatra on tudi vso geometrijo, ki se s temi tvori peča, za imaginarno in idealno. Radi tega so izrekli, ki jih iz nje izvajamo, sicer pravilni toda hipotetični. Če eksistirajo vsi pogoji, ki jih zahteva geometrija v realnem svetu, potem eksistirajo tudi zaključki, ki se dajo iz njih izpeljati. Spričo teh in veliko drugih podobnih drugih Boškovićevih izrekov o geometrijskih tvorih in pravilih se otreši vtisa, kakor da je Bošković ne samo dopuščal možnost druge od evklidske različne geometrije, temveč da je smatral tako geometrijo tudi za verjetno.

Ker odklanja Bošković absolutni prostor in absolutni čas, ne more biti po njegovem nauku govora o absolutnem gibanju enega samega materialnega telesa. Prostor in čas obstoja le po načinih bivanja vseh materialnih točk. Radi tega moremo za znati samo relativno gibanje enega telesa napram drugim. Bošković je v tem pogledu popoln relativist. Toda za njega niso vsa gibanja morda samo kinematično, temveč je z ozirom na popis gibanja samega, temveč tudi dinamično relativna. Radi tega odklanja on razlago vztrajnosti, kakor da bi imelo vsako telo že samo po sebi težnost, da se premotrno in enakomerno premika, ako ne deluje nanj nobena sila. Z argumentacijo, ki se nam zdi še danes

izredno sveža, da, morda prav danes celo bolj aktualna in važna kakor za časa Boškovića samega, zavrača Bošković vse dokaze za bistvo vztrajnosti in pripušča popolnoma zavedno možnost, da je tudi vztrajnost le relativna, namreč relativna z ozirom na vsa materialna telesa, ki tvorijo prostor.

Predaleč bi zašli, ako bi v okviru tega članka obrazložili Boškovičev nauk o vztrajnosti in ga primerno ocenili v luči sodobne fizike. Omenimo naj samo, da so celi odstavki o tem predmetu pisani s tako kritičnim in jasnim duhom, kakor je to storil poldrugo stoletje pozneje Henri Poincaré.

Veliko se je že pisalo o Boškoviću in njegovih zaslugah, toda njegovo delo je tako ogromno, da bo treba še veliko storiti v tem pogledu. Dolžnost naša je, da priborimo našim velikim možem mesto, ki jim gre v znanstvenem svetu. Skrbeti moramo, da jim naša svobodna domovina vsaj po smrti postane skrbca mati. Kajti ti naši velikani so dali tujni vse, tujina pa jim je bila vendarle vedno samo mačeha. In to je bila menda tudi življenjska tragika Rudja Boškovića.

Trojni praznik dr. Jožeta Karlovška

Celje, 6. februarja.

Odvetnik dr. Jože Karlovšek v Celju slavi prihodnjo sredo svojo sedemdesetletnico in obenem 40letnico odvetniškega poklica ter 40letnico poroke in bivanja v Celju.

Narodno gibanje in vojno politično vrvenje v zadnjem četrtstletju pred prevratom v Celju in sploh na Spodnjem sta-jerskem je v ozki zvezi z delovanjem in življenjem jublanta.

Dr. Jože Karlovšek se je rodil 10. februarja 1867. v borni kmečki koči v Šmarjeti na Dolenjskem. Po dovršenih študijah se je najprej posvetil sodnijski karijeri, pozneje pa advokaturi. Na pobudo pokojnega g. Dragotina Hribarja, ki je bil takrat v prvih vrstah celjskega narodnega življa, je l. 1897 vstopil kot koncipient pri dr. Sernecu v Celju.

Nemški pritisk v tistih letih je postal vedno hušji, zlasti neizprosni so bili volilni boji, Hribarjeva »Domovina« je ostro bicala krivične narodne razmere in vsestransko probujala in vzpodbujala. Po drobnege dela je bilo vedno več, potreben je postal dotok mladih ljudi. Dr. Karlovšek je bil takoj po prihodu v Celje izvo-ljen za predsednika Celjskega pevskega društva in podstarosta Celjskega Sokola. Z vrnemo se je lotil društvenega in narodnega dela. Pod praporom CPD z geslom pesnika Askera: »Kdor naš si, z nami pojde« so se zgrinjali narodnjaki vseh slojev in koncert je sledil koncertu, igra je sledila igri. Jublanta je stalno sodeloval na odru kot pevec in igralec. Najlepše njegove vloge so bile Janko v spevoigr »Na Vrbelem jezuru«, Rajtuzer v »Desetem bratu«. Zvesto mu je pomagala njegova gospa »opraga Mira kot pevka in kot odlična igralca. Celjski oder se je takrat ponosil s Perdanom in Rafkom. Dva odlična in zaslužna odbornika gg. učitelja v p. Franc Kranjc in knjigovez A. Ter-

Perilo prati? Ne, temveč negovati!

Ako si hočete dolgo časa ohraniti perilo tedaj ne zadostuje da ga perete kot »navadno«. Perilo je treba pravilno negovati s Schichtovim Radionom. S tem si boste prihranili tudi mnogo težkega dela.

Radion je popoln proizvod za nego perila. Uporaba je zelo preprosta:

1. Raztopite Radion v mrzli vodi.
2. Ko raztopina zavre, kuhajte najmanj 15 minut.
3. Splakujte perilo najprej v topli potem pa v mrzli vodi. Perilo bo ostalo dolgo časa kot novo in bo vedno snežnobelo.

Schichtov
RADION
POPOLNA NEGA PERILA

ček še živita v Celju. Nič manj zaslužno se je dr. Karlovšek uveljavil kot starosta Celjskega Sokola in prvi starosta štajerske župe. Razpolagal je s temperamentno in obenem s poljužno besedo je na željo takratnega voditelja v narodnem boju dr. Dečka prevzel, čeprav še mlad, predsedstvo političnega društva »Napredac«. V narodnih bojih, v okrajnem zastopu Celjskem, pri državnozbornskih in deželnozbornskih volitvah je na sto in sto shodih in sestankih dr. Karlovšek neumorno agitiral. Leta 1902, je bil deželnozbornski kandidat v južnoštajerskih mestih in trgih. Ko je šlo za gospodarsko osamosvojitve slovenske štajerske je hodil z neumorno poštrevnostjo tudi na mnoge gospodarske shode z Dragotinom Hribarjem, Ivanom Rebeikom, dr. Pipušem in drugimi.

Nepozaben je ostal vsem udeležencem impozantni slovenski tabor na Lavi pri Celju, prirejen v moralno podporo bratom Hrvatov in silnem boju proti Khenu Hederjaryju in njegovi klikli. Dr. Karlovšek je kot pravi ljudski govornik gmel z odra in fasciniral tisočglatno množico. Čim bolj ga je komisar svaril, da se brzda, tembolj je govornik udrihal po madžarinih in drugih renegatih.

Kot stvarjen dokaz gospodarskega osamosvojitvenega dela je dr. Karlovšek z drugimi rodoljubi sprovel ustanovitve prve večje slovenske industrije na Štajerskem, Delniške pivovarne v Laškem. Bil je numoren propagator in org. in je, ko je lastna pivovarna obratovala, vodil za grizen boji proti nemškemu pivu. Nadmoč na nemška konkurenca in nedovoljna narodna zavednost sta pozneje udušila lepo podjetje.

Ni še bilo dr. Karlovškovo delo za slovensko pivovarno pri kraju, že si je napravil drugo težko brigo.

S pomočjo »Südmarkter« so Nemci kupili Slomškovo domačijo na Ponikvi. Name-ravali so tam naseliti nemško kolonijo, ki bo oskrbovala tovarno glinskih izdelkov. Že je bila v načrtu tudi šulferajnska šola na Grobelnem in zabit naj bi bil nov oporni stebrič za »Jadranski most«. Narodnjaki so dregali dr. Karlovška kot političnega predsednika, naj skuša te nakane preprečiti. Dr. Karlovšek je storil vse ali uspeha ni bilo. V nekakem obupu je kupil jublanta za narodni biser sam, četudi brez posebnih sredstev. Četrto stoletja ga je negoval in čuval in še danes kažejo lepo restaurirana poslopja, vzorni sadovnjaki in krasni slomski gozdovi na njegovo skrb in pridnost. Šmarčki okrajni

zastop, čigar večletni odbornik je bil jublanta, ga je poslal kot delegata v Južnoštajersko hranilnico v Celju in še zdaj je dr. Karlovšek odbornik Banovinske hranilnice. Na stotine otrok, dijakov in ljubiteljev Slomška sta pogostila jublanta in njegova soproga.

Pa tudi pri tem narodnem delu je jublanta doživel razočaranje, ki so čisto de-lež idealistov. Slomškovi dom je danes v drugih — na srečo dobrih narodnih ro-kah.

Po težki, trudi, žrtv, uspehov in razočaranj polni dobi se je umaknil dr. Karlovšek v svojo odvetniško pisarno, kjer ga najdemo veak dan zatopljenega v paragrafe in spise, zbiravega, čilega in živahnega kakor pred 30 in 40 leti.

Tudi na poklonem polju ima ime dr. Karlovška star dober zvok odvetnika in pravniška. ki je dika svojega stanu.

V politične borbe dr. Karlovšek ne posega več. Težko mu je, ko gleda današnje razdvojenost v našem ljudstvu ali mladeniški optimizem ga ne zapušta: trdno veruje, da bo v Jugoslaviji prišel čas skupnega in složenega napora vseh pravih nacionalnih ljudi. L. 1931 je bil odlikovan z redom sv. Save — tako je domovina tudi službeno priznala zasluge tega resničnega borca iz junaške dobe narodnega pokreta na Spodnjem Štajerskem.

Svoj jubilej obhaja dr. Karlovšek v harmoniji srečnega rodinjskega življenja ob strani svoje zveste družice, plemenite žene, ki mu je že 40 let pomočnica in sodelavka in s katero sta, akoravno brez lastne dece, vzgojila posinovca in pohoterk, ki sta jima bila prava oče in mati. Domači krov in zelena bratovščina eta danes dr. Karlovšku najljubša. Ali pri vsej skromnosti tega življenjskega od-mora se dr. Karlovšek ob svoji 70letnici ne bo mogel skriti. Njegovo ime je nerazdružno spojeno z dobo klasične narodne dobe štajerskih Slovencev in njegove zasluge se ne dajo izbrisati. Spomnili se jih bodo vsi, ki dobro vedo, da brez moč, kakršne je dr. Karlovšek, nacionalna misel ne bi bila prodira »dobi, ko je tuja roka segala že po duši našega rodu. Ad multos annos!

KAKOR KDO ZNA

»Ali se sme v tem vagonu kaditi, gospod sprevodnik?«

»Ne sme se, gospod.«

»Odkod je pa toliko dima?«

»Od kadilcev, ki tega niso vprašali.«

VSE IMA

Skot sreča svojega prijatelja. »Ali imaš kaj ognja?«

Prijatelj mu ponudi vžigalice.

»Hvala. Ali imaš morda še kaj tobaka?«

»Seveda,« pravi prijatelj in odpre tobak-nico.

»Oh,« pravi Skot, »pa bodi še tako dober in mi podo svojo pipo.«

bila prevezana z rdečim trakcem.«

močan, zanesljiv, skromen v zahtevah

Din 29.760

SAMOZASTOPSTVO

„IMEX“ H. Artenjak, Ptuj

Sche

Jugoslavija ni zastopana na svetovnem kongresu norcev in pustnih šem v Monakovem

Monakovo, 5. februarja. Monakovo! Prvo, kar zagleda tujec v tem mestu, sta dva velika stolpa, ki sta hotela pred davnimi časi postati gotška, pa ju je usoda izoblikovala drugače. Stolpa monakovske stolnice sta pokrita z ogromno belo kupolo.

Veter pihla in brije skozi mestne ulice, njegova sila je tako močna, da se tu pa tam zazibljejo zvonovi gotške cerkve. Naše ljube Gospe in da se ljudje le s težavo drže pokonci.

Sprehajaj se po tipičnih bavarskih ulicah, v katerih je toliko pivnic kakor hiš. Greš mimogrede okrog grško pravoslavne cerkve in maverskih palač, prideš na Ludvikovo cesto, kjer se ti zdi, da si pol v Atenah, pol pa na kaki rimski ulici, obiščeš pinakoteke in druge muzeje, obideš veličastni Kraljevski trg in na koncu si še utešiš nezgibno žejo v dvorski pivovarni in s tem si prav za prav že videl — Monakovo.

V to mesto so prihajali že od davnih časov muzikanti, slikarji, pesniki in bohemi. Saj jih je posebno mikala privlačnost mesta in pa sloveči glas, da ima monakovsko dekle črne oči in črne lase.

Tri pustne prireditve ali, bolje rečeno, tri mesta so na svetu Meka za norce: Nica, Köln in Monakovo. Vsaka od teh ima svoje značilne karnevalske posebnosti.

Sami Monakovčani pravijo, da prav za prav ne vedo, od česa to pride, da postanejo v pustnem času tako neumni. Misli-

jo, da ima tu vmes prste kak baci, ki ga prinese prve pomladne sapa. Na vsak način mora biti nekaj na tem, kajti v času med Sv. Tremi kralji in pepelnico sredo se mesto spremeni v en sam ples in rajanje. Takoj po Božiču se sproži motor muzike in od tedaj naprej igra na stotine godb od jutra do večera in cele noči karnevalske poskočnice. Vsak mešanec po svoji zmožnosti in sposobnosti pridona obol k pustnemu razpoloženju.

V tem res čudnem času se odpro vsi predali dopustljivosti, zakon o javni morali sploh nima veljave. Iz gledališča kakor iz zadnje predmestne beznice done valovi veselosti. Za naše pojme vidiš tu nemogoče prizore v tem sicer po svoji zgodovini tako moralnem mestu.

Lotojnji karneval je še posebno svečan, ker doživlja Monakovo te dni višek vseh dosedanjih norosti: to je prvi mednarodni kongres norcev. Zaradi tega se vrše vse prireditve v znamenju humora narodov. Udeleženci tega kongresa so prišli iz vse Evrope, a iz Nemčije prihajajo dan za dnem posebni vladi. Da ne bo kakih komentarjev, moram poudariti, da na tem kongresu naša država ni zastopana! Mesto, ki je znano po svoji prijaznosti in domačnosti, sprejema goste, pustne šeme, ki so na mah postale ljubljenci razigranega občinstva.

Vsako leto imajo pustne prireditve neko osrednje vodstvo, na čelu katerega stoji princ, ki si je nadel letos posebno visoko ime princ Otto I. iz Plakatonije. In ta le-

tojnji princ Oton Plakatonski in njegova princesa Hanna sprejemata norce vsega sveta v posebnih avdicenah. Pa ne samo ta kralj norcev, temveč tudi pravi pravcati častiti mestni občje pozdravljajo nenavadne zemljane v rotovski sobanah.

Čimbolj se bliža pustni torek, tembolj se vidi in občuti karnevalsko razpoloženje

množic. Zastavljalnice so že nagromadene najrazličnejših stvari, vsak je oddal od sebe vse odvisno, samo da se lahko udeležuje pustnih prireditev. Proti koncu tega norčevega časa je dnevno na stotine elitnih

Gospodarstvo

Dve Kmetijski družbi

Po 4 letih razveljavljena občna zbora Kmetijske družbe

Upravnik policije v Ljubljani je v petek zvečer dostavil predsedniku Kmetijske družbe v Ljubljani, r. z. z. o. z., odlok, s katerim se razveljavljajo z dne 8. junija 1932 volitve glavnega odbora in sklepi občnega zbora z dne 29. decembra 1932, kjer je bilo sklenjeno, da se izvrši likvidacija društva Kmetijska družba v Ljubljani in se prenese vse premoženje z aktivami in pasivami na novo ustanovljeno Kmetijsko družbo, r. z. z. o. z., tako da se z razveljavitvijo teh sklepov vzpostavlja pri Kmetijski družbi v Ljubljani stanje iz zbornice občnega zbora 8. junija 1932.

SKLEPI OBČNEGA ZBORA DNE 8. VI. 1932

Na občnem zboru 8. junija 1932 je Kmetijska družba sprejela svoja pravila. Ta spremenjena pravila so bila, takoj ko so bila sprejeta, še v teku občnega zbora odobrena od kr. banske uprave od istega dne. Na tem občnem zboru so bile takoj, ko je bil občni zbor obveščen, da so nova pravila odobrena, izvršene volitve novega glavnega odbora po novih pravilih in se je glavni odbor potem konstituiral 18. novembra 1932.

Komisija banske uprave pa smatra, da so bile volitve članov glavnega odbora na tem občnem zboru protistatutarne, ker jih je izvršil občni zbor, ki je bil sestavljen še po prejšnjih pravilih, moral pa bi jih izvršiti občni zbor, sestavljen po spremenjenih pravilih.

Komisija smatra, da se na občnem zboru dne 8. junija izvoljeni glavni odbor tudi ni mogel konstituirati, da so vsi njegovi sklepi neveljavni in da Kmetijska družba vso dobo od 8. junija do 29. decembra 1932 ni imela pravilno izvoljene uprave.

PRETVORITEV DRUŠTVA V ZADRUGO

Na izrednem občnem zboru Kmetijske družbe dne 29. decembra 1932 je bilo sklenjeno, da se Kmetijska družba v Ljubljani kot društvo razide in da se njeno premoženje z aktivami in pasivami izroči novo ustanovljeni zadrugi »Kmetijska družba v Ljubljani, r. z. z. o. z.«. V ta namen je občni zbor pooblastil likvidatorja, da izroči premoženje zadrugi. O poteku tega občnega zbora je bila sestavljena notarska svečnica.

Vsi sklepi tega občnega zbora pa so po mnenju preiskovalne komisije protistatutarne in sicer iz naslednjih razlogov:

Ker smatra komisija, da je bil glavni odbor na občnem zboru 8. junija 1932 izvoljen v nasprotju z veljavnimi pravili, se ta glavni odbor tudi ni mogel pravilno konstituirati in ni mogel sklepati, da se skliče občni zbor. Zato pa so sklepi tega občnega zbora neveljavni.

Ne glede na to, pravi komisija, je bil občni zbor sklican tudi za en dan prepozno. Po pravilih se mora občni zbor sklicati 15 dni, preden se vrši. Toda dejansko je poteklo le 14 dni.

Komisija smatra, da bi se občni zbor ne smel vršiti z istimi delegati kakor občni zbor od 8. junija.

Za razid društva je bila po predpisih pravil od 8. junija 1932 potrebna dvotretjinska večina oddanih glasov. Poimenovalno glasovanje je dalo po notarski svečnici rezultat, da je od 248 navzočih delegatov glasovalo za razid družbe 183, proti pa je glasovalo 46 delegatov, medtem ko se je 31 delegatov vzdržalo glasovanja, odnosno so glasovali s pridržki, kar da skupaj 260 glasov. Komisija smatra, da 12 glasov članov glavnega in nadzorstvenega odbora ni pravih, 25 delegatov pa da ni bilo pravilno izvoljenih. Zaradi tega smatra komisija, da je imelo v resnici volilno pravico le 223 delegatov, in bi bilo potrebno za dvotretjinsko večino 149 glasov. Po odbitku glasov 25 delegatov, ki po mnenju komisije niso bili pravilno izvoljeni, je to

rej glasovalo za razid društva le 146 delegatov in je smatrati, da so manjkali trije glasovi do predpisane dvotretjinske večine. Vprašanje, koliko je bilo takih nepravilno izvoljenih delegatov med onimi, ki so glasovali proti, komisija ni razčistila.

Končno smatra komisija, da je izročitev premoženja v nasprotju s predpisi § 35 društvenih pravil, ki postavljajo načelo, da se mora premoženje v primeri razida društva porazdeliti za obkorožne kmetijske namene. Zadruga Kmetijska družba določa v svojih pravilih, da ima namen pospeševati interese svojih članov. Članstvo pri zadrugi da ni tako splošno, kakor je bilo pri društvu, temveč je vezano na plačilo deležev in na jamstvo. Tu naj pripomnimo, da ima zadruga 11.000 članov in da znaša delež 10 Din, jamstvo pa 20 Din, prej pa je znašala članarina na leto 25 Din, dočim zadruga ne zahteva nobenih letnih prispevkov.

ODLOK UPRAVNIKA POLICIJE

Na osnovi § 10 zakona o društvi, shodih in posvetovanjih je na podlagi gornjih ugotovitev komisije upravnik policije odločil, da se ukinejo vsi sklepi občnega zbora od 8. junija 1932, ki so sledili sklepu izpremembe pravil, nadalje vsi sklepi imenovanja društva, ki so sledili temu občnemu zboru, in slednjič vsi sklepi izrednega občnega zbora od 29. decembra 1932. Zlasti se ukinja izvolitev novega glavnega odbora na občnem zboru 8. junija 1932, kakor tudi sklep glavnega odbora od 10. decembra 1932 glede sklicanja izrednega glavnega odbora društva postavitve likvidatorjev in izročitve premoženja novi zadrugi. Izrednega občnega zbora in končno sklepi občnega zbora dne 29. decembra 1932. S to odločbo se vzpostavlja društvo Kmetijska družba v Ljubljani v ono stanje, kakršno je bilo pred navedenimi protistatutarnimi sklepi, to je v stanje po izvršeni spremembi pravil na občnem zboru dne 8. junija 1932. Predsednik društva Kmetijska družba ima zaradi tega nalogo, da skliče glavni odbor, ki je bil v funkciji pred občnim zborom dne 8. junija 1932, ta pa mora na osnovi pravil od 8. junija 1932 ugotoviti članstvo, zlasti pa ugotoviti, kateri člani so po § 7, točka 2 upravičeni voliti in biti voljeni na podružničnih občnih zbora. Ta stari glavni odbor mora nadalje poskrbeti, da se s tako ugotovljenim članstvom skličejo podružnični občni zbori, da izvolijo delegate za občni zbor, ki naj se potem čimprej skliče.

Ker je društvo Kmetijska družba od občnega zbora dne 8. junija 1932 deloval proti pravilom od občnega zbora dne 29. decembra 1932, pa zaradi protistatutarnega sklepa o razidu ni moglo delovati, gre za popolno vzpostavitev v stanje, kakor je bilo v omenjenem trenutku 8. junija 1932. Iz tega razloga oživijo s tem trenutkom vse članske pravice, ki so v tem razdobju počivale. Dejstvo, da člani v tej dobi niso plačali članskih prispevkov, jim zaradi tega ne more škodovati. Glavni odbor mora po vzpostavitvi društva v prejšnje stanje pri ugotavljanju članstva vzeti za osnovo svoje sklepe od 29. januarja 1932 in 12. maja 1932 ter priznati za redne članse vse one, ki so se do 31. marca 1932 prijavili kot redni člani ter so do 20. maja 1932 plačali članarino, ako sicer izpolnijo pogoje § 5 pravil.

Z vzpostavitvijo starega društva Kmetijske družbe seveda ni razpuščena zadruga Kmetijska družba, ki še nadalje obstaja. Proti odločbi upravnika policije pa imajo ležaj prizadeti pravico pritožbe na bansko upravo, na notranje ministrstvo in na državni svet.

Ker je prenos premoženja stare družbe na novo zadrugo izvršen po vseh predpisih formalnega prava, bodo za razčiščenje odnosov med družbo in zadrugo pač potrebni civilnoopravni procesi.

Din; če od tega zneska odbijemo 3.50 Din za celulozo in za skupni davek na poslovni promet, potem ima tvornica za ostale stroške na razpolago znaten znesek 6.50 Din, ki je skoro 3krat večji nego v Avstriji. Čeprav so pri nas meze mnogo nižje nego v Avstriji. Pripomniti je še treba, da znašajo pri uvozu tega papirja stroški za carino in za prevoz okrog 4.50 Din za kg, kar predstavlja skoro 90% nabavne cene v inozemstvu. Kljub tem ogromnim stroškom pa je inozemski papir še vedno za več nego 0.50 Din pri kg cenejši.

Dispariteta med cenami domačega in inozemskega papirja se je povečala zlasti v poslednjih letih, kajti prej je bila naša papirna industrija konkurenčna tudi v inozemstvu in je v znatnejšem obsegu izvažala papir na zunanja tržišča, zlasti v Italijo. Tako smo n. pr. leta 1928, izvozili v inozemstvo 14.057 ton celuloze, 1100 ton lepenskega papirja in 633 ton papirja za pisanje. Za ves ta izvoz smo prejeli iz inozemstva 73 milijonov Din. Zadnja leta pa sploh nismo več izvažali in je v letu 1935, ves izvoz navedenih izdelkov papirne industrije znašal komaj 467 ton v vrednosti 1.4 milijona Din. Izvoz papirja je torej praktično prenehal, medtem ko je uvoz papirja sedaj še

večji nego je bil pred nastopom gospodarske krize. Leta 1928, smo uvozili le 12.828 ton tiskarskega papirja, lani pa že 15.667 ton. To povečanje uvoza pa je nastopilo le zaradi pretiranih cen domačemu papirju. Res je, da je sedaj konkurenčna borba na zunanjih tržiščih težja nego v dobi pred krizo, vendar bi naša papirna industrija tudi še danes lahko konkurirala na zunanjih tržiščih, kar nam potrjuje dejstvo, da se je zadnja leta navzile ostri konkurenčni borbi naš izvoz cigaretnega papirja celo povečal in je lani znašal 978 ton odnosno 20 milijonov Din nasproti 362 tonam odnosno 9 milijonov Din v letu 1928., ko je bila izvozna konjunktura mnogo ugodnejša.

Vsi navedeni momenti zgovorno pričajo, da so pri nas cene tiskarskega papirja v resnici pretirano visoke in da zahteva interese našega gospodarstva in naše narodne prosvete, da se te cene ne zvišujejo, temveč da se znižajo na tako višino, da tiskarskim podjetjem ne bo treba uvažati papirja iz inozemstva, kar bo tudi v korist našemu deviznemu gospodarstvu in končno v korist delavstvu. Velika napetost med cenami papirja v naši državi in inozemskimi cenami pa nam dokazuje, da bi v tem primeru naše tvornice papirja še vedno lahko poslovale s primernim dobičkom.

Zaključek konference zbornice

Poročali smo že o konferenci trgovinskih in industrijskih zbornic iz vse države v Beogradu, ki je trajala ves teden in je bila zaključena šele včeraj. Na konferenci so razpravljali o važnih gospodarskih vprašanjih, med drugim o davku na poslovni promet, o likvidaciji kmetijskih dogov, o protizakonitih trgovini na deželi, o trgovinskem zakoniku i. dr. Razprava o davku na poslovni promet se je nanašala predvsem na poslovni davek za drva in žito. Sedanja način odmere plačil in plačevanja tega davka je nepravilna, ker ovira promet in ker mnogi obvezniki izgrajajo predpise in se davku izogibajo. Na konferenci so se zedinili glede posebne ureditve plačevanja tega davka za drva. Predlog je že predložen finančnemu ministru. Glede davka na poslovni promet na žito pa se bodo ponovno posvetovali. Nadalje je konferenca soglasno zahtevala da se izvozniki, ki izvažajo žito po posredovanju Prizade, osvobodijo davka na poslovni promet. Razprava o teh vprašanjih so prisostvovali tudi zastopniki neposrednih interesentov.

Drugo važno vprašanje je uredba o likvidaciji kmetijskih dogov, o kateri so delegati zbornic razpravljali že na zadnji konferenci. Konferenca je sprejela včeraj predloženo zakoniko, ki jih je v posebnih vlogah predložila vsem pristojnim ministrom. Posebej se je konferenca ustavila pri vprašanju protizakonite razvoja trgovine na vsaj ter propagandna trgovina v mestih in tleh ki jo povzroča vedno česče pranje sejmov po

vseh in naraščajoče število konzumnih in nabavljajih zadrug na deželi. Tudi o tem vprašanju je bil sestavljen poseben predlog, ki bo predložen pristojnim faktorjem. V zvezi s tem so razpravljali še o trgovinskih dolgovih. Ta problem je bil že ponovno proučen na posameznih konferencah. Sedaj so bili sprejeti potrebni sklepi, na podlagi katerih bo morda mogoče spraviti to vprašanje z mrtve točke.

Nadalje so na konferenci sklepali tudi o osnovah načrta uredbe o javnih dobavah in delih. Razpravljali so o prihodnjem kongresu trgovinskih zbornic Balkanske zveze in Male antante, o roku zastarelosti za izplačilo nagrad pri čezurnem delu, o zavarovanju trgovcev in drugih aktualnih vprašanj. Posebno dolga in izčrpana je bila razprava o posameznih določbah novega trgovinskega zakonika, ki je pravkar pred Narodno skupščino. Na konferenci so obravnavali vse dosedanje pripombe trgovinskih in industrijskih zbornic ter ustanov. Te pripombe, kakor tudi nove dodatke k njim, bo v skupščini razpravljala narodna poslanec g. Ivan Mohorčič.

Posebna pomena so bili sestanki, ki so jih imeli zastopniki trgovinskih in industrijskih zbornic s predstavniki trgovinskega ministristva kakor tudi z načelnikom oddelka za davke pri finančnem ministristvu. Na teh sestankih so uredili mnogo spornih vprašanj glede davkov in tako ter je pričakovati, da bodo ti fiktalni problemi kmalu tudi formalno urejeni.

Občni zbor Vinarske podružnice v Ptuj

Vinarska podružnica v Ptuj je imela na svečnico redni občni zbor. Iz obširnega poročila predsednika g. Antona Šege kakor tudi iz blagajniškega poročila je razvidno, da je podružnica zelo delavna. Število članov je lani naraslo za 18 in šteje danes podružnica 128 članov.

Staremu odboru, ki je bil na novo izvoljen, je občni zbor izrekel pohvalo. V odbor sta na novo izvoljena še km. svet. Jože Sušič in pomočnik kmet. referenta g. Bregant, ki prevzame tudi tajništvo podružnice.

O odborovem poročilu se je vnela daljša debata zaradi potrebe zadrugne kleti v Ptuj. Ptuj je bil in ostane središče za vinsko trgovino ptujskega vinorodnega okraja, ki je največji v dravski banovini in mu je treba nujno pomoči. Zborovalci ne nasprotujejo temu, da se z državo podporo ustanovi zadruga klet v Ormožu, vendar pa so mnenja, da bi moral biti v prvi vrsti upoštevan Ptuj, kjer že obstoji Vinarska in

sadjarska zadruga z lepimi prostori, pa ne more delovati, ker nima denarnih sredstev. V Ormožu imajo že zadrugo klet, ki gmotno dobro stoji, svoj delokrog pa je preokročila, ker je v središče vinorodnih ormoško-ljutomerskih gorov uvažala banatsko vino. Taka zadruga ne bi smela biti kot prva deležna visoke državne podpore blizu 1 milijona dinarjev. Če bi denar v toliki vsoti namenili za ptujske vinorodne gorice, bi bilo s tem res pomagano revnim in bednim Haločanom, ki že danes stradajo in so goli in bos, ker svojega pridelka ne morejo vnovčiti po primerni ceni.

Na občnem zboru so vinogradniki sprejeli soglasno naslednje:

Ponovno zahtevamo, da se čim prej ustanovi banovinska trtnica v Ptuj, da se na ta način ugodi 20-letni želji ter upravičeni in na merodajnih mestih že večkrat utemeljeni zahtevi vinogradnikov za obnovo vinogradov.

Zahtevamo, da se v predvideni kmetijski zbornici za dravsko banovino ustanovi poseben odtsek za vinarstvo in sadjarstvo.

K podražitvi papirja

Od Društva tiskarnarjev za Slovenijo smo prejeli naslednji dopis: Naše tvornice papirja so v teku januarja povišale cene papirja za 5 do 15%. Nekatere vrste papirja so se podražile še za večji odstotek. Nove cene pa so le začasne in napovedujejo še nadaljnje povišanje. Savez grafiških podjetij v Zagrebu posebno opozarja javnost na novo podražitev kuvert. Šele pred dvema letoma je bilo izvršeno obšutno povišanje cen kuvertov, čeprav se takrat niso dvignili produkcijski stroški in tudi meze niso bile povišane. Tiskarne v dravski banovini so zaradi povišanja cen papirja primorane dvigniti cene svojim izdelkom. Nestalne razmere na tržišču s papirjem in verjetnost nadaljnjega povišanja cen papirja vrhu tega narekujejo tiskarskim podjetjem opreznost pri sestavljanju proračunov za taka tiskarska dela, ki se naj izvršijo v daljšem roku, ker morajo upoštevati možnost nadaljnje podražitve papirja. Beograjsko združenje grafiških podjetij je že v nedeljo 31. januarja objavilo v listih opozorilo glede povišanja cen tiskarskih izdelkov s pripombo, da morajo tiskarska podjetja pri zaključkih za daljšo dobo vnesti klavzulo, ki jim bo omogočila zaračunavanje eventualnega nadaljnjega povišanja cene papirja. Beograjsko združenje obenem opozarja, da je nastopilo povišanje cen tiskarskih izdelkov po diktatu višje sile proti volji tiskarskih podjetij in proti njihovim interesom. Tudi tiskarska podjetja v Sloveniji se bore z velikimi težkočami in pri najboljši volji ne morejo prevzeti nase večjih stroškov zaradi višjih cen papirja.

Povišanje cen papirja utemeljujejo tvornice s podražitvijo celuloze in drugih surovin. Vsičuje pa se v vprašanje, ali je v resnici utemeljeno tako obšutno povišanje cen. Pravkar objavljajo papirne tvornice v Čehoslovadi, da zvišujejo cene papirja zaradi podražitve surovin, toda le za 4 do 6%. Pri tem je treba še upoštevati, da je cena papirja v inozemstvu mnogo nižja. Zato predstavlja 10 odstotno zvišanje cene tiskarskemu papirju v inozemstvu le podražitev za kakih 50 par pri kg, pri nas pa pomeni 10 odstotno zvišanje cene podražitev za skoro 1 dinar. Ne more biti dvoma,

da hočejo papirne tvornice o priliki povišanja cen še izkoristiti povečano carinsko zaščito, ki je nastala zaradi povečanja carinskega azija od 1000 na 1100%.

V naši državi so cene papirja zlasti zadnja leta nesorazmerno visoke in presegajo celo ono mejo, ki ustreza carinski zaščiti, kar ima za posledico, da se dviga uvoz inozemskega papirja na škodo našega narodnega gospodarstva, pa tudi na škodo našega prizadevanja za čim uspešnejše širjenje kulturnih dobrin med široko plastjo naroda.

Naša država ima v Evropi najnižje cene lesu in najnižje meze in bi morala spričo svojega gozdnega bogastva postati izrazita izvoznica papirja, podobno kakor so nordijske države. Tudi naš narodno-gospodarski interes nam narekuje, da razvijemo industrijo za predelavo lesa, med katero spada zlasti papirna industrija. Na žalost pa v tem pogledu ne kažemo nikakega napredka, temveč smo morali celo prenehati z izvozom, čeprav ima naša papirna industrija vse pogoje, da postane važen konkurenčni faktor na srednjeevropskem tržišču papirja. Sedanja položaja pa je tak, da naša papirna industrija ne smatra za potrebno, boriti se s primernimi cenami niti na zaščitenem domačem tržišču nasproti inozemski konkurenci, ki navzile visoki carinski obremenitvi proda vedno več papirja na našem trgu, in to ne samo rotacijskega papirja, kjer je carina majhna, temveč tudi ostalega tiskarskega papirja. Prav lani je naš uvoz tiskarskega papirja dosegel rekordno višino 15.667 ton (38.9 milijona Din) nasproti 13.366 tonam (35.0 milijona Din) v letu 1935. Zal nam za lanko leto niso znani podatki o ostalem uvozu papirja. V letu 1935. smo poleg tiskarskega papirja uvozili 3291 ton lepence in ovojnega papirja (za 13.07 milijona Din) in 15.512 ton celuloze (za 25.9 milijona Din), vrhu tega pa še mnogo drugega papirja. Večino tega papirja bi lahko izdelali doma, če ne bi naše tvornice postavile cen, ki so skoro za 100% višje nego v inozemstvu. V Avstriji stane danes brezlesni tiskarski papir okrog 0.60 šilinga za kg, to je nekaj manj nego 5 Din; od te cene odpade 2.50 do 3 Din na celulozo in le 2 do 2.50 Din na ostale stroške. Pri nas pa stane isti papir sedaj okrog 10

Danes začne izhajati naš novi tekoči roman

Spomini ekselence Muholovceva

Napetemu, duhovito zasnovanemu dejanju tega detektivskega romana svetijo odgrnjene luči velikih imperialističnih interesov in svet objemajoče petrolejske politike; revolucionarna vrenja v kraljestvu Koromandiji — za tem psevdonomim bi se danes lahko skrivala vsaka država — mečejo nam svojo rdečo senco. To je ozadje. V ospredju pa igra simpatični »puštolovec« Anthony Cade za svoj uspeh, za svojo srečo in — še za nekaj drugega...

Pazite na začetek v današnji številki.
Kupite in naročite si „Jutro“. — Kot naročnika
vas stane posamezni izvod našega lista le

1din

Zahtevamo, da se prvenstveno v Ptuj ustanovi moderno zadrugo kletarstvo, združeno s sadnim skladiščem, to pa z državnim in banovinskim prispevkom.

Izrekamo toplo zahvalo banski upravi, da je ugodila večkratni zahtevi ptujskih vinogradnikov in postavila v Ptuj dva kmetijska referenta, od katerih se eden peča samo z vinarstvom in sadjarstvom, drugi pa z živinorejo in splošnim kmetijstvom.

Izrekamo toplo zahvalo ptujskemu mestnemu načelniku, da je po lastni uvidenosti odobril prošnjo za priznanje krajevine potrebe točilnice dalmatinskih vin na drobno, ker take potrebe v sredini vinogradov res ni, zlasti če se hoče dvigniti konzum dobrega cenenega domačega vina.

Protestiramo pa proti vsaki novi obremenitvi vinskega pridelka in zahtevamo, da se sedanja previsoka trošarina na domače vino zniža na 1 Din na liter.

Slednjič pa še ostro zavračamo zahtevo Združenja trgovcev z alkoholnimi pijačami, da bi se prepovedala prosta kmečka žganjkuha in kotli zapечатili in da bi vinogradniki morali plačati od svojega pridelka trošarino na mesto trgovcev in točilcev alkoholnih pijač. Ni resnična trditve, da bi se pri prosti žganjkuhi popilo več žganja kakor prej, temveč je nasprotno resnica, da se sedaj popije v vinorodnih krajih mnogo manj žganjih pijač, kakor kdajkoli poprej. Tepeži in uboji so pogosto posledica uživanja šmarnice, pa tudi posledica preobilnega uživanja vina, ker se vinski pridelki ne morejo prodati.

Gospodarske vesti

Prevozni stroški v prometu s klirinskimi državami. Finančni minister je izdal odlok, po katerem se sme izvozni promet v klirinske države po morju in po vodni poti vršiti le s pogojem, da nalovljeno na ladje, tako da nadaljnjo vozno plača kupec. V ostalem se izvoz v klirinske države sme vršiti le franko jugoslovanska meja, tako da prevoz izven meja naše države plača kupec. V spornih in posebnih primerih, daje izjema dovoljenja mimo gornjih določb poleg finančnega ministristva le še Narodna banka.

Zagrebska občina se pogaja za najetje 40 milijonskega posojila pri DHB. Iz Zagreba poročajo, da se je iz Beograda vrnil podžupan Teodor Hauptman v spremstvu predsednika finančnega odbora dr. Herkova. Oba sta se mudila v Beogradu zaradi najetja večjega posojila za mestno občino. Posetila sta finančnega in trgovinskega ministra ter ravnatelja Državne hipotekarne banke, s katerimi sta razpravljala o možnosti najetja posojila. Kakor se zdi, so morda najni faktorji kazali za to vprašanje popolno razumevanje in bo mestna občina v kratkem dobila posojilo v višini okrog 40 milijonov Din, ki bi se uporabilo za fundiranje vsega dolga mestne občine pri zagrebških denarnih zavodih ter za investicijska dela, ki so predvidena v izrednem proračunu (gradnja šole in poslopja za policijsko ravnanje).

Stanje aktivnih kliringov. Poslednji izkaz Narodne banke o stanju aktivnih kliringov zaznamuje ponovno povečanje saldo naših klirinskih terjatev v Nemčiji in sicer od 25.5 na 26.1 milijona mark, tako da je ta saldo sedaj že za skoro 10 milijonov mark večji nego pred tremi meseci. Kakor smo že poročali se vrše trenutno v Berlinu pogajanja, da se prepreči še nadaljnje naraščanje naših klirinskih terjatev, ki obtempe povzročajo veliko ponudbo klirinskih mark in nizke tečaj mark. Po starem klirinskem računu so še vedno na vrsti avize od 31. julija 1935, in to že sedmi mesec. Zdi se, da se po kronološkem redu izplačujejo le malenkostni zneski. V starem kliringu v Italijo znaša saldo naših terjatev skoro nespremenjeno 49 milijonov lir. V novem klirinskem računu v Italijo pa smo dolžniki Italije in se je naš klirinski dolg že dvignil na 27 milijonov lir. Ta znatni saldo povzroča vedno večje zaskanitve pri izplačilih italijanskim izvoznikom, ki postajajo vedno bolj rezervirani pri sklepanju novih izvoznih kupčij v Jugoslavijo, ker morajo računati, da bodo več mesecev čakali na denar. — Klirng v Madžarsko se razvija normalno. Pričakovati je, da bodo te dni likvidirani ostanke prejšnjih terjatev naših izvoznikov (od izvoza pred novembrom 1936), koliko so bili ustrežajoči zneski vplačani pri štirih madžarskih pooblaščenih bankah pred 1. februarjem. V kliringu v Bolzarijo je nastal saldo v korist Bolzarije v višini okrog 2 milijonov Din in našim izvoznikom ni treba čakati na izplačilo.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 5.00 milijona Din nasproti 5.11, 5.02, 6.39 in 4.29 milijona Din v prejšnjih 4 tednih. V privatnem kliringu se še angleški funt gibal na višini 238, nemška marka pa je bila nadalje slaba in se je trvala po 12.35 — 12.35. V svobodnem deviznem prometu stane deviza Curih 11.17, deviza New York 48.60, deviza Pariz 2.27 in deviza London 288.75.

Devize

Curih. Beograd 10. Pariz 20.37. London 21.41. New York 48.75. Bruselj 73.85. Milan 23. Amsterdam 239.7250. Berlin 176.05. Dunaj 78.50. Stockholm 110.4250. Oslo 108.6250. Praha 15.26. Varšava 82.60. Budimpešta 85.75. Atene 3.95. Bukarešta 3.25.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 6. februarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 132.50, za julij 114.875, za sept. 111; koruza: za sept. 91.875.
+ Winnipeg, 6. februarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 125.375, za julij 121.125, za okt. 110.375.

BOMBAZ

+ Liverpool, 5. februarja. Tendence mra. Na zaključni tečaj: za marec 7.04 (prejšnji den 7.08), za julij 6.98 (7.01), za dec. 6.53 (6.55).

+ New York, 5. februarja. Tendence komaj stalna. Zaključni tečaj: za februar 12.59 (12.64), za julij 12.36 (12.43).

ZIVINA

+ Mariborski svinjski sejem. Na večerajšnji svinjski sejem so pripeljali 116 živali. Prodajali so 7—9 tednov stare prasice po 125 do 155 din, 3—4 mesece stare po 160—225 d., 5—7 mesecev stare po 285—360 d., 8—10 mesecev stare po 385 do 570, eno leto stare po 900 do 1.000 din. Svinje so prodajali po 5.50 do 7 din za kg žive teže in po 8—11.50 din za kg mrtve teže.

Matinejske cene din 3.50 in 5.50

oi stoletja že deluje CMD.

* Smrt starega gledališkega umetnika. V Beogradu je umrl starí gledališki igravec in član združenja gledaliških igravcev Peter Laner. Kot član potujojih gledališč je potova po vsej državi, leta 1900 pa je prišel v Beograd n s kmalu pridobil simpatije gledališke publike. Mnogi njegovi komični tip so še danes v dobrem spominu pri starih Beograđanin.

Org reg S br 15.485/35.

Ne Zanimivo 8 dneвно potovanje po Italiji

Uj. od 20. do 28. februara v R.m. Neapoli, Vezuv, Pompeje, Capri in Benetke. Potuje se z brzovlakom: 20. t. m. odhod ob 17.00; 21. t. m. odhod ob 16.00; 22. t. m. odhod iz Ljubljane s prihodom ob 8.30 zjutraj v R.m. 21., 22., 23. t. m. ogled znamenitosti večnega mesta Rima Po Rimu bo tudi krožno potovanje z avtobusom. 24. t. m. odhod ob 7.20 z Rima s prihodom ob 10.13 v Neapelj; 24., 25., 26. t. m. ogled Neaplja, stoka Capri, Pompejev in izlet na Vezuv. 27. t. m. odhod iz Neaplja ob 7.35 s prihodom v Benetke 18.15. — 28. t. m. ogled benetk in zvečer ob 17.20. odhod proti Ljubljani s prihodom ob 24. Cena vožnje z oskrbo in vodstvom italijanskim vizorom in raznimi taksemi v III. razredu 950 din. v II. razredu 1980 din. Pomislite, da tako malo denarja toliko novega sveta videti je zares izredna priika! Prijave: zletna pisarna Okorn, hotel Slon, Ljubljana, telefon 26-45.

oi stoletja že deluje CMD.

* Smrt starega gledališkega umetnika. V Beogradu je umrl starí gledališki igravec in član združenja gledaliških igravcev Peter Laner. Kot član potujojih gledališč je potova po vsej državi, leta 1900 pa je prišel v Beograd n s kmalu pridobil simpatije gledališke publike. Mnogi njegovi komični tip so še danes v dobrem spominu pri starih Beograđanin.

Org reg S br 15.485/35.

Ne Zanimivo 8 dneвно potovanje po Italiji

Uj. od 20. do 28. februaria v R.m. Neapoli, Vezuv, Pompeje, Capri in Benetke. Potuje se z brzovlakom: 20. t. m. odhod ob 17.00; 21. t. m. prihod ob 8.30; 22. t. m. odhod ob 16.00; 23. t. m. odhod ob 8.30; 24. t. m. odhod ob 17.00; 25. t. m. prihod ob 8.30; 26. t. m. odhod ob 17.00; 27. t. m. odhod iz Neaplja ob 7.35 s prihodom v Benetke 18.15. — 28. t. m. ogled Benetk in zvečer ob 17.20: odhod proti Ljubljani s prihodom ob 24. Cena vožnje z oskrbo in vodstvom italijanskim vizorom in raznimi taksemi v III. razredu 950 din. v II. razredu 1980 din. Pomislite, da tako malo denarja toliko novega sveta videti je zares izredna priika! Prijave: zletna pisarna Okorn, hotel Slon, Ljubljana, telefon 26-45.

oi stoletja že deluje CMD.

oi stoletja že deluje CMD.

Na pustni t rek Kurent med muzikanti

vesela plesna prireditev — na Tabornu ob 20 uri 30 minut — Maske

Iz Ljubljane

— O Rudjerju Boskoviću kot predhodniku Einsteina bo predaval dr. Lavo Čermelj pod okriljem Prirodoslovnega društva. Pokazal nam bo ideje genialnega Dubrovničana, profesorja jezuitskega kolegijskega v Napoliju, ki se je živahno udeleževal na vseh področjih znanosti tedanje dobe. V času, ko je v fiziki neomejeno vladala Newtonova avtoriteta, je razvijal Bosković čisto svoje misli, ki se v mnogih ozirom krijejo s predstavi moderne relativnostne teorije. Predavanje bo ob 150-letnici Boskovićeve smrti v ponedeljek 8. t. m. ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta univerze. Vstopnina 2 Din, za dijake 1 Din.

ZA MASAŽO

DIANA
FRANCOSKO ŽGANJE

— Narodna čitalnica v Šiški svojem rojaku Valentinu Vodniku. Narodna čitalnica v Šiški se vsako leto spomni rojstnega dne prvega slovenskega pesnika in buditelja naroda Valentina Vodnika. Tako tudi letos na svečnico ni izostala tradicionalna Vodnikova beseda z akademijo. Dvorano pri Keršču je občinstvo napolnilo do zadnjega kotlika. Spored akademije je bil pester, tako da je prišel na svoj račun vsakdo, ki želi resnega glasbenega in dovolj zabavnega programa. V uvodni besedi je podal društveni predsednik življenjskega slavljenca. Moški zbor, ki ga vodi komponist profesor Srečo Koporec je ubral začetek dr. B. Ivance »Mirno oživljeno« in štiri pesmi v prireditvi Emla Adamčiča. V lepem prednašanju je recital g. Krenžar Zupancičev »Naše besede«. Ljubki sta bili tudi otroški deklamaciji »Cicibanček« in »Tineček pobalnicek«. Solistne točke »Mornar« (baritonist g. Novšak) in ariji »Lep prekrasen dan« (z opere Madame Butterfly in »Mojstev« iz opere »Tosca« (pevka konservatoristka g. Tomšič-Dolenc) so bile deležne vsega priznanja. Sledil je tamburaški septet družbenih članov pod vodstvom g. Kehneta in zelo zadovoljil občinstvo. Posrečena spevoigra »Zupanova seja«, ki jo je podal kvintet, vesela enodeljanka »Napoleonov samovar«, izvedena od društvenega dramskega krožka in komični pevski nastop »Krajci pojajo« so občinstvo prav prijetno zabavali. K tej prireditvi in pa prosvetnemu delu, ki ga vrši Šišenska čitalnica že 60 let s podporo Šiškarjev, pomenih na svoje najstarejše društvo, čestitamo agnitemu društvu.

KINO IDEAL

Premiera! Premiera!
Nigel Bruce, Heascher Angel
v napetem detektivskem filmu

Peklenski otok

Danes ob 15., 17., 19. in 21.15 ur.

— Prihodnji orkestralni koncert v letošnji sezoni bo v petek 12. t. m. Spored tvorijo izključno le Adamičeva dela za godalni in veliki orkester, zato je tudi ta večer posvečen spominu blagopokojnega prezasluznega našega skladatelja. Prav je, da spoznamo skladatelja tudi s te strani, čeprav je bolj znan kot skladatelj naših najlepših zborov in samospelov. Vendar so se tudi njegova orkestralna dela zelo pogostokrat tudi že javno izvajala z velikim uspehom. Z orkestralnimi deli je začel Emil Adamič pravzaprav šele v Turkestanu in pozneje, ko se je vrnil iz ruskega ujetništva. Na našem koncertu bo izvajanih 5 njegovih del, ki so bila vsa zapisa v zadnjih 18 letih. Izvajal jih bo združeni orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice, državnega konservatorija, Ljubljanskega radia in Podvezve godbenikov pod vodstvom dirigenta D. M. Sijanca. Koncert bo v petek 12. t. m. ob 20. uri v veliki filharmonični dvorani. Seveda se pa že dobe pri Glasbeni Matici.

Kuhanje na električnih ploščah

se vrši
vsako sredo ob pol 17. Gradisce 14/I.
Gospodinjje vabljeni!

— Španija vabi. Po vseh večjih mestih v sodobnem svetu, a zlasti: po vseh velikih kulturnih in narodnih središčih sta med zabavnimi prireditvami vsakega leta znameniti dva plesa etična in vodilna, namreč ples novinarjev in ples umetnikov v Ljubljani, v kateri je novinarski ples že vsa leta po vojni velika atrakcija sezona pa že dolgo nismo imeli ustrežajočih umetniških prireditev. Letos pa se je skupina mlajših slikarjev in kiparjev odločila, da izpolni to vrzel in 13. t. m. bo v Kazini spet prvi umetniški ples pod aktualnim geslom: En Espana (v Španiji). Besedo je treba kajpak razumeti v čisto umetniškem smislu. Sodelujoči slikarji in kiparji so poskrbeli za prvovrstno izvirno dekoracijo, med katerimi boste lahko občudovali velike panje v slogu mojstrov Goye Velasqueza in Zuloage, posebna novost med dekoracijami pa bodo plastike, ki jih v Ljubljani še nismo videli v plesni dvorani. Po španskem vzoru pa ne bo izvršena samo zunanja okrasitev, temveč bo poskrbljeno tudi, da bosta vina in jedilni list nudi la španske specialitete. Vse pa bo urejeno a tolikšno fernezo, da se boste počutili enako dobro pa naj se v svojem zasebnem in političnem življenju ozreвате za levi ali pa za črni brez reke Manzanara. Naši likovni umetniki so pripravili tudi prvovrstno koncertno-umetniški program, iz katerega pa se zdaj še ne maramo izdajati posameznih reči.

— Društvo banovinskih uslužbencev v Ljubljani priredi 8. t. m. (ponedeljek) ob 20. družabni večer z zelo pestrim sporedom v prostorih hotela Miklič. Vsi državni in samoupravni uslužbenci in prijatelji so vrnjeni vabljeni. Vstop prost!

— Uspela akademija podmladka Jadranske straže na državni učiteljski šoli v Ljubljani. V dvorani Delavske zbornice so priredili v petek učiteljski akademiji s plesom. S programom so pokazali resnost, ki ji ni manjka umetniških ambicij. Po govoru predsednika g. Marjana Prosenca, po čigar spretnim vsojstvom se je prireditelj vršila, so se vrstile pevke točke moškega seksteta in mladinskega zbora vadnice. Zaslužno pozornost je zbudila Kettejeva pesem »O Adrijak«, ki jo je skomponiral talentirani glasbenik Stane Prek. Značilno je, da posega mladi komponist izključno v svet Schubertove čuvstvene melodike in utegne postaviti kdaj pozneje močan protitež narodni modernistični struji v naši glasbi. Pel je vokalni sekstet. Komponist je prejel vence in mnogo zaslužnega aplava. Za da bi ga doživel tako še večkrat. Ostali deli sporeda so izpolnile klavirske in violinske točke, Čajkovskega Andante cantabile, opus 11, v izvedbi orkestralnega kvinteta, kitarsolo in drugo. Učenci in učence vadnici so s svojimi rajalimi nastopi prav tako bili deležni obilnega priznanja. Vsa prireditelj se je vršila pod pokroviteljstvom častnega dameškega komiteja in jo je posredilo prav mnogo občinstva, med njimi tudi narodni poslanec g. Rajko Turk in direktor učiteljskega g. Marolt s profesojskim zborom.

Teden reklamnih cen

pri K. SOSS — Mestni trg.
Ne zamudite ugodne prilike

— Smrt zaslužnega moža. Po kratki bolezni je umrl g. France Pavlič, ki je vse svoje življenje posvetil zvestemu in vztrajnemu delu. V tovarni usnja »Indus« je 41 let vzorno služboval kot strojarski delovodja. Lani v začetku novembra je dobil lepo priznanje. Predsednik mestne občine mu je izročil zlato kolajno za državljanske zasluge, vodstvo tovarne pa je svojemu zvestemu in uslužnemu iskreno čestitalo. Pogreb zaslužnega moža bo jutri v ponedeljek ob pol 17. iz hiše za lošti, Sv. Petra nasip št. 71. Pokojniku blag spomin, žalujočim iskreno sožalje.

Prvi elitni ples prirede likovni umetniki dne 13. II. v Kazini.

— Narodna galerija. Danes ob 11. dopoldne bo v Narodni galeriji vodstvo po kabinetu tujih mojstrov. Vodi g. Anton Stupica.

— Matineja ZKD. Po obsežnem programu zgodovinskih filmov kakor »Križarska vojna«, »Carica Katarina«, »Kleopatra« itd. prinaša Zveza kulturnih društev kot prijetno spremembo 100 odstotni pevski in glasbeni film »Princeza Marietta«. Princeza Marie de la Bonfaj naj bi se iz diplomatov razlogov in proti svoji volji poročila s Don Carlosom de Braganza. Da se izogne temu koraku, prevzame vlogo svoje komornice Mariette in odpušča z ostalimi koloniziranimi čez ocean v novo domovino. To je začetek princeze Mariette. Pustolovstvo in romantičnost dotične dobe pa jo je zagrabila vse prej kot stanu primerno in kot edini dokaz svoje naklonjenosti jo je usoda nagradila z pravim izvoljencom. In konec princeze Mariette? V novem svetu si je ustvarila novo življenje, kakor je pač velevala sreča! Film »Princeza Marietta« je v igralskem vsebinskem in muzikalnem oziru dovršena umetnina. Naslovno vlogo poje primadonna Jeanette Mac Donald ki združuje vse kvalitete velikega filmskega glavnika: lepoto, igralski talent in božanski glas. Ta film je primaren za staro in mlado in nudi dobro poludruro uro odličja in vsestranskega užitka. Predstava v Elitnem kinu danes ob 10.30 z dopolnilnim programom pri matinejskih cenah Din 3.50 in 5.50.

Vaš fotoaparati

najkulantneje zamenjamo za LEICO, CONTAX ali ROLLEIFLEX!

vedno na zalogi fotoaparati

Foto Tourist Lojze Šmuc
ALEKSANDROVA CESTA 8.

— Društvo izloženih aranžerjev v Ljubljani priredi 15. t. m. dnevni aranžerski tečaj in to vsak večer ob pol 20. do pol 23. ure, ob nedeljah pa od 9. do 12. dopoldne. Tečaj vodijo gg. Albin Engelman, Anton Koser, Joža E. Krušič in Stane Magušar. Rok prijave nepreklicno 12. t. m. Informacije daje predsednik Engelman, Šiška 99, nesprotno, remize.

— Pripravljalni tečaj za dijake srednjih šol bo priredilo Društvo brezposelnih profesorjskih kandidatov na I., II. in III. državni gimnaziji v Ljubljani. Vpisovanje v tečaj, ki se bo pričel 15. t. m. ob 8. do 13. t. m. ob 3. do 4. dopoldne na vseh treh državni gimnaziji. Cene nizke!

ODVETNIKA

DR. VRTAČNIK ALOJZIJ
in **DR. VRTAČNIK IVAN**
sta preselila svojo pisarno
V TRDNOVO ULICO šte. 7.

— Zapiski je topli jug. Star je že ljudski rek: Sv. Doroteja sneg eja... Toda večerjajni njen praznik je bil do srede pol dneva pomladno tople in sončne. Južne sapa so zavele z morja in pobirale naglo sneg. Po vsej Sloveniji in državi so se temperature povpejše visoko nad ničlo. Ljubljana je imela n. pr. še v petek dopoldne 2°C v senci, večerjaj še 8.6. V Zagrebu je živo srebro zlezlo dopoldne ob 2 stop. na 11. v Beogradu od njile na 16. v Sarajevu od 8 na 16. Prav tako se je dvignila temperatura za 10 stopinj C v Mariboru. Hlad je umaknil daleč na severozapad Evrope, sneži le še v notranji Rusiji, ob Baltiku in na Skandinavskem. Vsa ostala Evropa je pod toplim valom morskega zraka. Sonce se je vzelo že precej nad obzorje, še ledeni dni in ev. Valentin bo odprl koreninam pol v novo pomlad.

— Letkovni oder Šokola I. uprizori danes ob pol 16. pravilno veseloigro »Jurček išče stanovanje«. Dejanje se vrši na vasi, v peklu in bebesih. Vabimo vas, da si to mikno igrice ogledate. Uprizori se jo zadnjič v sezoni.

— Društvo banovinskih uslužbencev priredi jutri 8. t. m. ob 20. svoj družabni večer s pestrim sporedom v prostorih hotela Miklič. Vsi državni in samoupravni uslužbenci in prijatelji so vabljeni. Vstop prost! — Zborovanje papirniškega delavstva iz Vevč. V petek popoldne se je delavstvo vevške papirnice zbralo v Prosvetnem domu pri D. M. v Polju, da se porazgovori o stanju svojega meznega gibanja in o ukrepih, ki so nujno potrebni. Zborovanje je vodil delavec Kocjančič, poročal pa so strokovna tajnika Jakomin in Rozman iz Ljubljane in delavec Rešek, Pavšič, Pangeršič in Tomšič. Na koncu je bila med živahnim odobravanjem sprejeta resolucija, s katero pozivajo bansko upravo, naj posreduje, da bo stavka, ki traja že od 14. decembra, torej že polnih sedem tednov, čim prej ugodno končana.

— Društvo »Taborec, Jutri 8. t. m. pevska vaja. Vsi in točno.

— Ugotovitev. Krojaški pomočnik Jože Novak, doma iz Rovt, je prošil za ugotovitev, da ni niti identiten, niti v sorodu s soimenjakom, ki je bil v Beogradu obsodjen na roblo zaradi vohunstva.

— Na pustni terek ob 20. priredi združenje gledaliških igralcev v dvorani hotela Miklič zanimivo prireditev. Volili bo do bohemsko kraljico, skrivnostna Madama X bo prerokovala. V prizoru »Loterijška srečka« bodo sodelovali Cesar, Gabričeljčeva, Rakarjeva in Potokar, ing. Stupica so bo nekoliko izposodili svoje kolege, Plut bo rekel nekaj po notah, Nablocka bo povedala hudomušno Klubudovo zgodbo, Kovač, Sanci, Zupan in Petrovič bodo zapeli Pepiti podoknik, Bratina tudi objublja razkritja zanimivih skrivnosti. Vstopnice se dobe dnevno pri operni blaginji.

— Na pustni terek pojdemo v »Delavsko zbornico« na prireditve društva »Taborec« Sodeloval bo priznani Grudnov jazz. Pijače in jedi bodo prvovrstne in poceni. Vstopnina samo 5 Din. Čisti dobitek brezposelnim!

— Računske stroje in blaginje Boris Simandl. Ljubljana, Kolodvorska ulica 11., tel. 24-37.

— Plesni zased »Jenček« v Kasini ima danes od 4. do 8. popoldanski ples z »Sema« doc. V Ponedeljek ob 20. začetniški tečaj novince se še sprejemajo. Torkov tečaj izjemoma to sredo in v četrtek nadaljevalni tečaj. Posebne plesne ure in informacije dnevno. Sezona traja še do 15. marca.

— Danes ob 16. bo v Kasini »otroški ringaraj«. Vsi dobrodošli!

— Oblike in klobuke kemično čisti, barva, plista in lika tovarna Jos. Reich. 2

Iz Celja

— Zločin in njegovi vzroki. V risalnici meščanske šole bo predaval jutri ob 20. redni profesor ljubljanske univerze g. Aleksander Maklecov o zločinu in njegovih vzrokih. Ker je predavatelj znan strokovnjak v kazenskem pravu in psihologiji bo predavanje gotovo zelo zanimivo in poučno.

— Umrl je v petek popoldne pri Jelšah v 76. letu davčni znan narodnjak, višji upravitelj v p. g. Aleksander Orožen. Pokojnega bodo prepeljali danes ob 14. iz Smarja v Celje, kjer ga bodo ob 16. položili na okoliškem pokopališču k zadnjemu počitku. — V visoki starosti 91 let je umrla večerjaj v Gubčevi ulici zasebnica ga. Magda Paliskova, roj. Milenothova, tašca upokojenega načelnika ministrstva za šume in rudnike g. inž. Vladimira Lipolda v Celju. Pogreb bo jutri ob 16. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Pokojnici bodi ohranjen lep spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

— Huda nesreča pri slomozencu. V četrtek ob 11.30 je zgrabila slomozenica 27letnega, pri počestnici Tereziji Stribarjevi v Drešnji vasi uslužbenega hlapca Pangreca, ki je stopil šele v sredo v službo, za desno roko ter mu poselela kožo od komolca do dlani. Pangreca se zdravi v celjski bolnici.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 »IGRA LJUBEZNI« z Gustavom Fröhlichem. Matineja ob 10.15 in 14. uri »KONTUSEVKA«. Jutri poslednjič samo ob 16.15 »IGRA LJUBEZNI«. Predstavi ob 18.15 in 20.30 o d p a d e t a.

— Kino Union. Danes ob 10. in 14. in jutri ob 18.30 matineja: »Sherlock Holmes«. Danes ob 16.15, 18.30 in 20.45 vefilm »Vaska učiteljica« s Hansom Sönnkerjem in dve predigri. Jutri ob 16.30 in 20.30 vefilm »Kje je otrok gđ. F.« z Dorotejo Wieckovo in zvočni tehnik.

Iz Maribora

— Na jutrišnjem Pteranem večeru v Ljudski univerzi čitajo svoja dela: A. Ingolci, poglavje iz romana »Lukarje«, Z. Svajger, 3. dejanje še nenatisnjene drame »Domačija«, R. L. Petelinova pesmi socialne, domoljubne in ljubzenske vsebine, M. Kajč, iz »Odmegov ob Murie, Noč na meji iz »Tilke«, I. Kerenčič, dve noveli. V petek 12. t. m. predava o temi »Moderna Turčija« učitelj A. Debonak od Sv. Marjete niže Ptuj.

— Upokojitev v profesorjski službi. Upokojen je profesor na mariborski klasični gimnaziji g. dr. Anton Dolar.

— Za člana posvetovalnega odbora pri finančnem ministru je imenovan ravnatelj ruske tirmice za dušik g. Anton Krejčl.

— Zgodovinsko društvo v Mariboru gna v nedeljo 14. t. m. svoj redni letni občni zbor v čitalnici Studijske knjižnice. Vsi člani vrnjeni vabljeni.

— Najceneje pokopljete pusta v gledališču, kjer uprizore na pustni terek ob 20. Nušičev sijajno uspešno komedijo »Dre«. Ob koncu predstave bo zbranje pustnega darila. V to svrhu dobi vsakdo, ki kupi ta večer vstopnico za sedež, poseben listek.

— Železniški delavci v Kurilnici je pretila požarna katastrofa. V petek okoli 22. sta opazila strojni mojster Franc Klemen in ključavničar Alojzij Korosec, da uhaja iz skladiščne kleti dim. Takoj so bili alarmirani gasilci, ki so preprečili, da ni nastal ožek, ki bi bil lahko uničil kurilnico in železniške delavnice, saj so bile v skladiščni kleti kurilnice večje množice bencina, firmež in jute ter so že pričeli tleti odpadki cunj v neposredni bližini sode, ki je bil zapolnjen z bencinom.

— Svetlenarški gasilec so si na svojem rednem obnem zboru izvolili dosedanjega upravo z zaslužnim predsednikom dr. Milanom Goriskim na čelu. Za častnega člana je bil izvoljen g. Josip Turk.

— Pri Abrahamu. Jutri se sreča s Abrahamom železniški uradnik g. Ivan Poček, iskreno čestitamo!

— Posestna izprememba. Tvrniške objekte in parcelo »Mariborske industrije« svilec v Milinski ulici je kupil za 500.000 dinarjev inž. Ferdinand Friedau, ki bo tam kaj zgradil avtomobilske delavnice.

— Obrtno gibanje. V preteklem mesecu je bilo v Mariboru izdanih 14 novih obrtnih pravic, izbrisanih pa 33 obrtnih pravic.

— Sodni odmivi slovenjebištrškega uboja. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je večerjaj dopoldne obsodil 28letnega delavca Stefana Capla iz Slovenske Bistrice, ker je dne 9. decembra 1936 v Slovenski Bistrici udaril po ročniku Vladimirja Radivojeva s takšno silo po glavi, da je Radivojevu počila lobanja in je 9 dni pozneje podlegel v mariborski splošni bolnišnici zadobljenim poškodbam. Dne 9. decembra ob 2. zjutraj sta namreč trčili skupaj skupina slovenjebištrških častnikov ter vinjenih fantov, ki so žalili častnike. V obrambo svoje časti je Radivojev potegnil sablo, pa ga je Capl udaril z ročico po glavi, ne da bi bil Radivojev dejansko uporabil orožje. Capl se je zagovarjal s silobranom in ga je mali senat obsodil na pet let robije ter na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo 3 let.

— Umor družinskega očeta. V zapore sreskega sodišča v Slovenski Bistrici so prignali vdovo viničarja Karla Mihelaka njenega zeta Draga Kolarja in z njim poročeno Mihelakovo hčerko. Doma so iz Ogļjenščaka in očitoj jini zločin, ki je razburil vso okolico Pokavca. V petek zjutraj so namreč našli ljudje 40letnega viničarja Karla Mihelaka pred hišo umorjenega, ležečega v mlaki strjene krvi. Kmalu so izkazali sledovi in okoliščine, da je Mihelaka umorila lastna družina v noči od srede na četrtek. Čez dan so potem v hiši zabrisali sledove, potem so pa umorjenca položili pred hišo, da bi tako odvračali sum od sebe. Drago Kolar se izgovarja s svojo ženo vred, da ju je k umoru nagovarjala tašca, Ljudstvo je bilo zaradi zločina zelo razburjeno in orožniki so morali aretirance varovati pred napadom, ko so jih gnali v slovenjebištrške zapore.

Iz Skofje Loke

— Pošto direktoje prosmo, da odpomore stanju, ki vlada zdaj na loški pošti. Od sedmih pismonoš manjkajo trije in v ta kem stanju je seveda razumljivo, da delo ne more izpod rok. Dvoje pismonoš je obolelo, potem pa so vzeli še tretjega in ga premeštih v Kranj, namesto da bi prišel še kak nov k nam. Retečki okoliščine je že okrog teden dni brez dostave, in to zdaj okrog prvega, ko upokojenci komaj čakajo na pokojnino. Reteče in okoliške vasi so kakor odrezane od sveta, saj so ostale brez dostave. Jajca. Mislamo, da pri takem stanju nikakor ni pravi, da se za odpomoč takoj ne preukrbi, saj sta v Retečah vrhu vsega tudi dva urada. Ker so ostali pismonoše preobremenjeni, ne preostane drugo kakor: Skofje-loški pošti dajte vsaj toliko ljudi, da ne bo dostava v nekatere naselbine docela ustavljen.

Sokol škofja Loka PLESNI VEČER

Maske dobrodošle — Vojaška godba

— Podofijerski ples na svečnico v Sokolskem domu je ob zvokih godbe I. pianinskega polka lepo uspel. Pokazati je, simpatije meščanstva do naših podofijerjev. Ko sta zaplesala kot prva poveljnik polka polkovnik g. Ivan Markulj in narednik vodnik g. France Gerželj menjaje a soprogama imenovan. Udeležba na družabnem večeru je bila izredno lepa.

— Porod na kolodvoru. V sredo zjutraj je prišla peš iz Sela po naključni cesti neka služkinja, ki je hotela v bolnišnico zaradi poroda. Toda še preden je prišla do jutra vlak, je povila ženska v kolodvorski čakalnici krepko dele moškega spola. Materi so nudili prvo pomoč kar ljudje s kolodvoru, potem pa so jo prenesli v neko zasebno hišo na Trati.

— Škofjelokoško društveno življenje. Škofja Loka šteje preko 30 raznih društev. Zato sede v tej kopici vseh možgih društev po večini eni in isti ljudje. Zdrav razum narokuje, da bi se vsaj sorodna društva združila, a doživljamo prav obratno. Skoro ne mine leto, da bi ne bili oblagodarjeni s kakovo novo ustanovo. Sokol, ki je gotovo eno izmed najvažnejših in tudi resnično najdelavnejših društev v mestu, je že položil obratun svojega dela. Zborovali so tudi sadjarji in vrtinarji in prijatelji tujskega prometa. Sadjarji so imeli skupščino v mestni posvetovalnici in jo je vodil g. Dermovšek iz Reteč. Sledijo: sadjarji naj sadi čim manj sadnih vrst; Škofja Loka naj poslane središče sadnega trga za ves škofjelokoški okraj vrste čimvele, ki se bodo skušale pomnožiti. Predvsem pa se bo letos pristopilo k zgradbi moderne sušilnice, ki se bo postavila najbliž v smeri proti Zabmci. Novi odbor vodi priznani drevinar in sadjar g. Hafner iz Dorfarjev, tajništvo ima g. Rojic in blagajno g. Sovre. Na tujsko prometnem zboru je bila udeležba prila. Vodil je zbor predsednik nadzornik g. Zahradnik. Glavni vir dohodkov je bilo kopaljšče, ki ga je upravljal g. Blaznik. S tiskom in besedo so se prikazovali lepote Škofje Loke po Jugoslaviji, doma pa so se sistematično odpravljali razni nedostatki. Med drugim je bil stavljen na odločilna mesta predlog, naj bi se ustavljali v Škofji Loki vsi brzi vlaki. Uvedel naj bi se tudi nočni potniški vlak, ki bi odhajal iz Ljubljane okrog polnoči. Odbor je ostal po večini isti. Danes ob 13. bo letna skupščina škofjelokoške gasileške čete, ki je poslala predmet velikega zanimanja. Zbor sreskega odbora Rdečega križa bo 12. t. m. ko bo izbrano predsedniku g. Blazniku društveno odlikovanje. 22. t. m. bo zborovalo Kolo jugoslov. sester, 1. marca pa gostilničarji.

Iz Kamnika

— Trbovelski slavček pride v Kamnik in priredi v soboto 13. t. m. ob 20. koncert v kinematografski dvorani. Istega dne ob 15. zapojejo Slavčki solski deci iz Kamnika in okolice. Zanimanje za koncert je ogromno tako v Kamniku kakor tudi v okolici in je pričakovati, da bo dvorana razprodana.

Ekstotični sprejemalec za indijskega princea

Philips radio iz rožnega lesa in slonove kosti.

Pred kratkim časom je izročil maharadža iz Patiala (angleška Indija) tvrdil Philips načrte za nabavo posebnih radioaparatorov. Poleg na tehnično dovršenost je polagal ta orientalski princ največjo važnost na zunanost aparata. Treba je bilo zadovoljiti ekstotični okus orientala za lepoto. Tako je bila v tovarni v Eindhovenu v Holandiji izgotovljena cela vrsta sprejemalcev doslej nepoznanega luksusa. Hišica je bila izdelana iz mnogih zlahtnih vrst dreves, med drugim iz mahagonija, rožnega lesa itd. Okvir za skalo in gumbi so bili izdelani iz čiste slonove kosti.

Za lažje prenašanje aparator iz ene dvorane v drugo so bili ti aparati montirani na jeklenih pokrovnih sankah z malimi kolesci. Ročaji sank so bili preoblečeni z dragocenim usnjem. Zadnja stran aparata je izdelana enako kot prednja stran, same da ji manjka skala in gumbi, tako da kaže aparat od vseh strani isto luksuzno izdelavo. Montaža aparator na nizkih sankah odgovarja običajem dežele: v Patialu namreč za sedenje ne uporabljajo stolov, temveč čepe na preprogah ali na malih blazinah na tleh.

Tako je moderna tehnika prešla v tipično orientalski milje, ki nas spominja na carstvo pravljic iz 1001 noči.

Iz Novega mesta

— Kino »Dome« v Sokolskem domu bo predvajal danes ob 15. in 20.15 veseli film iz dijaškega življenja »Dekle iz Švare« valda« po operi Augusta Neidharta. Predigri: Paramountov zvočni tehnik in knjižarni film.

Z Jesenice

— Zvočni kino Radio predvaja danes v nedeljo ob 3. uri pop. in ob 8. zvečer velenzaven film »Borba z zmagom«. Med dodatki domač kulturni film in domaš Paramountov tehnik. Za pustni ponedeljek in terek sledi »Poslednja rožica«.

Iz Hrastnika

— Zlata poroka. V Turju je bila zlata poroka posestnika Jerneja Orožna in njegove žene Marije. Obe Oročeni, ki doseže letos že 80 let starosti, je bil pred 40. let glavni čimitelj pri ustvaritvi šole v Turju, zato se mu je ob slovesnosti poklonila tudi šolska mladina. Zlatoporočnica sta starša znanega zgodovinarja in sokolskega delavca prof. Janka Orožna v Celju. Jubilaritoma želimo še mnogo zdravih in srečnih let!

— Gospodinski tečaj je spet vreden. Obiskuje ga 14 deklet. Voditeljica tečaja je učiteljica ga. Candrova. Zaključek tečaja in obnem razstava izdelkov bo na Jožefovo 19. marca.

— Smrtna kosa. Umrl je na Logu na kapjo 52letni upokojen rудар in posestnik Ivan Kašner. Pokopali so ga v petek na pokopališču v Dragi. Nadalje je umrla 61letna žena upokojenega rударja Franciška Lisec, stanujoča pri Biršču. Pogreb bo danes na trbovelskem pokopališču. Naj v miru počivata! Preostlim naše sožalje.

— Zvočni kino Sokol predvaja danes film »Majčica«.

Iz Kranja

— Kino Narodni dom predvaja danes krasni plesni film »Rumba«.

Iz Slovenjgradca

MED. UNIV.

DR. POHAR MAKŠ

— SLOVENJGRADec —

Oj predpust, ti čas presneti!

Spomini na nekdanje veseljačenje in pustne obhode po Ljubljani

Kongresni trg v preteklem stoletju

Ze stari Slovanci so prirejali kurentu na čast razne brupne veselice. Ta pravda se je obrnila še do danes, akotudi v drugačni, spremenljivi obliki.

Priznana najboljši poznavalec ljubljanskih razmer in prostorskih dogodkov, pokojni profesor Ivan Vrhovec trdi, da je bila Ljubljana svoje dni kaj veseliga lica. Imela je mestne pisake, ki so bodili, ko so opravili svoj redni posel na grajskem stolpu, gost tudi v hiše, osobito v krme. Godčevski zaslužek je bil gotovo dobičkanosen, posebno v predpustu, saj so prihajali v mesto celo kmečki godeži, ki pa so morali imeti dovoljenje mestnega sodnika, ker so jim sicer glasbila razbili. Seveda je tam, kjer je godba, po navadi tudi ples. Plesišče je bilo celo na magistratu. Na strani poslopja proti Gradu je bila namreč večja soba, namenjena plesom in gledališkim predstavam, vse do leta 1774, ko se zgradila leta 1765. Stanovsko gledališče na sedanjem Kongresnem trgu, kjer stoji danes hiša Filharmonije. Leta 1762 je bilo na magistratu od dne 16. januarja do dne 13. februarja osem plesnih veselje, ki so dale kljub nizki vstopnini vendar čistih 217 gld dobička, kar je bilo precej, da so se jih ljubljanci kaj radi udeleževali.

V letih 1774, in 1775, so sezidali v Ljubljani reduto poleg škofjokobске cerkve, in to na prostoru, kjer je zdaj osnovna in mešarska šola za deklice. To poslopje so leta 1784. preuredili v plesnišče, katerega so ljubljanci zelo radi obiskovali čeprav je bila vstopnina za tiste čase precej visoka. Leta 1792 je zgradila na primer za osebo štiri in trideset krajevcev in šest krajevcev za razvedljavo ulice okoli redute. Vsaka taka plesna prireditev, ki so ji takrat rekali »bale«, je donosala mestni blagajni lepe dohodke.

Med večja poslopja, v katerih so se vsešile v prejšnjem stoletju zabave in veselice, združene s plesanjem se mora pristovati, vsekakor tudi kolizej, ki je bil zgrajen še za Prešernovih časov ter ga omenja pesnik v svoji »Nebeški procesiji«. Velika dvorana na južni strani razsežne zgradbe, obstaja še danes, ne da bi se uporabljala za prvotno ji določeni namen, zakaj v njej

je samo skladišče ali boljše, shranjevalnica najrazličnejše ropotije.

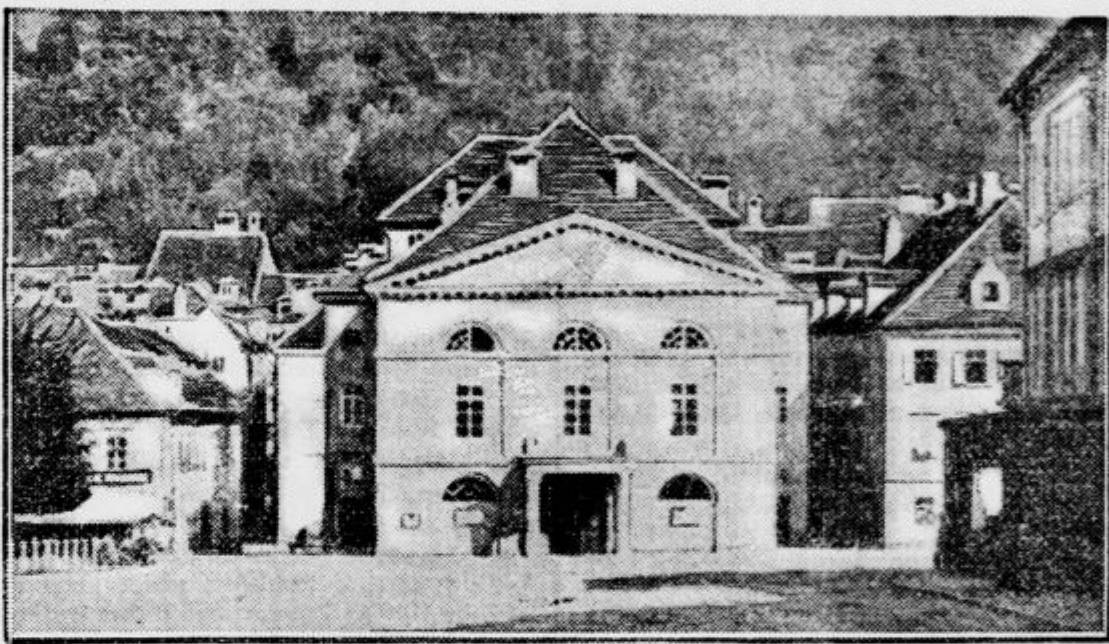
Ne sme se pa misliti, da so prirejali nekoč ljubljanci predpustne veselice šele proti koncu osemnajstega stoletja. »Carniolaz«, letnik 1839. (št. 93) poroča, da je avstrijski cesar Leopold I. leta 1683. prepovedal med pustnim časom vsakršne veselice, in sicer zaradi kuge, ki je divjala in morila po Hrvaškem, Stajerskem, Korškem in Gorškem kakor tudi zaradi tega, ker so Turki oblegali Dunaj.

Pred približno osemdesetimi leti so ljubljanski plemiči in bogataši uvedli za pustne dni korzo, kakršen je bil v navadi po italijanskih mestih. Na pustni torek leta 1857. je bila v Ljubljani »Korsofahrt«, ogledna vožnja. Pustne šeme ali maskare so se prepejavale krog Zvezde celo uro, nato pa so vozovi krenili skozi sedanjo Wolfovo ulico in čez frančiškanski most na Mestni in Stari trg. Bilo je osemdeset do devdeset kočij, lepo okrašenih z zelenjem in drugim. Občinstvo se je zabavalo med prireditvijo s tem, da se je obmetavalo s »konfetijem« (z mešanico pobarvanih žitnih zrn, raznobarnega nastrižnega papirja in tudi zavitih bonbončkov). Korso je bil predvsem mladinski in veliko veselje, ker si je polnila pri njem želodec in žepa z različnimi rečmi, ki so jih metali med njo udeleženci vožnje. Huda bitka je bila pa posebno ob kazni, kjer je bilo kar nastlano s »konfetijem« in bonbonskim zavijki. V poznjših letih so se začeli pridruževati aristokratom, ki so prirejali korzo, čedalje bolj razni našim ljubljanskim izprostežem ljudstva na ozaljšanih kmetijskih vozovih. Za časa korza je bila Zvezda napolnjena s tisočimi radovednega ljudstva, ki je po svoje norelo in se na razne načine zabavalo, a mladina je prežala pred kazino na različno južno sadije in slaščice, ki jih je vsipala gospoda z balkona. Poslednja prireditev korza je bila leta 1887.

Po predmestjih so vozili navadno na sarnah ali pa na večjem vozu »pusta« ali »kurepta« — slavnatega moža napravljenega v ponošeno, zamazano in raztrgano obleko. Razen tega so vodili po mestu tudi »brno« — žiraf podobno masko, ki je ime-

la na dotgem vratu zelo širok gobec, v katerega so metali ljudje, ko ga je odpirala, različne predpustne dobrote: krofe, flančate, kose špehovke, sadje in slaščice. Vse take reči so padale v njen nenasični želodec — v posebno vrečo, katere se pa ni videla, ker je bila celotna »žival« zavita v do tal segajočo ponjavo. Vsa druhal, po večini vinjena, se je vlačila na pustni torek od gostilne do gostilne vse do ranega jutra pepelnice srede. Ta dan so pokopavali »pusta«, včasih z obredi, ki so bili v verskem pogledu jako žaljivi in zelo neumestni. Pokopavanje je bilo prav slovesno znamenje na pepelnico popoldne v šempetarski, pozneje pa v takoj imenovani belgijski (zdaj Mišičevi) vojašnici v Metelkovi ulici ob zvočkih polkovne godbe in neverjetno veliki udeležbi civilnega prebivalstva. Prav ta dan so vlačili lahkoživo tudi »plohe«. Osobito so ga privlekli pred prago dekletom, ki so bile nemara že neveste, a se tisti predpust niso poročile. Ščasoma so se vse take in enake norosti že tako prežvele, da zdaj od nekdanjih vojkomestnih pustnih iger ni več ne duha ne sluha. Kolikor toliko dostojne prireditve korza so polegoma izginile tudi pri nas in namesto njih so se jale vlačiti od pusta po mestu le še razuzdani malopridneži. Često so se pojavljale zlasti v predmestjih pustne šeme, ki so se pojavljale, oborožene z umazanimi metlami, za mladino po ulicah ter počenjali vsakovrstne nespodobnosti. Vsaki dogodki — so naposled povzročili, da je oblastvo javne »maskare« preganilo.

»Slovenski Narod« je pisal dne 14. februarja 1888: »Javne maskarade in sploh pobiranje mask po javnih prostorih je danes

Stanovsko gledališče, sedaj filharmonija, na Kongresnem trgu

zaradi osepne epidemije prepovedano. S tem odpade za letos javni »korso« in rešenji smo raznih neokusnih mask, ki mestu niso bile v posebno diko. »Leto pozneje čitamo v istem listu: »Predpustni korso, ki je že več let umiral, je mestna policija prepovedala. Neokusni prizori prejšnjih let, neslane šale in nepriljetni »konfeti«, pušajoč raznobarni sledove na obleki, bili so že nedostojni. K prepovedi korza v tem letu pa je dejanski največ pripomogla smrt tedanjega avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa, ki je proti koncu meseca januarja žalostno preminul v Mayerlingu. V prejšnjih letih so se še bolj ali manj v predpustu prikazovale po mestnih trgih, cestah in ulicah posamezne maskare, dokler niso leta 1895. javne predpustne prireditve popolnoma prestale. Nikakor pa ni prenehala predpustno veseljačenje v zaprtih prostorih, zakaj le-oni je bilo in je še danes nekoliko zavrteti in poveseleti pa tudi trgovci in obrtniki morajo nekaj zaslužiti.

Razna društva in posamezni stanovci so prirejali in prirejajo še zdaj plesne venčke, ples, maskarade in podobno. Tako so priredili pevci ljubljanske Narodne čitalnice v njenih prostorih v Selenburgovi ulici št. 1 dne 12. februarja 1885. predpustno zabavo, imenovano »Špehovko«. O tej čitalnici naj bo povedalo, da velja dan 30. avgusta 1861 za njen začetek, zakaj tega dne je bilo sklenjeno, da se ustanovi v Ljubljani, medtem ko je bila dne 24. novembra istega leta slovesno odprta. Do konca meseca oktobra 1862. je bila nastanjena v prvem nadstropju hotela pri »Slonu«. Ko pa je kupil leta 1862. Franc Ksaverij Sourvan hišo nasproti kazini, se je preselila čitalnica v to hišo in je v njej dne 22. novembra 1863 odprla svojo dvorano, katere je bila središče vsega narodnega življa in najraznovrstnejših prireditev, kajnak tudi predpustnih. Ker so bili leta 1892. čitalniški prostori odpovedani, se je naselila na Turjaškem (zdaj Novem) trgu št. 4. Tam je bila do je-

**VRNITE
UMAZANIM IN
OBOLELIM ZOBEM
NARAVNO BELINO!**

KOLYNOS odstrani naglo madeže in brezbarvnost in napravi zobe blesteče bele. Poskusite KOLYNOS in imajte pred očmi njegov uspeh.

**KOLYNOS
DENTAL CREAM**

seni leta 1896. ko je zavzela svoje nove prostore v Narodnem domu, ki je bil dne 14. oktobra slovesno izročen svojemu namenu. Kmalu zatem pa je čitalnica največ spričo brezbrzičnosti članov prenehala prirejati svoje prej tako uspele in razvedrilne zabave.

Plesni venčki podčastnikov takratnega domačega pehotnega polka št. 17. so bili v kazini, ker bi se jih drugače častniki najbrž ne smeli udeleževati, če bi bili kje v »narodnih prostorih«.

Kazinsko društvo katerega je bil namen, nuditi ljubljanskemu plemstvu uradništvo in meščanstvu skupno zabavo, si je sezidalo v letih 1896. do 1898. sedanje poslopje, v katerem sta se nahajali poleg društvenih prostorov v pritličju restavracija in kavarna. Dokler ni bilo narodno vprisanje na dnevni red, so pohajali v kazino Nemci in Slovenci. Vodnik in Prešeren sta bila člana kazine. Tako se bere v knjigi Ivana Vrhovnika »Gostilne v stari Ljubljani« (Stran 42).

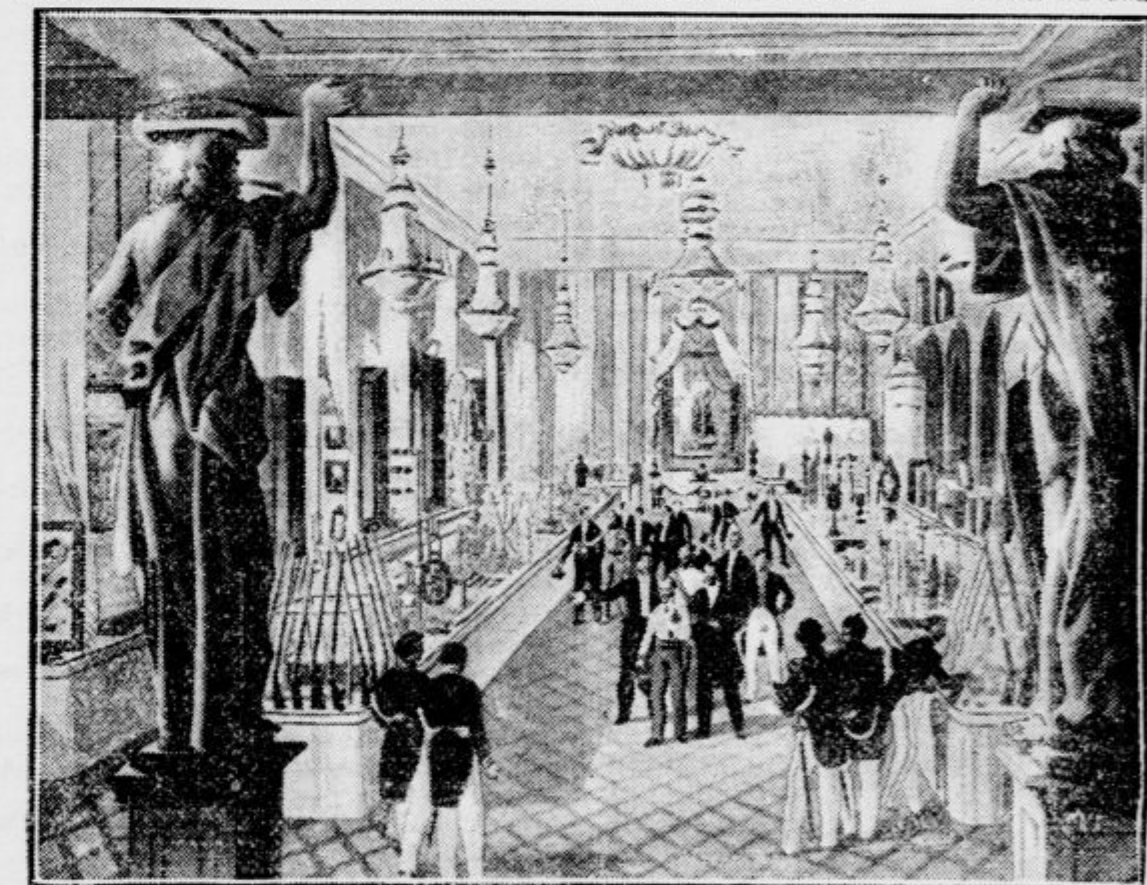
V nastopnem naj bo navedeno, kje vse

ne »bale«. Vhodji, olupšani s smrečjem, zastavici in balončki, so naznanjali in vabili storo in mlado k razveseljevanju. Na pepelnico sredo je bil skoraj dosledno vsako leto kot posledica veselo in izdatno preživelega predpusta »sanatorium mucorum«, tako pri Ferlinču (zdaj Klemenčeva gostilna) na Krekovem trgu; pri »Slonu« v kazini in še marsikje drugod. Nemci so se zbirali na pepelnico v kolodvorski restavraciji k slaničkov pojedini (Heringssolmanus). V dvorani starega strelišča (zdaj »Ljudski dom«) so rajali v prejšnjem času po navadi v predpustu trgovci.

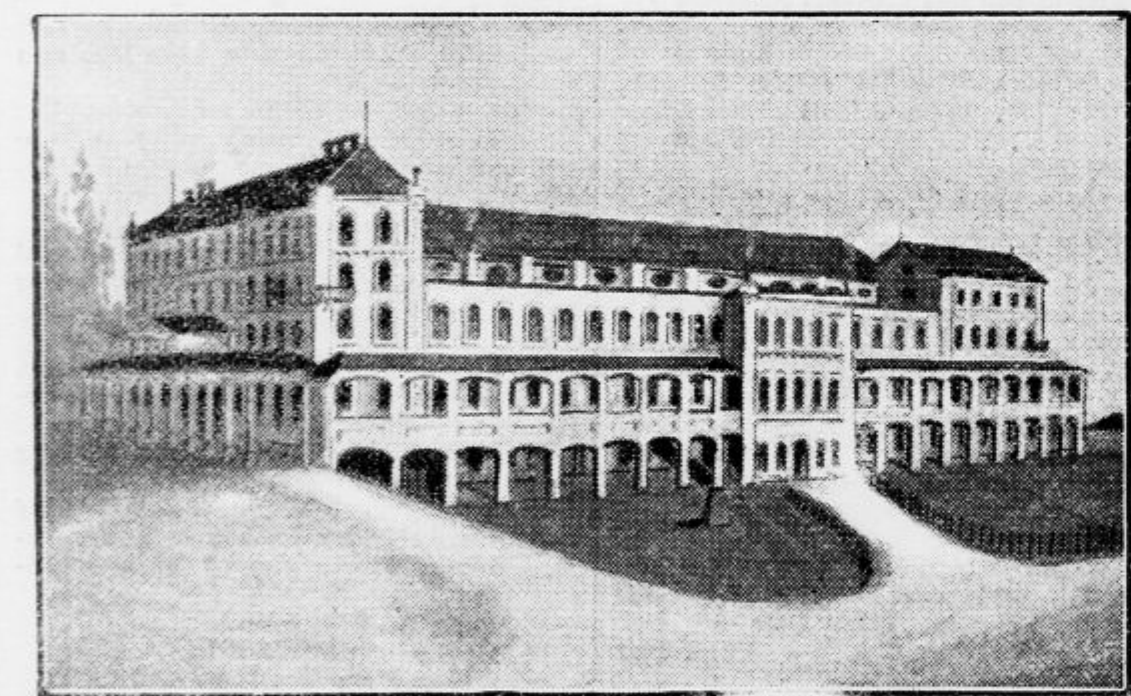
Pa bi ugotovili morda kdaj misliti da so se godeji komaj razvstili, ker je bilo toliko veselje. Kaj nekaj še! Razen vojaške godbe, ki so jo zaposlovali iz večne zgolj etnični plesi, so bile ljubljancem na razpolago še tele godbe: društvena godba, gledališna godba, sekstet na lok. Šrnelci i. dr. Še danes pa se gotovo marsikateri starejši čitatelj spominja domačih godev, ki so razveseljevali ljubljance v predpustu ali pa igrali »ofrehte« pred godovi. Na šempetarskem predmestju ali takratnem »forststut« so bili zlasti znani: Suhadobnik (po domače Godež) in Kos s sinovoma (oče je vlekel harmoniko, sinova pa sta igrala na gosli in kontrabas). Harmoniko so nadalje vlekli Fajzelj, stari Plankovec, Kovačev Johan, Godež Anzel iz Kravje doline (zdaj Vidovdanska cesta) pa je igral kontrabas. Poljančane je razveseljeval s harmoniko stari Janežič, ki mu je pomagal s klarinetom Goriskov Jaka. Huda tekmeča sta jima bila Koprivčev Polde in »Zehsarpolka«. V Trnovem in Krakovem je prevladovala bolj »plehmuška«. Stari Magister je igral na klarinet, spremljal pa ga je Magistrov Jože s helikon-basom. Na klarinet je pisal tudi Krušč. Mišjak je imel c-trumpeto. Pirček Jože pomparton, a Smolnikar »fligelhorn«. Na Tržaški cesti je bil v posesti okoliša Zupančičev Tonček s harmoniko. Kalančkov fantje iz Horjula so pa imeli celo svoj šrnel. Torej godev je bilo več kot dovolj!

Toda še nečesa ne smemo pozabiti. Tuji plesnega učitelja je imela že prejšnje čase Ljubljana. Bil je to Italijan Giulio Mortara: suh, bled človeček s »kozifiksoma« in z monoklom. Nosi je prav ozke jahalne blazne. Stanoval je ter imel svoj plesni salon v podstrežju, sobici gostilne pri Šikecu, ki je bila v Vegovi ulici nasproti, je zdaj obstojajo gostinji pri »Panju«. Hiso, ki je bila enonadstropna in z Marljivo podoba na pročelju, je prodal leta 1903. Janez Grajzer mestni občini, da je mogla razširiti ulico, katere je bila tam tako ozka, da se je splošno govorilo, da ne pade pijanec, ki ga treščijo iz gostilne pri »Panju, na ulico amrak v vežo pri »Šikecu«.

Alois Potočnik.

Redutna dvorana z deželno občino razstavo ob obisku cesarja Ferdinanda 1844. (Po kolorirani litografiji iz L. 1845)

Ljubljanski kolizej, nekoč ena izmed Prešernovih peterih hudičevih kasarn

Valo Bratina gre v novo polovico stoletja

Včeraj pred 50 leti se je v stanovanju mojstra Bratina v Idriji Pod cerkvijo (sedaj Via Montello) zgradila rojčica. Mogoče, da je bližina starega tetare cesarje Marije Terezije vplivala na življensko smer mladega Vala Bratina. Kajti že leta 1904. ga najdemo v dramatski šoli v Ljubljani in talentiranega igralca sprejme za sodlovanje za sezono 1905/6. tednjeni funkcionar slovenskega deželne gledališča g. svetnik Govekar. Novejši kje je bil mimo-grede povedalo tudi apriziran 1906 skleno »slovensko slovensko« teatru v Trstu, kamor ga je povabil pisatelj Ivan Zorec, ki je bil tedaj urednik »Mimo-grede«; ne: tudi v naš novinarski poklic je postal. Sodeloval je pri »Edinosti« v sezoni 1912. 1913 se učil v Ljubljani 1913 leta pa za prof. Kotnik novosti v Celovcu. Privikrat je javno nastopil kot »arabiz« in recitator na Einspelerjevi proslavi. Organiziral je predstava na dolat in je vržal na ta način pod težko netično nemščino pionirsko delo našemu slovenskemu gledališču na Korškem.

Vojna mu ni prizanesla vendar po je našel čas da je organiziral diletantsko odre in prirejal gostovanja. V službi bora Marsa menda ni žel bavoric in v veseljem se anominjam trenutka ko mi je nekdo ob obisku pri njegov ljubljanski družinici pokazal nemško jekleno čelado, ki na je služila v hiši ne kot dekoracija, trofeja ali spomin, temveč v neke prav posebne svrhe, ki pa jih tukaj ne morem omeniti, 1918/19 ga sre-

čamo v Ljubljani, kamor ga je pripeljal iz Madžarske Hinko Nučič. 1919. pa odide v Maribor, kjer ostane do 1926. leta. V Mariboru je deloval kot ravnatelj drame, nekaj časa kot upravnik, igralec režiser in scenograf. Dvignil je mariborsko dramo na zaviljivo višino ni gotovo se ga Mariborčani spominjajo s hvaležnostjo in ponosom. Omenim naj, da je za časa svojega mariborskega delovanja nastopil s pokojno igralko g. Buršekovo na deskah zagrebskega gledališča v dveh dramah in le z dvema osebam. Zagrebska kritika je tedaj umetniški par sprejela z največjim priznanjem. Pozneje deluje v Ptuj in Celju Lahko rečem, da je v teh dveh mestih nastopil kot reformator zastarelih odrov. Od leta 1928. deluje v Ljubljani Omenim naj še, da se zadnja leta posebno živahno udeležuje v radiu. Kakor mi je pravil je režiral do zdaj kakih 80 krat, nastopal pa v čez 200 komadih. To naj bi bili suh podatki.

Prijatelja Bratino sem spoznal v Mariboru. Zdi se mi, da v Veliki kavarni. Kaj kmalu naju je družilo iskreno prijateljstvo. In kakor ne bi! Saj sva se rodila pod istim velikim zvonom Svete Barbare doli v rudarski Idriji. srkala vase isto lepoto tega edinstvenega kraja, opazoval ob večerih iste sključene postavbe naših rudarjev, ki so se vlačili z lučkami ob bednih utrujeni z dela, postajala ob gručah istih marljivih, zgaranih rudarskih žena in mater, ko so s svojimi urnimi prsti klekale slovite idrijske čipke in seveda med delom ljubljeno obrabljale sosedo ter tolažile vsakodnevne

dogodke in senzacije malega mesta. Ota sva se potikala po Vahzlu, po Sv. Antonu, ova sva opazovala na Hribcu dvije obraze razbojnikov in pilatusov, ki jih je trda roka

sliskarja — samouka naslikala na podobah križevca pota, Prav gotovo sva oba trgala rododendron po Štosarjevih robeh, plezala po skalah okrog Divjega jezera in čofala in plaval po žonkih v Strugu.

Kakko jasno mi je pred očmi neki večer v Mariboru! Stopala sva v mraku mimo lepe mariborske stolpnice. Naenkrat me potegne prijatelj Valo za rokav in mi brez besede z roko kaže na rdečo lučko ob stenici kapeli. Ves zavzet obstrmam nad tiho lepoto tega prečudovitega detajla. »Insencija!... prav Bratina. To je bilo prvič, ko mi je prijatelj odprl oči za lepoto skritih malih stvar, preko katerih sem prej razbrižno dirjal.

Spominjam se male zadnje sobice v Vinskem hramu v Vetrinjski ulici, ki jo je njegova večja roka s par potezami uredila v intimno zavetišče naše tedanje umetniške družbe. Mnogo lepš ur smo premedovali v tej mali sobici. Od obokov gube je večkrat odmeval mogočni glas pisatelja Novčana, tu sem spoznal pisatelja Remca, tu sem se končno seznanil z nestorjem očetom Danilom ob njegovi proslavi, ko je nastopal kot večni mladenič v hramu mariborske Talije. Marsikatera lepa misel, marsikatera nova ideja je dozorela pod temi oboki. Prijeto razpoloženje pa je vedno ustvarjal naš Bratina ki je s svojo priprono skromnostjo in s svojo neporušljivo flegmo mnogokrat mirni razburjenje duhove.

Studij me je za letos ločil od dobrega prijatelja. Najdeva se zopet v Celju. »Gostoval« sem takrat s tovarišem prof. Mežanom z umetniško razstavo v poslopju celjske hranilnice. Bil sem v eni osebi prireditelj, razstavljalec, blaginjak in vratar. O, lepi časi! In spet je bil Bratina tisti, ki me je v meni docela neznanem mestu uvedel, ugledal pot in sveda posredoval pri mecenih ponosnega Celja. Seveda sem obiskal tudi gledališče. Nevoza... ostane

za-me predstava Remčeve »Magde«. Nisem se mogel dovolj načuditi, kaj je storil Bratina na tehnično zastarelem odru kot igralec in scenograf.

Nu, v Ljubljani pa menda ne mine teden, da se ne bi srečala. Kadarkoli se oglašim pri njem v njegovem prijaznem stanovanju za Bežigradom, ki mu je s svojo umetniško roko vdahnil prav poseben čar intimitne lepote, je zame prazen. S kakšno rahločutnostjo uma postaviti najmanjšo stvarco na pravo mesto, iz kakke navidez nepromembne stvari zna izvahiti in poudariti njeno skrito vrednost! Mislim, da prav nič ne pretiravam, ako trdim, da je naš Valo mojster petiti detail-a. A kakor no ironiji je on sam za mnoge izmed nas še danes neodkrit, nepoznan petiti detail...

Zdi se mi — pa tudi drugi pravijo tako — da me je natura nekam robustno skrojila. Zato imam občutek kakor da bi z grobo roko odemil zavos in pokazal na tiho zaslanjano, harmonično snovanje in nehanje, ako vam zdalo zaunam da se je včeraj moj dobri prijatelj Valo srečal z očukom Abrahamom. Seve on mi tega ni povedal in bi mi tega prav gotovo ne izdal pa tudi jaz nisem mogel temu prav verjeti, kajti nič takega, petideset letom podolnega, še nisem mogel odkriti na njem, kakor sediva ob čaš rujnega vina in predeva svoje misli.

Pa, kaj hočemo novinar ima svoje dolžnosti! Vem pa tudi, da ni malo število tistih ljudi, ki mu bodo ob tem njegovem jubileju odkrito sečili v roko ter mu iskreno poželili: »Na mnogajale! Eden me pravi bi

Niko Pirnat.

Polure zabave

Nova igra - skakalnica

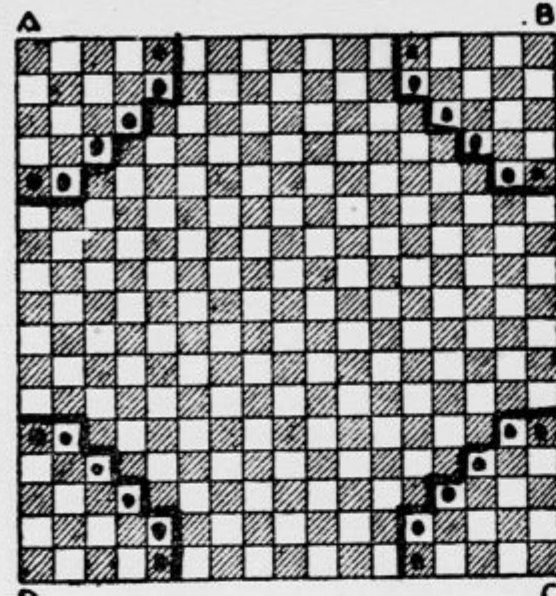
Napravite si na večjem kosu lepence sliko, kakršno vidite tu, ter tako veliko, da bodo posamezni kvadrati široki in visoki po dva centimetra.

Štiri in dvajset polji, ki so v vsakem kotu omejena s pikami, tvorijo štiri trdnjave. Vsaka trdnjava šteje devetnajst polji, ker morajo polja s pikami ostati prazna. Trdnjavo samo omejujemo s z debelejšimi črtami.

Napraviti si moramo še dva in petdeset ploščic iz lepence, ali pa si izrežljamo šahovskim kmetom podobne figure. Po trinajst kamnov ali figur je vselej enake barve.

Kako se igra? Igra je namenjena za štiri udeležence in vsak si izbere eno trdnjavo in trinajst kamnov. Te kamne položi v trdnjavo na polja, ki niso označena s pikami. Zda je pa dolžnost vsakega igralca, da spravi svoje kamne v trdnjavo, ki leži njegovi nasprotni igralca. A jih mora spraviti v trdnjavo B, igralce B v trdnjavo D itd. Kdor svoje kamne prvi spravi v nasprotno trdnjavo in jih v njej pravilno uredi, je zmagovalac. Kamne lahko vlečemo v vodoravnih, navpičnih ali pa poševnih smereh, naprej ali pa nazaj.

Igralec pa nima samo pravice, da potegne svoje kamne na prazno sosedno polje, ampak mu je tudi dovoljeno, da sme skočiti čez zasedeno polje (naj bo kamen pred njim že njegov ali nasprotnikov) na polje, ki je onstran tega kamna. Če mu položaj kamnov dopušča, sme s pravkar zasedenega polja skočiti še enkrat, ali pa še večkrat. Ena poteza torej lahko obstoji in več skokov. Napravimo si prave poti. Svoje kamne razpostavimo tako, — če smo dovolj spretni — da lahko po narejeni poti pridemo v eni potezi iz svoje trdnjave v tisto, ki

ramo paziti, da mu ga po možnosti zapremo ali celo razdremo, zlasti v primerih, če mora na svoji poti skakati čez kamne.

To igro lahko igrajo, kakor smo rekli, štiri osebe, v sili pa sta dovolj tudi dve. Seveda v tem primeru igra ni tako napeta in zanimiva kakor pri štirih udeležencih, ker je takrat manj bojov med obema igralcema, pa tudi kamni se na sredini ne zagode tako zelo, kakor takrat, ko požejejo vsi štirje igralci svoje kamne proti sredi.

Vsekako pa je ta igra prav zanimiva in nič ne dvomimo, da vam bo zelo všeč.

Ta pregovor ima šest in dvajset črk, to se pravi, eno več kakor abeceda. Pod njim napišemo abecedo v kakršnemkoli redu in potem nadomestimo črke abecede s črkami iz pregovora. Taka šifra otežkoča razširjanje besede, ker se iste črke pogosto ponavljajo. Beseda »župnik« je na primer šifrirana r r r n o. Seveda pa obtežuje hkratu tudi dešifriranje. Namestu pregovora uporabljajo mnogi tudi razne številke in druge znake.

Razumno lahka je tako imenovana »vokalna« šifra. Vseh pet in dvajset črk napišemo v razmetanem redu v kvadrat 5x5. Potem napišemo nad zgornjo stranico kvadrata in ob levi strani vsih pet vokalov — a, e, i, o, u. (Tudi lahko razmetano). Šifriramo po — tem na ta način, da poiščemo v kvadratu črko, ki jo potrebujemo, pogledamo, katera dva vokala se nahajata v podaljšku čisto na vrhu in ob strani, (v tistih dveh vrstah, ki smo ju prepisali) in ta dva vokala predstavljata potem šifro za določeno črko. Da bo šifra bolj komplicirana, kajti ta je prav lahka za dešifriranje, namestimo med vokale poljubno število soglasnikov, za katere poznavalec šifre ve, da jih potem pri šifriranju lahko izpusti. S tem postane šifra dosti bolj zapletena, ker z stavljenimi soglasniki zabrisemo njen pravi značaj.

Sicer pa je najbolje, da vam pokažemo vzorec.

	A	E	I	O	U
A	H	U	L	I	C
E	R	A	D	M	P
I	Ž	J	B	G	S
O	K	T	E	N	V
U	Č	F	Z	Š	O

Po priloženi šifri bi se beseda Ljubljana šifrirala glasila takole: AHEAEIAHEEE OOE. Vmes pa nameščeno konzonante, da bo na primer takšne AFLISTIREABESINJA VIDI ZELENE OKOVEJE.

Kemične šifre

To so tiste šifre, ki so pisane z nevidnimi, tako imenovanimi simpatetičnimi tintami. Te tinte je mogoče napraviti vidne šele s kemičnimi ali fizikalnimi pripomočki. Če je bil Cezar oče znamenjalo šifro, je oče kemičnih šifir rimski pesnik Ovid, ki priporoča v svoji »Ars amandi« tole: »Če se bojiš, da bi ugnili sužnjem preiskati, ji narišite na hrbet sladke besede z mlekom. Če bo on potresel potem oglje na popisani hrbet, bo videl pisavo in prebral dobro skrito tajnost. Ljubezen je iznajdljiva.«

Na kos papirja napišemo s širokimi presledki kakšno nedolžno sporočilo z navadnim črnilom. Presledke popišemo potem z nevidno tinto. Take tinte so: galunova raztopina, sladkorjeva raztopina, milnina, slika, citronov sok in (na papirju rožaste barve) slankostil kohlant oksid. Večina teh pisav postane vidnih, če papir močno segrejemo. V zadnjem času pišejo mnogo s človeškimi potmi. To pisavo odkrivajo na podoben način kakor prstne odtise. Da namreč papir potresejo z grafitovim prahom. Ta pisava pride na dan tudi v primeru, če segrejemo papir nad jodovimi parami. Z milnico pisane šifre razberemo tako, da jih potresemo z zdrobljenimi sajami.

ŠAH

V finalu tekmovanja za klubsko prvenstvo Slo. šah. zveze je zmagal, kakor je bilo pričakovati, favorit Ljubljanski š. k. nad Celjskim š. k. Razlika točk je bila precej visoka. 13 : 3 (7 : 1 in 6 : 2). Sploh je Ljubljanski š. k. tekmo celega tekmovanja dokazal, da med slovenskimi klubi še nima pravega konkurenta, saj je v vseh 9 odigranih tekmah oddal skupno samo 7 točk, dobil pa 65.

Slov. šah. zveza je s svojim prvim medklubnim tekmovanjem zabeležila veliki organizatorni uspeh. Tekmovanje je bilo izvedeno v splošnem in vzornem redu, za kar gre zasluga tehnični eksekutivi zveze pod vodstvom g. dir. dr. A. Bajca.

Ljubljanski š. k. se je sedaj kvalificiral za nadaljnje tekme za klubsko državno prvenstvo. V semifinalu se sreča s Karlovcem, ki je presenetljivo izločil tokrat vse zagrebške klube. Drugi semifinale se igra prihodnjo nedeljo med Beogradskim š. k. in Novosadskim š. k. Slednji je nedavno izločil Sombor z rezultatom 4 : 4 in boljšim razmerjem na prvih 4 desetak.

Kakor pri zadnjem tekmovanju pred 3 leti, bomo torej tudi tokrat dobili najbrž finale Ljubljana—Beograd. Svoječas je zmaga Ljubljana visoko 6 : 2. Tokrat bo imela najbrž težje delo. Beograščani imajo namreč sedaj na razpolago za svoje moštvo najmanj 6 mojstrov; povrh imajo njihovi igralci ravno sedaj priliko za izvrstne treninge. Te dni se je namreč začel letni turnir za prvenstvo Beograda, ki se ga udeležujeta internacionalca dr. Trifunović in König, nac. mojstri Tomović, S. Vuković in Matvejev, nadalje znani amaterji Filipović, Izvekov, D. Jurišić, Kindij, Paternoster, V. Petrović in Savić.

V Ljubljani je bil pod okriljem Slo. šah. zveze osnovan Ljubljanski medklubski šahovski komitej, v katerem so pod predsedstvom g. arh. Zupana po delegatih zastopani vsi ljubljanski šahovski klubi. Namen komiteja je, da ob potrebi in priliki izvede prireditve lokalnega značaja, v kolikor ne bi spadale v širši delokrog Slo. šah. zveze ali ožjega posameznih klubov.

Turnir v Stockholmu je končal s sledenjem rezultati: I. Fine 8 (iz 9), II. Stahlberg 6 1/2, III.—IV. Stoltz in Danielsson 5 1/2, V. Bergquist 5; slede Lundin 4 1/2, Sundberg 3 1/2, Landau 3, Holm 2, Collett 1 1/2. Fine se je torej že zopet pokazal, da je že kar razred zase. Stahlberg je ostal v spoštljivi razdalji za njim, četrtno tudi ni izgubil

možne partije. Pod prižigovanjem sta se plasirala Lundin in holandski prvak Landau. Fine je imel v nekaterih partijah tokrat tudi precej sreče, druge zopet pa je zelo lepo dobil. Evo kako je raztrgal najmlajšega švedskega internacionalca Danielssona.

NIMCOVICEVA INDIJSKA OBRAMBA

Beli: Fine Črni: Danielsson
1) d2—d4 Sg8—f6
2) c2—c4 e7—c6
3) Sb1—c3 Lf8—b4
4) d4—c2 d7—d5
5) a2—a3

Torej ista varianta kakor zadnjič v partiji Feigin—Fine iz Hastingsa.

5) ... Lb4 : c3+ Sf6—e4
7) Dc3—c2 0-0

Mesto običajnih nadaljevanj e5 ali c5, ki ju je turnirska praksa obe močno omajala, poskusiti črni nekaj novega.

8) e2—e3 Sb8—d7
9) Lf1—d3 f7—f5
10) Sg1—e2

Beli si hoče pridržati možnost, da z f3 preprosto skakača z e4. Ni pa šlo prav takoj 10) f3, radi Dd4+, 11) g3, Sg3; 12) Df2, f4, 13) e4 (ali 13) e4; S15; fe4; 14) fe4; Dd6! ter nato Sh5.

10) ... c7—c6? Črni se prostovoljno odloči za čisto pasiven obrambni sistem. Mnogo podjetneje in boljše je bilo c7—c5, na pr. 11) f3, Da5+, 12) Kf1 (po 12) b4, cb4; 13) fe4; fe4: dobi črni itak figuro z boljšo igro nazaj).

b5! 13) cd5; c4; 14) Le4; fe4; 15) De4; S16! Črni ima potem sicer kmata manj, toda boljše pozicijo.

11) 0-0 Se4—d6
Grozilo je c4—c5 in nato f3, zato Sd6 ni bilo možno. Tudi e5 ni šlo, radi 12) f3, Sd6, 13) c5 ter nato Lf5.

12) c4—c5 Sd6—e4? Bolje je bilo Sf7 in nato Sf6 s sistematično pripravo prodora c6—c5.

13) b2—b3 a7—a6
14) f2—f3 Se4—f6
15) Le1—d2 g7—g6

Med tem ko je beli že popolnoma razvit, mora črni na tak način pripravljati osvojitveno potezo c6—c5. Beli, ki ima še povrh dva lovca, je v očitni prednosti.

16) Se2—g3 e6—e5
Končno! Toda med tem je imel beli čas dovolj, da pripravi silen protudar:

17) c3—e4! f5—f4
Če črni mesto tega z fe4: odpre pozicijo, odloči boljše razviti beli v napadu, na pr. 18) fe4; e4: 19) e5; cd5; (ali Sd5; 20) Lg6; 21) Lh6, Tf7, 21) Lg6! itd.

18) Sg3—e2 g6—g5
Črni skuša še obupno držati pozicijo. Se slabše bi bilo e4; 19) Lf4; ali de4: 19) fe4: z grožnjo Le4+ in d5. Na Dc7 bi bilo pač 19) Tael najmočnejše.

19) e4 : d5 Izrazi takoj novo slabost, saj po Sd5: obvisi sedaj kmata h7.

19) ... c6 : d5
20) Ld2—c3 e5—e4? Tudi ta poskus izpade v korist belega.

Razumljivo je sicer, da se črni noče z e4: izpostaviti polni moči belih lovcev, toda Te8 je bilo le znatno boljše.

21) f3 : e4 Sf6 : e4
22) Ld3 : e4 d5 : e4

Črni je sedaj računal samo s 23) De4; Sf6 ter Sd5, naker bi se radi močne točke d5 in neenakih lovcev lahko še dovolj dobro branil. Beli pa je videl dalje in pripravil presenečenje:

23) Dc2—a2+!! Kd8—g7
Na Tf7 pride namreč 24) Sf4!; g4; 25) Tf4; Sf6, 26) Tf1, Dd5, 27) Dd5; Sd5; 28) Tf7; Le6 (ali Sc3; 29) Tf8+; Kg7, 30) Tf7+; Kg6, 31) Tc7 itd.) 29) Tf6; Sf6; 30) Tf6: in beli ima z dvema kmetoma več gladko dobljeno končnico.

24) d4—d5+ Kg7—g6
Zopet bi na Sf6 odločila žrtve 25) Sf4; g4; 26) Tf4: ter nato Tf1.

25) Da2—c2 Dd8—e8
26) Ta1—e1

Se vedno grozi Sf4: f, ter nato Te4; Tf8—f5

26) ... Na Sf6 bi bilo najenostavneje 27) Lf6; Tf6; Se3 z dobljeno končnico.

27) Se2 : f4+! Črni torej tej žrtvi le ni ušel.

27) ... g5 : f4
28) Te1 : e4 De8—f7
29) Te4 : f4 Sd7—e5

Ravno tako bi se črni lahko že tu vdal, saj mora vrniti najmanj figuro, ker je grozilo Tg4+.

30) Le3 : e5 h7—h5
31) Dc2—d3 črni se vda.

Na Ld7 pride celo že 32) Dg3+; Hh6, 33) Tf5; Lf5; 34) Tf5!; Df5; 35) Dg7 mat. Vasja Pirc

Zdravniška posvetovalnica

Loj. Tl. J: V Vašem dopisu sicer nič ne omenjate, koliko let imate, odnosno manjše, še polno drugih podatkov, ki bi bili za presojo važni, vendar mislim, da se ne motim, če smatram, da ste v tistih mladih letih, ko so take zadeve zelo pogoste. Poleg tega igra veliko vlogo pri tem neuraženosti, pri kateri nahajamo poleg drugih znakov tudi to nevednost, ki pa seveda sama na sebi ni nevarna. Svetujem vam primerno duševno in telesno zaposlitev, mnogo gibanja na svežem zraku in primerno hrano, ki naj ne vsebuje preveč mesa in ostrih začimb. Sčasoma bo to prešlo in se vam radi tega ni treba razburjati, oz. bati, da bi to imelo kakšne škodljive posledice.

F. A. L: Zdi se mi, da je med tvorom na licu in hrasto v nosu neka gotova zveza in sicer v tem smislu, da sta namreč oba pojava znak ene in iste bolezni, namreč kožne jetike. Dolga časa, trajanja in pa to, da se stvar noče zaceliti, me potrjujejo v tej sumnji. Svetoval bi, da se daste ob priliki sprejeti na kožni oddelek bolnice, kjer bo mogoče ne samo ugotoviti točno naravo bolezni, temveč tudi odrediti odgovarjajoče zdravljenje, ki je seveda drugačno, kot se zdravi vti.

Isti: Od domačih zdravil bi prišli vpoštevati razni topli obkladki, ki jih je staviti toliko časa, da se tvor ne predere. Tako postopanje pa je samo tedaj na mestu, ako je splošno stanje bolnika relativno dobro, to se pravi, ako nima previsoke temperature, ako ga ne trese mrzlica, ako ni okoličnica tvor preveč otekle i. t. d. Ako pa nastopi eden imenit opisan pojavov, je tre-

ba gnojno žarišče operativnim potom odpraviti, s čimer prihranimo bolniku ne samo bolečine, temveč tudi druge eventualne komplikacije.

»Marjanca«: Vaše pismo vsebuje res točne in izčrpne podatke, tako da mi je lahko odgovoriti. Težave, ki jih opisujete, so tipične za ljudi, ki trpe na čiru dvanajstnika. To mnenje so vam povedali tudi že drugi zdravniki, in bi ne imel kar se tiče diagnoze pravzaprav nič dostaviti. Pač pa svetujem, kar se tiče zdravljenja sledeče: Z ozirom na dejstvo, da se vam stanje izboljša, ako se držite diete, bi vam svetoval vkljub temu, da trpite že toliko let radi želodčnih težav, da ponovno poskusite z dieto. Poleg tega jemljite zdravilo, ki vam ga je predpisal zadnji zdravnik, ki se mi zdi dobro, ker vsebuje sredstvo, ki ublaži krč. Diete same mislim, ni treba opisovati, ker vem, da jo poznate, odnosno da so jo vam že vaši dosedajni zdravniki predpisali in bi samo ponavljali stare stvari. Ako se vam stanje po dieti izboljša, se ne smete vrniti takoj k navadni hrani, temveč se morate v glavnem še vedno držati dietnih predpisov. Ako se vam pa stanje ne bi kmalu izboljšalo, odnosno, ako bi imeli res močne bolečine, da jih ne bi mogli prenašati, zlasti pa, ako bi vedno bruhal, bi prišla v poštev operacija.

Ista: Z ozirom na dejstvo, da trpite na belem perilu, se mi zdi verjetno, da je ta sluz vzrok opisanih pojavov v seču. V svrhu točne preiskave bi bilo potrebno vzeti seč s pomočjo cevke direktno iz sečnega mehurja. Preiskava običajnega seča ni zadostna in vodi lahko do krivih rezultatov. V ostalem smatram to obolenje kot obolenje podrejenega pomena in je glavna stvar pri vas čir dvanajstnika.

I. H. Lj.: Vašega vprašanja prav za prav niste naslovili na pravi naslov. Odgovarjam pa kljub temu. V naši državi ne obstoja nikakoli tozadevna prepoved. Iz časopisov pa mi je znano, da je n. pr. v Italiji oglaševanje in prodaja takih sredstev prepovedana.

I. S. L.: Vaša žena ima najbrž tkoz. ekcem, t. j. nekaj izpuščaj, ki povzročajo neznosno srbenje, ako traja delj časa. Še bolj verjetno pa se zdi, da gre v tem slučaju za garje, ali pa kot se ta bolezen tudi včasih imenuje, za srbečico. Svetujem, da pošljete ženo k zdravniku, ki ji bo dal odgovarjajoče zdravilo, s katerim je mogoče to bolezen v par dneh odpraviti. Verjetno je, da se je še tudi kak drug član nalezel garji. Ako moja domneva drži, uporabite pri dotičnem isto zdravilo, kot ga bo dobila žena.

Marija: Pri vaši hčerki sumim, da gre najbrž za škrofulozo, zlasti, ker omenjate, da ste imeli svoj čas vlažno stanovanje, ki pospešuje tovrstno obolenje pri otrocih. Iz dopisa nadalje sklepam, da je cela stvar pri hčerki že toliko dozorela, da bo treba zdravniške pomoči. Peljite otroka v bližnjo bolnico, kjer bodo ukrenili potrebne. Dvomim, da pojde brez operacije. Sicer se pa zdravi tovrstno obolenje danes predvsem z obsevanjem z Rentgenovimi žarki. Kot uspešen pripomoček priporočajo uživanje ribjega olja, kar ste že itak ukrenili. Prognoza te bolezni ni slaba, da si traja lahko precej dolgo časa. Končno ne morem izključiti, da gre v vašem slučaju za navadno vnetje žlez na vratu. Pa tudi v tem slučaju vam morem svetovati samo to, da peljete otroka v bolnico.

Ista: Vaše postopanje pri iztoku iz ušes je pravilno. Dobro bi pa bilo, da se tudi tu dožene vzrok gnojenja, kar tiči lahko tudi tu zadaj tuberkuloza. Peljite hčerko takoj v tak zavod, kjer je mogoče, da jo pregledajo tudi specialisti za ušesa. V vašem primeru bi bila najbližja mariborska bolnica.

Smeš - najboljši lek

NERODNO

»Mamica, ko bi ti vedela, kako lepo smo se šli pismošle!«

»Prav vesel me, da ste se igrali!«

»In še kako lepo, mamica. Vse vsem v naši ulici smo vrgli po eno pismo v nabiralnik, ki jih imajo na vratih.«

»Kje ste pa dobili toliko pisem?«

»Veš, jaz sem jih našel v tvoji pisalni mizi... Tam jih je bilo cel kup in lepo so

PAMETEN DETEKTIV

Zelo spreten detektiv je dobil nalogo, naj poišče neko žensko, ki jo je čakala milijonska dediščina.

Oglaš v raznih časnikih so ostali brez uspehov.

Čez nekaj tednov je vprašal policijski šef detektiva, kako je z zadevo, ki jo preiskuje. Zanimalo ga je, ali je detektiv že odkril damo.

»Seveda, je pritrtil možak.«

»Kje pa je ta dama?«

»V mojem stanovanju!«

»V vašem stanovanju? To pa mi ni čisto razumljivo?«

»Seveda, — včeraj sem se z njo oženil!«

PROFESORSKA

»Oče, po stopu leze grd pajek.«

»Pohodi ga in pusti me pri miru!«

TEHTANJE

»Ko sem stehala breskve, ki jih je moj otrok kupil pri vas, jih je manjkalo pol kilograma. Kako je to mogoče?«

»Draga gospa, tega pa ne morem povedati. Moja tehnika je vsekakor v redu. Kaj bi bilo, če bi morda stehali še svojega sina...«

PREHITRO VESELJE

Jurij Ocepek je pravkar pokopal svojo ženo. Dvajset let sta živela v zakonu in ubogi siromak je moral v tej dobi marsikaj pretrpeti, kajti njegova žena je bila ena tistih žensk, ki jih pogosto radi imenujejo »zmaj«. Zmerom se je moral držati doma. Če je šel po cesti in pogledal kakšno drugo žensko, je bil že ogenj v strehi.

Zdaj, ko je stopal od pogreba; se je iznenada začutil tako mladega, tako svobodnega. Zda mu ni mogel nihče več braniti, da bi šel pogledat okoli sebe, zdaj bo lahko hodil v gostino, — sploh vse bo lahko delal, kar se mu bo ljubilo.

Da, Jurij Ocepek je bil v sedmih nebesih. V sladke sanje zatopljen je stopal po cesti mimo hiše, ki jo so pravkar zidali. In usoda je hotela, da je prav v tistem trenutku padla nekemu delavcu opeka iz roke in priletela ubogemu Ocepku na glavo.

Ocepek se je zdrnil, obstal, pogledal kviku in prestrašen zastokal:

»Jež, žena, ali si v nebesih?«

Kako bi Vi poiskali zlato zapestno uro?

Danes prinašamo »Metlarjem« spet novo uganko, pri kateri je treba znati misliti in pravilno sklepati. Poslal nam jo je naš prijatelj iz Maribora in upamo, da bo reševalcem skrajšala kakšno uro.

Uganka se glasi takole:

V kupeju se pelje z vlakom čisto sama neka dama. Med dvema postajama odpre okno, da bi oddelek prezračila, pri tem pa se ji sname zlata zapestna ura in pade skozi okno v sneg. Noč je temna kakor v rogu in nikjer v bližini ni predmeta, po katerem bi se dama lahko orientirala. Pri roki tudi ni imela nobenega večjega predmeta, ki bi ga lahko vrgla za uro, da bi boljše označila kraj.

Ker ji je bila ura dragocen spomin, je sklenila storiti vse, da jo dobi nazaj. Na prvi postaji je izstopila, počakala do zore in šla potem peš ob progi uro iskat. Korakala je brez skrbi nekaj časa, potem se je ustavila, malo pobrskala po snegu in že je imela svojo zapestno uro.

Kako jo je mogla tako hitro dobiti, zlasti še, ker je bil sneg mehak in se je ura pogreznila globoko vanj?

Premišljuje malo in nam do sobote pošljite rešitve. Stric Matic bo drugo nedeljo za pravilne rešitve razdelil spet nekaj knjig.

Učenost »metlarjev« je pri šifri omagala

Zadnjo nedeljo smo dali kar dve uganki, to pa zaradi tega, ker so nekateri reševalci zmerom gornjrali, da so naši problemi prelahki. Tem smo namenili precej zasojeno šifro, da jim bo vzela vsaj nekaj časa za reševanje.

Šifra je dala »Metlarjem« očitno dosti dela, toda izkazalo se je, da sta ji bila dovolj samo dva, ker smo prejeli le dve pravilni rešitvi.

Poslala sta ju gospoda Radovan Kosi iz Maribora, Popovičeva ulica 3 in Matija Rode iz Ljubljane, Dalmatinova ulica 13. Kot nagrado bosta dobivala vsak pol leta brezplačno »Jutro«.

Ključ šifre je naslednji:

ABCCDEFGHIJKLMNOPRSSTUVZZ
RSSTUVZZABCCDEFGHIJKLMNOP
ZZABCCDEFGHIJKLMNOPRSSTUV
LHJNOPRSSTUVZZABCCDEFGHI
GHJLHJNOPRSSTUVZZABCCDEF

V kraljestvu šifer

Zadnje čase smo prineeli v našem »metlarjem« kotičku že več šifer in reči moramo, da jih reševalci vzljajo nepoznavanju sistema šifriranja rešujejo razumno dobro. Pač pa se jih je oglašilo že mnogo, ki bi želeli vedeti, kakšna je zgodovina šifriranja in kateri so glavni principi šifer. Zato prinašamo danes kratek članek o šifriranju sploh in o glavnih načinih.

Šifriranje je prav tako staro kakor umetno pisanje sploh. Sicer pa je v bistvu šifriranje sploh začetek pisanja. Pisava je obstajala prvotno v skrivnih znakih in je služila prometu med duhovni in starešinami posameznih rodov. Največkrat so se posluževali majhnih palčic (rovašev), v katere so urezavali skrivnostne znake. Šele pozneje je tudi ljudstvo zvedelo za te znake, in iz njih se je prav za prav šele razvil pismen jezik Stari rovaši so prišli v pozabo in samo menili in duhovni so jih še poznali. Med njimi so iznova oživel kot skrivna pisava. Eden najstarejših nemških cerkvenih spomenikov je rokopiš iz St. Gallena iz l. 270 po Kr. in ta nam je menda edini ohranil »rovaško« pisavo menarod.

V vseh časih in pri vseh narodih je imela šifra veliko vlogo. Služila je že od nekdaj kot sredstvo za sporazumevanje med diplomati, uporabljali pa so jo seveda tudi drugi, ki jim je bilo dosti do tega, da važnih sporočil ne bi zvedeli nepoklicani ljudje, — zlasti zaljubljeni in tatovi. O grškem vojaškem pisatelju Eneju Taktiku, ki je živel pred 2000 leti, je znano, da je izumil dvaj-

set različnih načinov skrivnega pisanja in iz teh dvajsetih načinov jih je nastalo do današnjih dni na milijone. Skoraj vsak vojskovodja, knez ali državnik je imel svojo skrivno pisavo. Zlasti v srednjem veku je ta v

Vinskim bratcem v pouk in svarilo

Kratkočasna razmišljanja na pustno nedeljo — Staroslavna figura pijančka nekoč in danes — Epos očeta Marka Pohlina o Pitovinu

Pršla je svečnica in za njo Blaževno, dan starega zaščitnika naših viničarjev in čebelarjev. Svečan je na stečaj odprti vrata rajanja in se te dni predpusta bodo naglo kopneli mošnjički. In ker se poleg ljubezni v življenju še nobena stvar ni toliko opovala kakor zlahka vinska kapljica, pogledimo danes, ko je spet naokrog stolsta nedelja, malo med vinske bratce.

Pričnimo kar z Blaževnim žegnomo, ki ga je kronist pred davnimi leti takole opisal: Duhovnik drži v desni roki dve sveči, katerih spodnja konca se stikata v rogovilo. Med te sveče vtakne blagoslovljenec glavo tako, da se z glom dotika spodnjega dela rogovila. Ko je z molitvijo blagoslov končan, se verna duša potolažena vrne med svet, da bo grlo zdravo lahko pilo.

O eladki vinski kapljici je pe' že Homer, kako prijetno da odganja skrb. Njegovi junaki so darovali vino bogovom na čast in ga seveda tudi sami radi juckali. Horacij, ki je v svojih odah večkrat imenoval falerna, je tudi rad namakal grlo z božjo kapljico. In odkar poganja trtica, so vinski bratci kaj radi rekali v stilu naših narodnih prislovic: Le pij ga, ne boš se nad njim zadavil, saj nima kosti. Če boš pil vince rdeče, boš imel ličce cveteče. Bolj boš

Moje vino bi celo angelci pili, če bi usta imeli, se je že davno rad pobahal oštr in še pristavil, da je njegova kapljica boljša kakor sam bog. Kajti, je dejal, komur moje vino pamet vzame, temu jo spet vrne, komur jo je pa bog vzel, mu je nikoli več ne vrne.

Stare krčme, staro mero in staro vino so na vse pretege hvalili že davni očanci. Voda ni dobra, so rekli, če na njivi stoji, še manj, če v čevlji pride. Kaj sete, če se v okeh kot solza prikaže. Vino jim je bila moška, junaška pijača, voda pa le za žabe in za babe.

Kaj slabe misli so vedeli povedati stari predniki o danes tako uvaževanem cvčku. Morda so imeli slajše srce in usta. Rekli so, kdor je pil cvček, so mu vstali lasje, trepalnice so se mu stisnile, lice nabralo v strašne gube. Strasil je z glavo, kakor da bi planila vanj električna iskra, zaškrtal je z zobmi in trikrat poskočil. Pod nohti so mu mrgoleli mrličci in v peti mu je čudno

Kaj slabe misli so vedeli povedati stari predniki o danes tako uvaževanem cvčku. Morda so imeli slajše srce in usta. Rekli so, kdor je pil cvček, so mu vstali lasje, trepalnice so se mu stisnile, lice nabralo v strašne gube. Strasil je z glavo, kakor da bi planila vanj električna iskra, zaškrtal je z zobmi in trikrat poskočil. Pod nohti so mu mrgoleli mrličci in v peti mu je čudno

Stara je bila navada, da je moralo biti novo vino do svečnice pretočeno. Po svečnici, so rekli, pade že prva topla iskra z neba in mlada vina se potem rada kalijo. Ze na šentjanževno je vzel gospod čutaro vina s seboj k blagoslovu v cerkev in odšel z njo zalit vse sode v zidancu. Ker ga le ni bilo domov, je šla pogledat za njim žena. In ker gospodinja ni bilo, se je napotil ponje sin. Posli so dolgo čakali na vse in ker jih ni bilo, so dobro zapahnilli vrata, izročili varstvo hiše Sultanu in šli pogledat v vinograd. Pa so našli vse gospodarje razigrane volje pri pokušnji božje kapljice, ob zakurjenem ognju v zidancu. Zunaj je bril mrzel krivec, vsa družina s posli vred je po navadi pila še dol-

Prigode gospoda Andreja Buče

To se je godilo takrat, ko nas še ni bilo na svetu. Nekaj let prej.

Železnica še ni prevrtila poljan in travnikov naše lepe doline. Neba nad nami še ni onečal smradljivi dim iz tovarniških dimnikov.

Takrat je živel na hribčku blizu trga upokojeni finančar gospod Andrej Buča. Hišico je imel, pokojnino in drobno ženičnico. Toda hišica je bila njegova, brez dolgova, k pokojnini je znal priložiti kakšen goldinar po strani, drobna ženica pa je bila ne samo skrbna in varčna gospodinja, temveč je znala biti tudi jako huda in natančna. Ne, gospodu Buči pa hudost in natančnost ni bila prirojena. Dovtipen in hudomušen je bil, da ga se danes pomnijo vsi, ki imajo radi šale in nagajivosti.

Obilno rejen je bil gospod Drejec Buča, da so vsi čudili, kako sploh more prebivati v svoji kajžici na griču. In sam gospod Buča je časih govoril: »Le tega se bojim, da me nekoč ponoči zadene nesreča. V spanju smrčim, kakor Matijevo žagalo, in sanjah se v postelji obračam. Kaj bo, če se nekoč noč s hišo vred zakotalim po hribu!«

Je bilo res čudno, odkod se je gospodu Andreju Buči jemalo in zakaj se je tako redil, ko vendar nikoli ni jedel čez mero. Takole zjutraj skledo ajdovih žgancev in latvico mleka, dopolneno kos kruha in slanice. Opoldne, no, opoldne mora človek žej, kaj več založiti, da ne opeša. Popoldne je spet treba majčkeno malice, zvečer pa nekaj cmokov s piskrom kislega zelja, — oh, to kar ni vredno besede. Le kadar je gospod Andrej Buča stopil v gostilno, — takrat si je pa privoščil Svinjsko ali telečo glavo je obral do kosti, popil pa je kvečeno deset vrčkov piva... Vse svoje neveselosti zaradi prehrane in rejenosti je gospod Buča nekoč razložil slovečemu tr-

zvonilo. Pravili so, da je takšno vino pivcu, ki je vso noč na eni strani ležal, žledec pregriznilo. Kdor je del čutaro takšnega vina pod glavo, je znorel, in pes, ki so mu kanili tri kaplje na rep, je zbežal ko vrta.

Stara je bila med vinskimi bratci navada, da so k bokalu vina naročili tudi črne kruha. Najuglednejši med njimi je prvi urezal založaj, si potem nalil kupico in jo v dušku izpraznil. Kozarec je romal po mizi vselej v smeri urnega kazalca, narobe bog ne daj. In ko je kupica tako trikrat štirikrat napravila svojo sončno pot po mizi, je družina postala vesela in zgovorna. Pa so jo urežali:

Le, bratci vinca pijmo,
Naj voda tam stoji!
Zato em skupaj prišit,
Da b' dobro volje b'il.

Ko so nosovi lepo pordeli, se je začelo bratenje. Pivca sta vzela vsak svojo polno kupico in trikrat pinknila s kozarcema. Pinki so morali čisto zveneti, črepnji glas je bilo slabo znamenje. Desni roki sta sklenila ter tako sklenjena izpila kozarec do dna. Segla sta si v roke in se poljubila na lice. S sklenjenimi rokami nad glavo sta nato zarajala trikrat v krogu in za zaključek še poknila s prsti. Takšen običaj bratenja so svoj čas imeli Ziljani tudi ob porokah pred oltarjem.

Kakor vsi rokodelci, časte tudi viničarji patrona vsi Martina. Legenda pravi da je rimski cesar Maksimin pri gostijah prvi bokal vina zmerom postavil pred svojega stotnika Martina. V noči pred sv. Martinom, pravi naš narod, se vsaka voda tega sveta za trenutek spremeni v vino. Če jo tedaj zajameš, bo ostala najboljšo vino. Na sv. Martina dan so vse zidance na široko odprte, kakor poje Slomšek:

Slovečno, slovenca vabi
Če se ti pit' ne gabi
Le pridi v gor'co k nam,
Smo dobre volje tam.

Stara je bila navada, da je moralo biti novo vino do svečnice pretočeno. Po svečnici, so rekli, pade že prva topla iskra z neba in mlada vina se potem rada kalijo. Ze na šentjanževno je vzel gospod čutaro vina s seboj k blagoslovu v cerkev in odšel z njo zalit vse sode v zidancu. Ker ga le ni bilo domov, je šla pogledat za njim žena. In ker gospodinja ni bilo, se je napotil ponje sin. Posli so dolgo čakali na vse in ker jih ni bilo, so dobro zapahnilli vrata, izročili varstvo hiše Sultanu in šli pogledat v vinograd. Pa so našli vse gospodarje razigrane volje pri pokušnji božje kapljice, ob zakurjenem ognju v zidancu. Zunaj je bril mrzel krivec, vsa družina s posli vred je po navadi pila še dol-

na tablo opekarne Matevža Potrate. Nad usnjarno Frica Zaletoleta je bila pribita dolga tabla trgovca in slaščičarja Skobca. Nad gostilnami so bile tabele vse premenljane, večji del tak, da je najhujši nasprotnik dobil tablo svojega ljutega neprijatelja in narobe.

Grof, ki je v graščini nad trgom prebival, je tisto jutro prvi vstal. In ko se je razgledoval z grajske planote po trgu, se mu je na prvo oko zazdelo, da nekaj ni v redu. Hitro je odstopil na daljnogled in je gledal in gledal in z glavo majal. Potem je stopil doli v trg in je natančno prebiral napise, poklical je še gospoda župnika in sta se skupaj razgledovala po trgu. Druga nikočar ni bilo na beli dan, oje te sramoto! Popoldne so se nekateri vendar izpametovali in so sneli napačne tabele. Prvi jo je sam mesar Peter Bajš odnesel h konjaču Zilindri in je vzel svojo. Potem so sledili izpodbudnemu zgledu ostali mojstri. Sovražniki so se pobotali in v trgu je spet zavladala najlepša sloga. Še samemu Andreju Buči so odpustili predzno nagajivost, brez katere ni mogel živeti. Saj se je siromak dovolj potil tisto noč, ko je prenašal lestvo in tabele...

Primeril pa se je tudi gospodu Andreju Buči dogodek, da se je lahko posmeheval ves trg. Redil je gospod Andrej Buča ljubko kravico, ki je dajala dovolj mleka zanj in za njegovo gospo sopogro. In to kravico Lisko je gospod Andrej Buča kakšen popoldan sam napasel na travniku pod hišo. Posebno, kadar je gospa imela opravka v trgu, je možu naročila, naj kravico lepo povede na sveži zrak. Pred hišico je bila brajda, ta brajda je sleherni jesen rodila toliko grozdja, da je gospod Andrej Buča vedno imel v kleti soček vinčka. In kadar se je potem gospoda potrudila v trg, si je gospod Buča pripravil vedrico. Skrivaj je natočil vino in si ga shranil za brajdo, da tega ni opazila gospa sopogro. Nekeč pa je Liska prišla do vedrice in je žejna posrebal pijačo. O, potem se je začel drendaj z

vriščem in jokom. Ko se je namreč gospa Buča vracala iz trga, je krava zbežljala po griču in se je tako premetavala in je pijana tako rogovilla, da je gospa Buča v grozi in žalosti zahtevala: »Večni Bog, krava je znorela, krepnila bo!«

»Figo bo krepnila,« je jezen zarobantil gospod Andrej Buča, ko je odnesel prazno vedrico iz brajde v klet. »Krava se bo že iztrežnila, mene pa bo togota raznesla!«

Resnično srdit, kakor še nikoli, je gospod Andrej Buča skrnitil z zobmi, potem je odkoracal po hribu lovit pijano Lisko. Saj bi je ne bil ulovil, pa se je krava nemuna z rogovi zatankila v kup gnoja, čez katerega je menda hotela preobračati kozolce. Ves trg je bil pokonci...

Najlepšo izmed vseh je pa Andrej Buča zagodel samemu gospodu grofu. Graščak je bil trd in ohol, kakor se je za tiste čase spodobilo. O njegovem premoženju so otroci vedeli povedati: »Gospod grof ima počen knof...« No, dosti več pa v resnici ni bilo. Ali gospod grof tega ni bil kriv. Zapravljali so njegovi predniki, on sam pa je v mladosti še tako poskušal, a na stara leta je pač moral spet prijeti za delo, če je hotel jesti vsakdanji kruh in se obraniti upnikov, da ga ne poženejo iz graščine. Ljudje so se mu posmehevali, kadar so ga videli pri delu. Potem je pa rajši sam ubral take strune, da se je začel zmrdovati nad vsakomur, kdor mu je le prinesel v mlino.

Orje nekoč na pomlad gospod grof na grajski njivi blizu potoka.

go na večer in se precej šentjanževa vrčala dovoljna na dom...

Kaj bi rekli o staroslavni figuri pijančka? Že bajke starega veka poznajo zloglasno čarovnico Cirko, ki je imela baje tako močno vino, da je še junaka pretvorilo v svi-

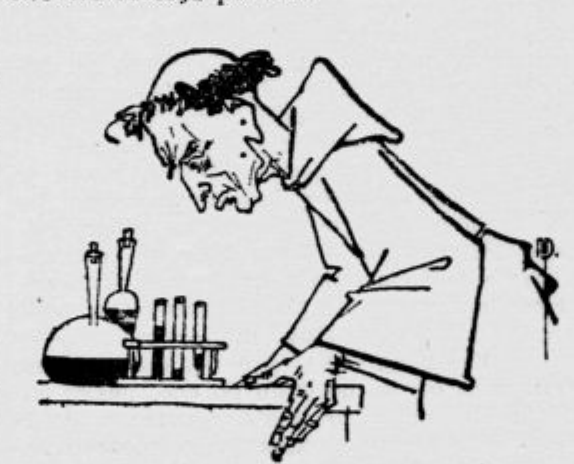

njo. No, kakšna nesrečna barčica se še danes zapelje nalik spehaternu rilcu v blato. Le pogledite ga bratca, kako se približuje iz krčme, kako se s čudovito srečo lovi po zraku. Sam s seboj venomer godrnja, in če se obesi na plot ali kandelaber, že filozofira. Da je naravno tako, saj se je tudi ljuba trtica, ko je sladko vince rodila, obešala na kol. In povrh se huduje, češ, preluba kapljica, če si se dala tako voljno piti, daj se še voljno nositi. Zgodbo sv. pisma o Kani Galilejski vsak pijanec dobro pozna, še večji mojster je marsikateri vinski bratec v žlobudranju tujih jezikov. In ko je najbolj ganjen, se spomni na poslednji trenutek pozemske sreče ter si želi, da ga na grobu počaste s pesnico:

O ja, to je bil vinski brat,
O ja, pil ga je rad.

Naše brhke gospodinjice pa vse tiste uboge boljše polovice, ki se vse življenje ubijajo z nesrečno zapitimi pijančki, opozarjamo na temeljito zdravilo, ki ga je oče Marko Pohlin že pred 156 leti ponazoril v svojih »Pisanicah«.

Pitovin — pij to vino, kakor je oče Marko Pohlin poimenoval svojega junaka, komaj privleče barko do doma. Pozno v noči razbija po durih in ko mu končno žena Marjeta odpre, se pridruša, kolne in silovito razseja po hiši.

»Oh, kam sem jaz prišel! Oh, kaj bom jaz začel? Oh, nag, parnag sem jaz, z železjem eta obdan! Mi obede roke, oh, v točko pánage! In trdna springerje sta meni zakovani! Neusmiljeno obe, oh, obede noge!«

S široko odprtimi očmi strmi v bleščeči se meč nad stropom, v neme tri osebe za mizo in na skrivnostne besede na listku, ki mu groze s smrtjo. In ko tako zdihuje, se odpre plamenče brezno in iz njega plane hudci — Marjeta. Ze zgrabi Pitovina za vrat in ga vleče pred sodnike pri mizi. S spremenjenim glasom povzdigne Marjeta — hudci obtožbo:

— Glejte, ta človek je bil vse življenje pijanec na onem svetu. In ko se je izpil, je žalostno umrl. Nikoli ni bil človek, pač pa živina. Nak, to ne, saj se je zmerom še čez mero napil in dokler je bil živ, se je kregal s pametjo.

Zastonj je dotaknil njega mati evaria, pa stare krome z nje je »mozel in zapi, Zastonj je žena ga tudi dotaknil prosila, Da bi pametnejši on vsaj zdaj v zakonu bili! Nič maral ni za to: vse prošnje in svarjenje so b'le mrtovni; on se na vse to ni ozri. Zapravi zdravje je, zapravi je življenje; Požrešno živel je, požrešno je on umrl!

»Oh, kam sem jaz prišel! Oh, kaj bom jaz začel? Oh, nag, parnag sem jaz, z železjem eta obdan! Mi obede roke, oh, v točko pánage! In trdna springerje sta meni zakovani! Neusmiljeno obe, oh, obede noge!«

S široko odprtimi očmi strmi v bleščeči se meč nad stropom, v neme tri osebe za mizo in na skrivnostne besede na listku, ki mu groze s smrtjo. In ko tako zdihuje, se odpre plamenče brezno in iz njega plane hudci — Marjeta. Ze zgrabi Pitovina za vrat in ga vleče pred sodnike pri mizi. S spremenjenim glasom povzdigne Marjeta — hudci obtožbo:

— Glejte, ta človek je bil vse življenje pijanec na onem svetu. In ko se je izpil, je žalostno umrl. Nikoli ni bil človek, pač pa živina. Nak, to ne, saj se je zmerom še čez mero napil in dokler je bil živ, se je kregal s pametjo.

Vse preteš! mu je, vse mu se nepek nidi: Zdalj roji on, da peč se njemu pripoguje, Zdalj, da se miza, stol z njim krog in krog vrtil, Zdalj, da čeladnik mu kozolce prevračuje, Zdalj, da mu sveč prevleče okrog gori.

Žena, ki je medtem že napravila načrt, kako bo pijano živino za vselej ozdravila, pogovarja mirmo moža, mu lepo streže in ga spravlja spat. Še prej mu ponudi uspalvalno pijačo, pomešano z makom, kar dedec v dušku izprizni. Čenklj vrže kozarec po mizi, da se zdrobi, pijana klada se zvrne pod klop in zaspi. Žena Marjeta pa hajd na posel.

Gre, klič postelje skrup; — ti urno pritoke, In kar ta ukaže jim, brž vzamejo očeta, Ter tje v en kelder ga epločnega nesó. Tu njega polože. Marjeta ga brž siece; Parneke tu Pitovin na golih tleh leži.

Strop in vse stene prevleče maščevalna Marjeta s črnim suknom, zapre vsa okna in zamaši vse špranje. Na sredo kleti postavi mizo in tri črno pregrnjene stole. Ena sama drobna lučica brli na mizi in Marjeta je kar strah v tej mrtvaški okolici. Na mizo položi listek, kjer je z okornimi črkami napisala: »Iz prahu si ti prišel, en prah si zopet ti!« Na strop obesi oster meč, pravična vaga visi nad mizo. Na kraju mize leže strašne bukve in razbita čaša. Marjeta pripelje v klet še tri najete »anglece« in jih posadi za mizo:

»Sodniki bodete! je ona k letem d'jaha, V hudica sama bom se preoblekla; Sodite kakor em jaz vas že naučila, — Ti na njegovo bod', ti bod' na mojo plat V tem, v čemer bodem jaz svojga moža točila Ti prosit' zanj imaš, ti meni vse prav dat'!»

Vse je lepo dogovorjeno, Marjeta se še urno preobleče v hudica, si natakne roge in rep, privleče od nekod težke verige in vkleane vanje pijanega moža. Medtem že izgublja uspalvalna pijača svojo moč in Marjeta se naglo skrije. Vse utihne. Pitovin se predrami, gleda, posluša in ne more se znajti. Vse mu je neznano, vse strašansko tuje. Premišlja na vse pretege, prevzame ga strah, mane si oči in zdihuje:

»Oh, kam sem jaz prišel! Oh, kaj bom jaz začel? Oh, nag, parnag sem jaz, z železjem eta obdan! Mi obede roke, oh, v točko pánage! In trdna springerje sta meni zakovani! Neusmiljeno obe, oh, obede noge!«

S široko odprtimi očmi strmi v bleščeči se meč nad stropom, v neme tri osebe za mizo in na skrivnostne besede na listku, ki mu groze s smrtjo. In ko tako zdihuje, se odpre plamenče brezno in iz njega plane hudci — Marjeta. Ze zgrabi Pitovina za vrat in ga vleče pred sodnike pri mizi. S spremenjenim glasom povzdigne Marjeta — hudci obtožbo:

— Glejte, ta človek je bil vse življenje pijanec na onem svetu. In ko se je izpil, je žalostno umrl. Nikoli ni bil človek, pač pa živina. Nak, to ne, saj se je zmerom še čez mero napil in dokler je bil živ, se je kregal s pametjo.

Zastonj je dotaknil njega mati evaria, pa stare krome z nje je »mozel in zapi, Zastonj je žena ga tudi dotaknil prosila, Da bi pametnejši on vsaj zdaj v zakonu bili! Nič maral ni za to: vse prošnje in svarjenje so b'le mrtovni; on se na vse to ni ozri. Zapravi zdravje je, zapravi je življenje; Požrešno živel je, požrešno je on umrl!

»Oh, kam sem jaz prišel! Oh, kaj bom jaz začel? Oh, nag, parnag sem jaz, z železjem eta obdan! Mi obede roke, oh, v točko pánage! In trdna springerje sta meni zakovani! Neusmiljeno obe, oh, obede noge!«

S široko odprtimi očmi strmi v bleščeči se meč nad stropom, v neme tri osebe za mizo in na skrivnostne besede na listku, ki mu groze s smrtjo. In ko tako zdihuje, se odpre plamenče brezno in iz njega plane hudci — Marjeta. Ze zgrabi Pitovina za vrat in ga vleče pred sodnike pri mizi. S spremenjenim glasom povzdigne Marjeta — hudci obtožbo:

— Glejte, ta človek je bil vse življenje pijanec na onem svetu. In ko se je izpil, je žalostno umrl. Nikoli ni bil človek, pač pa živina. Nak, to ne, saj se je zmerom še čez mero napil in dokler je bil živ, se je kregal s pametjo.

»Oh, kam sem jaz prišel! Oh, kaj bom jaz začel? Oh, nag, parnag sem jaz, z železjem eta obdan! Mi obede roke, oh, v točko pánage! In trdna springerje sta meni zakovani! Neusmiljeno obe, oh, obede noge!«

S široko odprtimi očmi strmi v bleščeči se meč nad stropom, v neme tri osebe za mizo in na skrivnostne besede na listku, ki mu groze s smrtjo. In ko tako zdihuje, se odpre plamenče brezno in iz njega plane hudci — Marjeta. Ze zgrabi Pitovina za vrat in ga vleče pred sodnike pri mizi. S spremenjenim glasom povzdigne Marjeta — hudci obtožbo:

— Glejte, ta človek je bil vse življenje pijanec na onem svetu. In ko se je izpil, je žalostno umrl. Nikoli ni bil človek, pač pa živina. Nak, to ne, saj se je zmerom še čez mero napil in dokler je bil živ, se je kregal s pametjo.

— Sodite zdaj po pravici, ali res ne pripada vsi meni?

— Vse je res, se oglasi tisti angel, ki je držal z Marjeto. Nič ne more tajiti in prisiljen sem ga prepustiti hudici. In že začne iz strašnih bukev brati vse grehe, ki jih je Pitovin zagrešil na onem svetu. Ubogi pijanček se trese od straha, ko mora iz kupa pregreh priznati, da je res zasluzil pekel. Ze plane hudci nadenj, da bi ga odpeljal, se prosí prestrašeni pijanček milosti, toda strogi sodnik nima srca. Pa se oglasi angel, sodniku na desnici:

»Naj zopet oživi, naj dosti s'ri pravici! Jaz porok zanj sem, da on se bo poboljšal. On sicer vreden ni, a' smili se mi žena, Katera prosí zanj, katera vdova zdaj Zaluže vsa v dožeh in od vseh zapuščenca; Njo usliši ter nazaj ji moža zopet daj!«

— Naj bo, iz usmiljenja do Marjete, uslišim tvojo prošnjo, pravi sodnik. Naj gre nazaj na svet, toda tam naj se pokori in pošteno živi. Odkleni ga hudci in dajte mu piti zlahkno kapljico s sončnega otoka. Ti pa, ki si mi zdaj porok zanj, se obrne k angelu, glej da nikdar več tako pijan ne umrje.

Na to ta angel brž en zlat kozarček postavi Pred Pitovina sem, ter po vse ukaže »zpit...« Pij pamet, Pitovin, življenje pij! on pravi. Ter po sih malov se en človek nauči bit! Ko b' trenil, Pitovin za ta kozarček popade, In v eni »api brž on njega posuši; Ali čez en majhen čas na tla on dobi pade, Ter ves omotčen on trdo spet zaspi!«

Vsi akterji Pitovinove groze se naglo preoblečejo. Posli prihitijo in na ukaz Marjete hitro zavijejo pijanega brata v mrtvaški prt. Odnese ga v gornjo sobo in polože na že pripravljene mrtvaški oder. Marjeta zažge kadilo in mrliški vonj se kmalu razleže v vse kote. Nato se obleče v črno, si s čebulo namaže oči in sede na videz potrta k param. Čas kmalu mine in glej, že se Pitovin premika. Marjeta hoče steči, pa se sešede na tla in se ne more premakniti. Ze vstaja Pitovin, debelo gleda naokrog in se čudi, zakaj vsi prestrašeno beže iz sobe. Mrzel pot ga zalije, naglo skoči z odra in na glas zavpije:

»Ljudje ne bojte se! Živ jaz sem zopet ž, Živ sem, zares sem živi O kje je moja žena? Kje je Marjeta? Oh, tu, ona čepi. Prevzeča od strahu, vsa bleda spremenjena, Oh tu, tu vsa na kup sešedena leži! On vzdigne gori jo; Marjeta se zavzame Na videz da njen mož postal je zopet živ Se vesel, in ga zopet sladko objame. On pravi nji, kaj je trpel in kje je bil, Ter kaj objublja je. Marjeta zdihne, reče: »Moj Pitovin, ta dan je bil tako strašen, Kaj bo, pijanci vam, kadar življenje steče, In bo čez vas prišel ta pravi sodnik dan!...«

Ali je bila Marjeta posledaj srečna, izročilo ne pove. Po starem pravilu, da se pijanček spreobrne, ko se v jamo zvrne, pa skoraj lahko verjamemo, da je naš Pitovin ob prvi priliki, v družbi vinskih bratcev, pomagal ves ganjen zapeti že od nekdaj staro popevčico prijateljsko sladke kapljice, videčih se že v grobu:

Ženka bo mimo šla,
Mili se bo jokal:
Vetani gor' ljub' moj mož,
Pil ga še boš...

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Oče starejše samske hčere se zahvaljuje reševalcu svojega otroka in pravi:

»Zavedam se, da ste bili v veliki nevarnosti, ko ste planili za njo v valove.«

»Hvala za poklon, pravi reševalec, toda nevarnost je bila prav majhna, ker sem že oženjen.«

bridko tarnati gospod Andrej Buča. Veliko pisano ruto potegne iz žepa, da si obriše solze in potno čelo. »Ojemine, ojemine, le kaj mi je storiti!«

Gospod grof ustavi voliča sredi oranja, popusti oralo in se približa.

»Kaj se je pa zgodilo?«

»Čez potok moram, gospod grof, mudi se mi, pa ni brv!«

»O, pa prebričite vodo, saj je spet plitka!«

»Saj bi jo, pa ne smem zaradi nog. Veste, gospod grof, zdravnik mi je zabranil, nikoli več ne bi shodil, ohromel bi v pomladni vodi. Z zlatom bi plačal, če bi našel človeka, ki me ponesi na oni breg. Tako se mi mudi na sodnjico... na, jaz pa tukaj.«

»To bi se dalo narediti,« premišli pohlepni grof in pogleda naokoli: nikogar ni, ki bi ju videl. »Z zlatom bi plačali, gospod Buča, ste rekli?«

»Bi, gospod grof.«

»Tedad pa le hitro čez potok!«

Ročno stopi grof v vodo in gospod Andrej Buča se mu z vso svojo strašansko težo splazi na ramena. Gospod grof zastoe, toda kaj bi, zlata je potreben. Nese gospoda Bučo čez potok in ga ves upehan posadi na oni breg.

»Zdaj pa zlato sem, gospod Buča.«

»Saj bi ga rad dal, če bi ga imel.«

»Ali ste nori, ali kaj?« — se razhudi grof. »Potem pa najin dogovor ne velja.«

»Pa ne!« odreže Buča. »Pa me nesite nazaj na ono stran!«

Grof pač kakor grof — trmast in prismojen — še enkrat nadene težki tovor in ječe prenese gospoda Andreja Bučo nazaj na oni breg. Ko ga odloži, si gospod Andrej Buča sezuje škornje in lepo prebreme pomladno vodo. Ko si škornje spet obu-

je in nadaljuje pot, klikne za slovo oruču: »Gospod grof, vi imate pameti za počen knof! Povejte zdaj voličema, kako ste prenašali Andreja Bučo čez potok.«

P. Drobina

Vojna je draga reč

Denarja ni zanjo nikoli dovolj — Drag Napoleonov pohod v Rusijo
Astronomske številke izdatkov za svetovno vojno 1914–1918

Ni lahko odgovoriti na vprašanje, koliko so stale najbolj znane vojne novejšega časa, kajti cenitve teh stroškov izvirajo od različnih strani, razen trajanja vojne je treba upoštevati valutne razlike in če bi hoteli jemati v obzir še izgube, ki so v zvezi s posledicami vojne, bi sploh ne prišli do konca. Omejiti se moramo zato že od vsega početka na čisto vojaške izdatke, ki so potrebni za vodstvo vojn.

Friderik Pruski je porabil v obeh slezkih vojnah

265 milijonov tolarjev

in v sedemletni vojni 176 milijonov tolarjev, kar je za tiste čase ogromna vsota, če pomislimo, da je pruska vojna blagajna sama imela na razpolago le 9 milijonov tolarjev. Njegovo nasprotnico Marijo Terzijo pa je sedemletna vojna veljala nič manj nego 260 milijonov tolarjev.

Napoleonove vojne so Evropo, kakor zna-

no, tudi v finančnem pogledu spravile na rob propada. Samo vojna 1. 1806./7. je na francoski strani požrla

147 milijonov tolarjev na pruski pa skupaj z vojno odškodnino 97 milijonov. Anglija je izdala za vse svoje vojne proti Napoleonu na 800 milijonov tolarjev. Najdražja je bil pač ponesrečeni Napoleonov pohod 1. 1812. v Rusijo, ko je morala samo Pruska plačati za Napoleona 315 milijonov tolarjev.

Nadaljnje vojne 19. stoletja so

zahtevale že milijarde.

Zelo draga je bila n. pr. krimska vojna, ki je požrla okrog 140 milijard v našem denarju, pri čemer je veljala samo Rusijo okrog 50 milijard. To evropsko vojno pa je zasenčila ameriška državljanska vojna, ki je zahtevala na obeh straneh okrog 450 milijard Din. V primeri s tem je bila francosko-nemška vojna 1. 1870./71.

naravnost »pocenik«

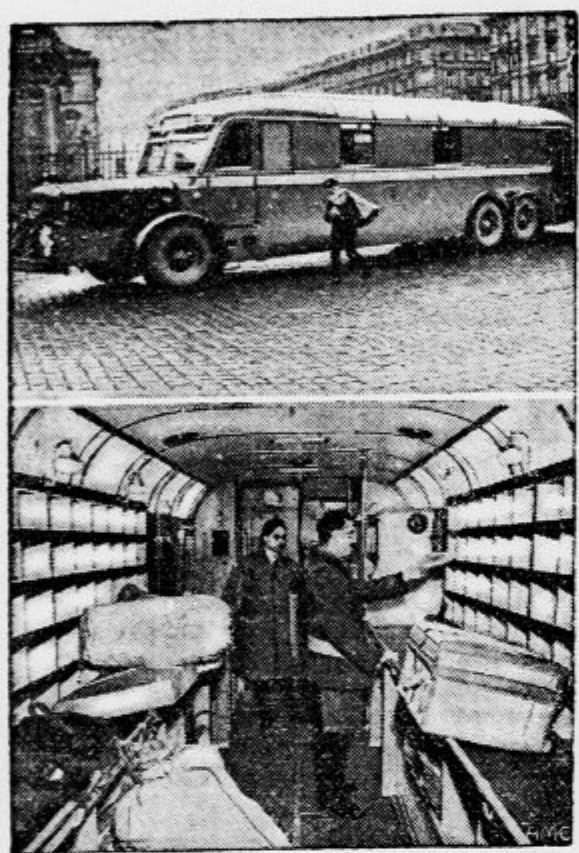
saj je zahtevala na obeh straneh s francosko vojno odškodnino vred okrog 150 milijard Din. Najdražja vojna pred svetovno vojno je bila menda burska, kjer je morala Angleška iz svojega žepa tvegati okrog 650 milijard Din. Špansko-ameriška vojna 1. 1898. je zahtevala le 40 milijard, rusko-japonska pa okrog 150 milijard.

Stroške svetovne vojne, in sicer brez reparacij, vojnih dolgov 1. t. d., torej samo stroške za vodstvo vojne cenijo za vse stranke na astronomsko število

12.000 milijard dinarjev,

od česar odpade tretjina na osrednje države, dve tretjini pa na zavezniške. Med vojnami poznejšega časa bi bilo omeniti italijansko-abesinsko vojno, v katero so Italijani navzlic svoji kratkosti vložili okrog 50 milijard dinarjev.

Moderen poštni avtobus

Avtomobil za prevažanje pošte med Monakom in Mitterwaldom. Zgoraj: vozilo, kadar stoji na monakovskih ulicah. Spodaj: poštni uslužbenec sortirajo pošto med vožnjo

Učinki potresov na ljudi

Modre in učene glave o lizbonski katastrofi

V filmu »San Francisco« je ameriška filmska industrija prikazala potresno katastrofo z naravnostjo, ki se ne da več prekositi. Poseben ropot, ki spremlja v zemlji odpirajoče se razpoke in rušenje poslopij napravi na človeka grozoten vtis. Toda pravi potres sam so ljudje prilično kmalu pozabili. Včasih je bilo drugače.

Ko je 1. novembra 1755. lizbonski potres pokopal 60.000 ljudi, je bil učinek na ves svet še dolga leta silen. Voltaire piše: »Kako naj razumemo boga, ki je posebej na dobrota sama in deli svoje dobrine med svoje ljubljene otroke, pa troši obnem s polnimi rokami nesrečo nad njim?«

Kant je napisal posebno »zgodovino in

naravoslovni opis čudnih dogodkov« potresa, ki je »pretresel velik del zemlje«.

Rousseau je porabil ta dogodek za malo čudno razmišljanje: »Kar se tiče Lizbone, pravi nekje, »morate priznati, da ni narava sama postavila tam 20.000 šestnadstropnih poslopij na kup. Če bi bili ljudje bolj razdeljeni, bi bila škoda dosti manjša. Trpljenje, ki nam ga povzroča narava, je dosti manj grozovito od tistega, ki si ga prizadevamo sami.«

Goethe pa je v spomin na ta dogodek zapisal Voltaireovim podobne besede: »Bog se s tem, da je pravičine in nepravilne izročil isti propasti, ni izkazal preveč očetovskega. Zaman se mladi duh »sreči« znebiti tega vtiska.«

Plinska maska za vsakogar

Preprosta uporaba — Shramba v hermetično zaprtih škatlah

Kakor smo že poročali, bo britska vlada v kratkem razdelila v vseh središčih dežele med prebivalstvo nič manj nego 30 milijonov plinskih mask. Neki pisatelj, ki je imel priliko nataktniti si takšno normi-

rano državno masko, poroča o svojem poskusu naslednje:

»Najprvo me je presenetlo to, da je trajalo komaj dve sekundi, da sem si masko nataknil in je začela funkcionirati. Menil sem, da bom morai kot neizkušen človek porabiti mnogo več časa, da se mi bo to posrečilo. Toda raba te maske je nad vse preprosta in jo mora uganiti takoj vsak otrok. Razen tega sem se bal, da me bo maska ovirala pri dihanju in da bo vsaj dihalni zrak na neprijeten način spremenila. Imel pa sem nesporno občutek, da je zrak, ki ga vdihavam skozi njo, dosti čistši in bolj svež.«

Maska je zelo preprosta in tehta komaj enajst unc. Obrazni del je iz gume in ima okno iz celotana. Glava je z jekleno ploščo zavarovana proti poškodbam od zgoraj. Gumast trak veže obrazni del s poslo, v kateri so razne stvari, namreč silaško ogledalo, razne bombaže, žične mreže, filtrirne naprave, muselinasti vložki in vzmeti. Dihalnik pomeni velik tehnični napredek, ker ustreza tako znanstvenim zahtevam glede začetne filtracije zraka, kakor nosilci potrebi po udobni nošnji. Kakor so mi zatrjevali, varuje ta maska človeka zanesljivo pred vsemi vrstami strupenih plinov, kolikor jih poznamo iz svetovne vojne.«

Državna izdelovalnica plinskih mask je v Blackburnu in bo kmalu sposobna izdelati do pol milijona kosov na teden. Natančnejši podatki o tem, kako se bo organizirala odzračna maska civilnemu prebivalstvu, še niso znani skoraj gotovo pa bodo vzele to delo prostovoljne organizacije v roke. Vsak na Angleškem živeči človek, tudi vsak otrok, bo dobil po eno masko zastonj. Dokler pa ne nastane potreba, da bi jih rabili, se bodo maske v hermetično zaprtih škatlah hranile v razdelovalnih centrih. Maske bodo shranjene na takšen način, da bodo lahko vzdržale kakšnih trideset let.

Louisville pod vodo

Mesto Louisville je najbolj trpelo v zadnji ameriški poplavni katastrofi. Še zdaj se ljudje vozijo po njegovih ulicah s čolni

Maske proti prahu

V dolini Yosemite (USA) nosijo delavci, ki lomijo granit, posebne maske proti kamenitemu prahu, da jim ne pokvari pljuč

Evropska maska, azijska kri

Drama francoskega pomorskega častnika in rumene lepote v Indokini

V Saigonu se je te dni zaključilo zadnje poglavje drame francoskega pomorskega častnika, ki je pred štirimi meseci ustrelil svojo ženo. Zdravniki so izjavili, da je morilec normalen, porotniki pa so dobili vtis, da je mož ravnal pod neodoljivo silo in so ga oprostili.

Dumont je bil tretji častnik na francoski tovorni ladji »Tunggal«, ki je prevažala blago med Hongkongom, Saigonom, Singapurom in Celebesom. Medtem ko sta prvi in drugi častnik urejevala formalnosti pristaniških predpisov, je Dumont nadzoroval izkladanje in nakladanje tovarov. Kitajci, ki imajo povsod dobro razvito vojnsko službo, so bili o tem poučeni. In kmalu se je našel trgovec iz Singapura z imenom Šien-Lu, ki je napravil tretjemu častniku vabljivo ponudbo. Dumont naj bi blagovilo pri vsakem tovoru spregledati nekaj zavojev dišav, v katerih bo opij. Za te usluge mu bo trgovec plačeval mesečno 150 do 300 dolarjev. Dumont je pristal na kupčijo. Toda čez nekaj mesecev so bili ti tovari prekinjeni in denarni viri so se posušili. Ko je Dumont potožil Šien-Luju svoje težave, je bil Kitajec pripravljen dati Francozu večje posojilo.

Dumont je posiljal jemal od Šien-Luja denar, ne da bi se vprašal, kam vse to vodi. Skrbelo ga je tem manj, ker mu je Šien-Lu venomer zatrjeval, da se z vračilom ne mudi. Na neki vožnji iz Sanghaja v Saigon se je Dumont seznanil z Marijo Ki-Ko, hčerko Angleža in Kitajke. Imela je samostansko vzgojo, bila je evropsko naobrazena, toda belokožci je niso smatrali za svojo. Kot Evrazijka je Ki-Ko stala pred tragično odločitvijo, da ostane v samostanu ali pa gre na cesto. Za prvo je bila preveč temperamentna, za drugo preveč čednostna. Tako je čakala na čudežno rešitev.

Rešitev je prišla ob prvem srečanju z Dumontom. Rumena lepota je francoskega častnika začarala s svojo lepoto in mikavnostjo, s čudovito mešanico, ki je kazala, da je po mišljenju in čustvovanju Evropka, po krvi pa Azijka. Francoza je vse to tako prevzelo, da si ni upal napraviti Ki-Ko za svojo ljubico, marveč za ženo. V aprilu 1936. je bila na francoskem konzulatu v Saigonu poroka, po kateri sta

se Dumont in Ki-Ko preselila v Dausonne pri Tongkingu.

S tem se je začela nit drame. Mlada žena je bila sirota. Svojih sorodnikov ni poznala, zdaj pa so se javljali od vseh strani strici, tete, svaki in drugi. Prihajali so iz Tongkinga, iz Yunana, da celo iz Kantona. Dumont jih je bil kmalu sit. Začel jih je metati skozi vrata, kajti obiski so mu povzročali stroške. Njegov položaj je postal tem neprijetnejši, ker je Dumont obsopal svojo ženo z vsakovrstnimi darovi, ki so tudi požrli majhno premoženje. Tako se je zgodilo, da se je znašel Francoz nekoga dne na robu finančnega propada. Toda zdaj se je zgodil »čudež«. Ki-Ki je odprla blagajno svojih prihrankov. Ponudila mu je vse, kar je imela.

Dumont jo je vodil v kino, v klub, v kavarne. Skušal jo je uvesti v belo družbo, toda ni uspel. Belokožci so odklanjali njo in njega, njega posebno zato, ker se je kot belec omadeževal z drugopoltno žensko. Ta nestrpnost proti Dumontu je dosegla takšno stopnjo, da mu ni bilo več obstanka. Lastnik kavarne v Saigonu ga je prosil, naj ne prihaja več v njegov lokal, ker so gostje izjavili, da ga bodo sicer bojkotirali. Dumont ga je pretepel — a to je bilo tudi vse.

Kmalu so Dumontu ostali le še redki prijatelji in znanci: kitajski zdravniki, učitelji in duhovniki. Toda bele družbe mu nikakor niso mogli nadomestiti. Kazali so sicer belo navlako, pod njo pa se je skrivala Azija, in to je bilo Francozu silno odvrtno. Ko so rumenokožci videli, da se Dumont ne da pridobiti za protievropsko politiko, je trgovec Šien-Lu nenadoma zahteval denar od Dumonta nazaj. Častnik ni mogel plačati; hotel je izvršiti samomor. Tedaj so ga obiskali Kitajci in so mu obljubili, da prevzamejo oni dolg, če stopi v njih službo, da se z njimi vred maščuje nad belokožci, ki so ga izključili iz svoje srede. Dumontu se je tedaj posvetilo v glavi. Niti trenutek ni več okleval. Šel je po revolver, ustrelil ženo in se sam javil sodišču.

Sodniki so ga, kakor rečeno, oprostili, toda svetovalci so mu tudi, naj nemudoma zapusti Indokino, da ne zapade maščevanju rumenokožcev.

Polstoletna zaročenca

Poroka 96 letnega moškega in 86 letne ženske

V Parizu se je poročil 96 letni Pierre Lemoine 86-letno Madeleine Junojevo, s katero je bil zaročen nič manj nego 56 let. Pierre Lemoine se je udeležil kot častnik nemško-francoske vojne 1. 1870./71. S težko rano so ga prinesli v poljsko bolnišnico, kjer ga je bolniška strežnica Madeleine Junojeva negovala z vso skrbjo. Častnik se je vanjo zaljubil, kajti samo njenemu odločnemu ugovaranju se je moral zahvaliti, da mu niso odrezali noge in da je mogel

po daljšem ležanju živ in cel domov. S seboj je vzel Madeleine, ki jo je predstavil svojim staršem kot svojo zaročenko.

Njegovi starši, bogati tovarnarji, pa so bili odločno proti temu, da bi se poročil z dekletom, ki je bila pred vojno prodajalka. Ko so njeni starši zvedeli o tem odporu, so jo takoj pozvali domov in zahtevali, naj se odreče vsakemu razmerju s Pierrom. Mlada človeka sta se dogovorila, da bosta na videz razdrla svoje razmerje, v resnici pa sta si prislegla večno zvestobo. Ko so njiju starši umrli, nista bila več mlada in nastale so razne ovire, da sta morala s poroko odlašati od leta do leta. Šele po 56 letih sta končno lahko stopila pred altar. Poroki je prisostvala velika množica, ki je ne več mlademu paru priredila navdušene ovacije.

A NEKDOTA

Po zmagi pri Laonu se je spravljal maršal Blücher k počitku. Bil je močno utrujen, poleg tega ga je pa bolela noga. Maršal je bil že na ležalšču, ko se je javil njegov adjutant, starejši častnik, z novico: »Ekscelexca, pri sovražniku se nekaj giblje.«

Blücher se je obrnil, da je pokazal adjutantu svojo zadnjo plat in znil: »Tudi pri meni se nekaj giblje.«

VSAK DAN ENA

»Poglej, pogledaj, tam zadaj je neki avtomobilist izgubil kolo...«

(»Musketeer«)

Barometer v rastlinah

Lakota, zajčja deteljica in srebrna bodljika

Znano je, da naznanjajo lastovke bližajočo se nevihto z letanjem nizko pri tleh. Ribiči pravijo, da se bliža vremenska sprememba, kadar ribe skačejo iz vode. A tudi kraljestvo rastlin ni brez vremenskih prerokov.

Prijatelji narave trdijo, da je lakota zelo zanesljiv vremenski prerok. Kadar je vreme lepo, razširja ta rastlina prijeten sladki vonj, v spremenljivem vremenu pa

se vonj lakote spremeni v neprijeten duh, ki naravnost zbada v nos. Tudi zajčja detelja naznanja spremembo vremena s tem da zapre svoje liste, kar se zgodi več ur pred vremenskim preobratom, zlasti pred dežjem. Na gorah pazijo hribolazci, kadar so v skrbih za vreme, posebno na srebrno bodljikavo, ki jim rabi za barometer. Zjutraj široko odprti listi te rastline napove, da je lepo vreme, če se oči zaprejo, pa je znamenje, da bo nevihta.

Pravila za konverzacijo

Deset ameriških zapovedi za moške in ženske

Ameriška pisateljica Dorothy Ducasova je postavila deset pravil, ki naj bi olajšala razgovore, a tudi uspehe pri drugem spolu. Ta pravila so za oboja spola malo različna.

Damam priporočamo pisateljica sledeče:

1. Povprašaj »gac za svet, potem bo mislil, da ga čeniš in njegovo načelo nezaupanja ne bo kmalu izgnilo. 2. Ne govori nepreoslano — to ga kmalu utruji. 3. Bodi nekoliko neobčutljiva — potem se bo smatral za tvojeja varovalca. 4. Prepusti njemu vodstvo razgovora — sam svoje govorjenje rad posluša. 5. Skušaj govoriti o stvareh, ki ga zanimajo — takšno žensko je namreč že dolgo iskali. 6. Smej se k vsem njegovim dvotilj, pona, tudi če jih nisi razumela — njegovi prijatelji ga namreč ne o razvajali. 7. Ne zahtevaj, da bi te občudoval — storil bo sam tem prej. 8. Ne bodi preveč pametna — tega nima nihče rad. 9. Ne bodi poučna — tega pri ženski nihče ne prenese. 10. Nikoli ne zahtevaj, da bi imela t prav — potem te bo smatral za mično.

Moški pa si naj zapomnijo tole: 1. Ne bahaj se — saj ona ti vendar ne verjame. 2. Ne laži se — ne boš imel nobene koristi od tega. 3. Ne izdajaj se za ne-prekosljivega in vzvišenega — nič se ne da izsiliti. 4. Ne delaj preveč dvotilj — to jo napravi strašno hitro zaspano. 5. Bodi malček v zadregi — to ji bo zelo ugajalo.

Literarna nagrada za kmete

Ene najbolj znanih literarnih nagrad v znesku 2000 zlotov, ki jo podeljuje vsako leto največji varšavski literarni časopis, letos ni prejel noben poklicni pisatelj, temveč so jo razdelili med deset preprostih kmetov in kmetic, ki so bili sestavili svoje življenjepis. Ti življenjepisi so izšli v skupni knjigi, ki jo je izdal varšavski socialno politični zavod.

Blago za smučarske drese, zimске suknje i. t. d. v bogati izbiri nudi

DRAGO SCHWAB

Ljubljana, Aleksandrova 7
VELIKA ZALOGA KONFEKCIJE
ZA GOSPODE IN DECKE

Veverice so mu rešile življenje

Samo vevericam se mora neki Luman Harten iz ameriškega mesteca Enterprise zahvaliti, da danes še živi.

Ponoči ga je zbudil iz spanja ropot, ki so ga delale njegove veverice. Možu se ni ljubilo vstati in se je besen obrnil v drugo stran, da bi spal naprej. Skoraj je spet zaspal, ko ga je ponovno zbudil tisti ropot. Sedaj je vstal in stopil v sosedno sobo, kjer so bile veverice, da bi pogledal, kaj je. Ko je odprl vrata, je skoraj okamnel od groze. Vsa hiša je bila v ognju. Z veliko težavo mu je uspelo, da je po begnil na prsto in se rešil, ni pa imel več časa, da bi vzel kar koli svojega s seboj.

Carjev zaklad

V Varšavi je umrla hči predvojne ruskega milijonarja Ginsburga, finančnega svetovaleca Nikolaja II. Pred svojo smrtjo je povedala svojim sorodnikom kraj, kjer so v revolucionarnih dneh v Petrogradu zakopali carjev zaklad. Ta zaklad obsega mnogo dragocenih predmetov iz zlata, platine in dragih kamnov ter predstavlja vrednost mnogih milijonov predvojnih rubljev. Kraj, kjer je zakopan, bodo povedali sovjetski vladni samo pod pogojem, če se bo odločila za to, da izplača 40-odstotno nagrado.

Kupujte domače blago!

Vzorno delovanje v davčni službi

Ljubljana, 6. februarja.

Te dni je obhajal v ožjem rodbinskem krogu svoje srečanje z Abrahamom višji finančni svetnik g. Miroslav Pirkmajer, inšpekcijski organ pri finančni direkciji v Ljubljani. Rojen v Framu kot sin znanega učitelja Franca Pirkmajerja je študiral gimnazijo v Celju. Da bi prišel čimprej do kruha ter razbremeniti starše, ki so morali skrbeti za izobrazbo devetih otrok, je vstopil v davčno službo in postal brezplačen volonter v Ormožu. Takrat so bila nam vroča tla. Ker je deloval v ormoški čitalnici, je bil od avstrijske uprave odpuščen. Zopet sprejet v državno davčno službo je bil leta 1905 premeščen k davkarji v Slov. Bistrici, kjer je služboval ves čas vojne, dokler ga niso poklicali l. 1923. k finančni direkciji v Ljubljano, kjer so mu poverili funkcijo, katero vrši še danes. Služba davčnega uradnika je gotovo delikatna in malo simpatična, saj je treba mnogo spretnosti, uvidenosti in poznavanja splošnih prilik in gospodarskih razmer pa tudi narodove psihe, da zadenes prave ter več v pravem času trdoto omiliti. G. višji finančni svetnik Pirkmajer si je v teku časa z marljivim proučevanjem literature, domače in tuje, nabral bogato znanje in obilno prakso, tako, da je dobil sloves enega naših najboljših praktikov. Ponovno je bil klican v Beograd, kjer je sodeloval pri vseh važnejših reformah davčne službe in zakonodaje.

Stanovski tovariši čislajo Pirkmajerja zaradi njegove objektivnosti kot pravega dobrohotnega učitelja in svetovalca ter kot korektnega stanovskega tovariša, kar so mu dokazali ponovno z mandatom v stanovski organizaciji. Posvetil se je izključno svoji stroki in službi, v kateri slovi po svoji strokovni sposobnosti, po marljivosti in vestnosti pa tudi po svojem ljubeznivem občevarstvu. Značajnemu in vzornemu možu ob 50-letnici: Na mnoga leta!

36 let zvestega dela

Ljubljana, 6. februarja.

Dne 1. t. m. je stopil v pokoj g. Fortič Vojteh, strojni mojster in vodja mestne elektrarne. Polnih 36 let je zvesto in pošteno služil le koristim mestnega vodovoda in elektrarne.

Kot ključavnikar je nastopil stalno službo v mestni elektrarni. Kmalu je bil imenovan za strojnika. Pri mestnem vodovodu je bil 8 let ter je moral iti pred prevratno prevezitvijo vodstva mestnega vodovoda še vodstvo mestne elektrarne, katero je vodil v največjo zadovoljstvo svojih predstojnikov do svoje upokojitve. Neštete popolnoma samostojne preureditve parnih strojev, turbin in Dieslovih motorjev, kakor tudi ostalih naprav v centrali, niso samo prihranile mestni elektrarni težke izdatke, temveč tudi pripomogle do boljše bilance. Še mnogo srečnih let!

Gibanje našega gasilstva

Logaška gasilska župa razpuščena

Z odlokom gasilske zajednice Drav. banovine z dne 30. I. 1937. št. 21/37, je razpuščena Logaška gasilska župa ter so razrešeni svojih gasilskih funkcij starešina Anton Rus ml., podstarešina Karl Brus, tajnik Janko Guček in blaginjak Slavko Smole.

Razrešeni upravni odbor je bil izredno agilen. L. 1935 je gasilska župa priredila dvodnevni gasilski tečaj, l. 1936. tri izvršne organizirane strokovne tečaje za gasilstvo. Vršili so se številni gasilski tabori. V župi je vladala vzorna disciplina in bratska solidarnost. Gasilska zveza v Beogradu je šele pred kratkim s svojim odlikovanjem službeno priznala zasluge starešine Antona Rusa in podstarešine Karla Brusa. Razpustitveni odlok župnih funkcionarjev ne očita ničesar konkretnega. Poziva se samo na §§ 45. 54 in 75 gasilskega zakona. V novo župno upravo so imenovani ljudje.

Gasilska župa Kamnik

Pod tem naslovom je prinesel »Slovenec« 5. t. m. vest starešinstva gasilske zveze kraljevine Jugoslavije, da je zavrnilo pritožbo razrešenih članov gasilske župe v Kamniku in to Antona Cererja, Franca Fajdige in Janka Humarja ter da je sprejelo naslednji sklep: Višja gasilska ustanova, ki je upravičena, da odobrava izvoljenje upravnih nižje gasilske jedinice ima pravico v smislu § 75 zakona o organizaciji gasilstva razrešiti ali izmenjati poedine funkcionarje ali razrešiti celotno upravo dotične gasilske jedinice. To da je diskrecionarna pravica višje gasilske ustanove ter pritožbe proti takim odločbam niso dopustne in se zavracajo.

S to notico hote »Slovenec« javnost prepričati, da je zadeva končno veljavno rešena. To je vsekakor zmotno. Župni starešina Cerer in tovariši niso vložili pritožbe proti razrešitvi na zvezno starešinstvo, temveč na zvezno upravo, ki je najvišji gasilski forum, kateremu je podrejeno tudi zavezno starešinstvo, ki je le njen izvršilni organ. O pritožbi more tedaj odločati le oni forum, na katerega je naslovljen. V pritožbi je navedeno v glavnem, da je razrešitev izrečena brez navedbe upravičenih razlogov, kakor to zahteva zakon, in pritožitelji zahtevajo, da se uvede nepristranska preiskava, kakšni so upravičeni razlogi, da se uporablja proti starim organizatorjem, ki so bili voljeni in ne postavljeni, tako skrajna sredstva, kakor je razrešitev ali odstavitev. Novo imenovani oredni odbor je dobil s postavitvenim dekretom nalog, da vrši le najnujnejše in neodložljive redne posle ter izvede v zakonitem roku nove volitve. Z razreševanjem podrejenih enic pa je vsekakor dalek prekoraček delokrog danega pooblastila. Zato je odrekati novemu vodstvu gasilske zajednice diskrecionarno pravico razreševanja.

Diskrecionarno pravo ne obstoji, temveč le oblast, ki daje organu kake državne oblasti ali pravosodja priznano upravičenost ali pooblastilo, da v okviru zakona po lastnem prostem predvaru odloči ali odredi. Te upravičenosti ali pooblastila pa v danem primeru ni, ker zakon o org. gas. v § 75 naravnost določa, da je lahko razrešiti posameznega poslovalca ali celo upravo podrejene gasilske jedinice le iz upravičenih razlogov. Prvo je tedaj ugotovitev zadostnih razlogov in šele tedaj, ako ti postojajo, je možna uporaba tega paragrafa.

Istočasno so pritožitelji vložili pritožbo na ministrstvo za telesno vzgojo naroda kot nadzorno državno oblast, ki je tudi imenovalo sedanjo savezno upravo in sta-

rešinstvo z izrecnim navodilom, da ima isto reševati le najnujnejše in neodložljive posle, v kar pa vsekakor tudi ne spada razreševanje zakonito izvoljenega osrednjega odbora zajednice in novo imenovanemu zajedničnemu vodstvu podeljevati namišljeno in samovoljno »diskrecionarno pravico«, posegati po legalno izvoljenih upravah podrejenih enic, brez predhodne preiskave za ugotovitev upravičenih razlogov. Ministrstvo te pritožbe do danes še ni rešilo.

Gasilska skupščina

v Škofji Loki

Iz Škofje Loke nam pišejo: Danes se vrši občni zbor gasilske čete. Skupščina, sklicana v januarju, je bila s strani sreskega načelstva zabranjena, ker jo je sklicala stara četna uprava. Za skupščino je,

med gasilci seveda veliko zanimanje. Želja vseh iskrenih prijateljev gasilstva je, da dobe v tej važni korporaciji vodstvo ljudi, ki jim bo napredok gasilstva res prvi in najvišji smoter. Zasluzni dolgoletni gasilski voditelji si niso v svesti, kaj naj bi bili zagrešili. Vse škofjeloški javnosti je dobro znano koliko ogromnih in nesebičnih žrtev je bilo potrebnih, da se je pričel graditi v Zvezdi novi Gasilski dom, ki pomeni mestu nedvomno lep napredek. Pa tudi sicer je škofjeloska gasilska četa zvesto in vztrajno sledila svojemu vzvišenemu zvanju, pa se zategadelj pričakuje, da bo tudi na današnjem zboru zmagala zdrava razsodnost in treznost, brez primesi, ki nimajo z gasilstvom prav nič skupnega.

Občni zbor gasilske čete v Laškem

Iz Laškega nam poročajo: Preteklo soboto se je vršil pri Igričniku občni zbor gasilske čete. Udeležilo se ga je 41 članov, med njimi 7 tahi, ki so se prijavili v zadnjem trenutku in so proti pravilom dobili

Ljubico je vrgel s pečin v Savo

Po osmih mesecih pojasnjen zločin v Cesarski kamri

Poljsnik, 6. februarja.

Ko Konjšci in pri nas na Poljsniku se je že od lanskega junija šušljalo o sumljivi smrti 21-letne Klančarjeve Marije iz Bukovja pri Zagorju. Marija je imela razmerje s posestnikom sinom Albinom Dežmanom s Poljsnika. Ko je izvedela Marija, da se ženi Albin tudi pri neki domačinki, je šla na Konjšco in je zahtevala od fanta pojasnila. Naposled sta se pobotala in sta v nedeljo 6. junija šla skupno v dolino. Pot ju je vodila po najbolj strmi strani v Zasavju mimo znane Cesarske kamre. Ze več smrtnih nesreč pomnilno domačini na tej poti od Zagorja do Konjšce.

Tisto usodno nedeljo je padla Klančarjeva Marija preko pečin v Savo. Vsaka pomoč je bila zaman. Vest o nesrečnem koncu Marije, je raznesel njen spremljevalec Albin. Mladenkino so šele čez nekaj dni našli vso potolčeno in utopljeno. O dogodku v Cesarski kamri so se pletle razne govorice, a dokazne priče ni bilo nobene. Oblastva pa so vendar budno pazila, da bi se razvozljala zagotekna nesrečna smrt. Šele zdaj po osmih mesecih je prišla resnica na dan.

Na Konjšci v Poljskih dolomitih se je med tem marsikaj izpremenilo. Ta predpostavka se je oživil Dežmanov Albin z domačinko Angelo Dolančev. Albin je v zaupnem razgovoru izdal nekemu svojemu prijatelju podrobnosti tragedije pod Cesarsko kamro. Seveda je Albinov prijatelj obljubil molčestnost. Te dni pa je prišlo v novi družini do hudega prepira. Albin se je sprl z ženo Angelo in z vsemi ostalimi domačimi. Prišlo je celo do telesnega obračunavanja in med pretepom je nekdo očital mlademu možu Albinu ubojstvo nad Klančarjevo Marijo. Za ta očetek je izvedel komandir tukajšnje orožniške postaje g. Srdarevič. Orožniki so uvedli takoj preiskavo in mreža se je okrog Albina tako zgostila, da so ga aretirali. Vsega skrušenega so priveli v tukajšnje zasilne zapore, nato pa ga bodo spravili v zapore sreskega sodišča v Ljubi.

Zločin se je zgodil nekako takole: Na videz pobotana Marija se je vračala s Konjšce domov z zagotovilom, da ji ostane Albin zvest. V dokaz ponovne naklonjenosti se je Albin napolnil z njo celo v dolino. Med potjo sta v steni počivala. Med pogovorom pa je prišlo spet do nesoglasja

aktivno in pasivno vojnično pravico. Vojnično pravico sta na občnem zboru vršila tudi navzoča zastopnika občine in sreskega načelstva, ki sicer nista člana gasilske čete. Dosedanji predsednik čete g. dr. Roš je dobil 20 glasov, g. Šiprč 1 glas, g. Gerkman Franjo pa 21 glasov. G. Gerkman je bil proglašen za izvoljenega. Z Gerkmanove liste je tudi poveljnik g. Pernel in večina ostale uprave. Pomozi Bog!

Najstarejša gasilska četa na Notranjskem

Najstarejša gasilska četa na Notranjskem, v Dolnem Logatcu je imela 31. p. m. svojo 59. redno letno skupščino. Tako dobro obiskana od sedaj še ni bila nobena skupščina, saj sta manjkala dva člana in še ta upravičeno. Skupščina so se udeležili tudi ustanovni člani, ki so danes že starejši v visokih letih. Občino je zastopal njen zasluzni predsednik g. Tršar. Iz poročil, ki so jih podali četni funkcionarji, je posneti, da je bila četa neumorno na delu. Krasen gasilski dom, izvršno gasilsko orodje, dober gromotni položaj so njen ponos. Mnogo zaslug za vse to gre predsedniku čete tov. Ant. Rusu ml., tajniku tov. Janku Gučku in upravi.

Ze drugič je bila ponovno izvoljena in to soglasno stara uprava, kar je znak, da ta uprava uživa zaupanje vsega članstva in da v njej močje dela in ljubezni do bližnjega.

Kakor pri drugih četah, tako se je tudi v logaški poskušalo, toda ne le od strani domačinov, temveč neke grupe gasilcev iz Ljubljane, med članstvom, ki so razdirali, da imajo opraviti z Notranjci in to celo z Dolenje Logatčani. Njihova zla nakana se ni posrečila. Naše obmejno gasilstvo ve le za eno geslo: Vse za kralja, narod in domovino in vse za bližnjega!

Skupščina je za to priznanje zaslug za slovensko, jugoslovensko in slovansko gasilstvo izvolila zajedničnega starešino tov. Jecipa Turka iz Ljubljane za svojega častnega člana, da se mu skromno oddolži za njegove velike zasluge na polju gasilstva.

Skupščina je tudi odločno obsodila zadnje dogodke v našem gasilstvu in želi, da se čim prej vrne red v naše gasilske vrste.

In nato je Marija silila fanta, naj gresta skupno v smrt. Prosila ga je, naj skočita v Savo. Dežman pa jo je pahnil prko skal v Savo. Nato ji je pobral iz torbice, ki je ostala na skali, denar, a prazno torbico vrgel za dekletom v Savo...

Tragedija je izvala v naših krajih, kjer žive pošteni ljudje, veliko razburjenje.

Prometna nezgoda

Ljubljana, 6. februarja

Davi se je dogodila Pečnikarjevemu avtobusu, ki vozi iz Ljubljane proti Staremu trgu in nazaj nezgoda, ki bi lahko zahtevala tudi človeških žrtev. Zjutraj ob sedmih je avtobus vozil več potnikov iz Starega trga pri Ložu v Ljubljano. Pot je drugače dobra, kajti smeg je mestoma skopnel, onkraj Velikih Lašč proti Silevi, ki je moral avtobus premagati pol drug kilometer dolg Lužarjev klanec, ki je precej strm in pokrit s poledico.

Ko je avtobus zavozil v klanec, ga je sicer nekaj časa zmagoval, ko pa je hotel sofer avtobus brzino premenjati, je avtobus izgubil zamah in začel palogoma polzeči kahlj 80 metrov po klancu navzdol. Potniki so vsi prestrašeni pričakovali izida, kajti odgovarjala je zavora in le spretnosti obeh soferjev, Urbasa Ivana in Slavka Jančarja je priplojavila, da je avtobus ostal nepoškodovan. Posrečilo se jima je, da sta avtobus zavozila tako, da je začel ob cestni kamen in se ustavil, nakar so potniki izstopili. Sosedje, ki so opazili nezgodo, so prihiteli na pomoč ter s konji avtobus speljali po klancu, na kar je avtobus s petimi potniki nadaljeval pot proti Ljubljani.

Sodnika so okradli

Litija, 6. februarja

V poslednjem času smo imeli pri nas mir pred dolgoletnimi, zato je izzval tatinski obisk na tukajšnjem sodišču pozornost vsega okolja. Ko je prišel davi v svojo pisarno sodnik sreskega sodišča g. Marin Pavlovič, je opazil, da je bil v njegovi omari neznačilen gost. Omaro, ki je običajno zaklenjena, je našel odprto, v njej pa sta manjkala pisalni stroj, ki je sodnikova privatna last in suknjič, ki ga je nosil sodnik v pisarno.

Vlom se je moral izvršiti včeraj po nedeljskem odhodu. Sodnik Pavlovič stanuje namreč v Ljubljani in se vozi v službo z jutrnim vlakom. Iz Litije odhaja dnevno z vlakom ob 17. Pred odhodom na vlak je tudi včeraj zaklenil omaro in nato svojo pisarno, ključ od vrat pa je obesil na žebelj za podboji.

Zanimivo je, da je storilec pustil pri miru vse ostale pisalne stroje, ki jih ima, jo več na tukajšnjem sodišču. Vsekakor je moral dobro poznati »razmere na sodišču, ker je odklenil vrata v pisarno s ključem in jih je potem tudi zaklenil. Za storilec polzveduje tudi ljubljanska policija, ker je verjetno, da bo skušal vlomilec spraviti ukradeni stroj v denar kje v Ljubljani. Stroj je znamke »Korona«, Svarimo pred nakupom.

Hajdukovi pomočniki

Topola, 6. februarja
Za vsakim hajduškim razkrinkanjem in poginom se vleče dolga repatica — pestra družba hajdukovih pomočnikov ali jatakov. Ko so orožniki nekaj dni po pravoslavnem božiču ubili krvoločnega hajduka Maričevića in živlega zajeli njegovega palčaka Ignja, tjeviča, je bil ta dogodek velikanska senzacija za vso Sumadijo, ki je mnogo prebrala od hajdukov. Zdalj ujeti hajduk Ignja, tjevič, ki se sprejaha po ječi v nalašč zanj skovanih, 40 kg težkih okovih, ni več zanimiv. Zanimiv je bil takrat, ko je Pripravedoval, kako je postal hajduk in ko so ga orožniki vodili od kraja do kraja, kjer je z ubili tam palčastem kradel, ropal in tudi moral.

Velika senzacija so zdaj jataki — hajdukovi pomočniki. Nekateri je izdal ujeti hajduk sam, večina pa je prišla v ječo po izdaji tovarišev. Hajduk ni niti poznal vseh svojih tovarišev. K njemu so prihajali le nekateri, ki so imeli spet po vaseh raztresene svoje zaupnike in pomočnike. Pesta družba jatakov potrjuje vse to, kar je hajduk Ignjatjevič navedel kot vzrok svojega pristopa v zločinski družbo. Ko se je vrnil domov od vojakov je spoznal da je hajduk Maričević prava »slaba«. Videl je, da se z njim padajšjo ljudje velikega ugleda in premoženja. Da je bil hajduk res sila, se vidi zdaj, ko sedijo ko hajduški pomočniki in jekah tudi predsedniki in odborniki občin, ki so trepetale pod hajduškimi nasiljem.

Najprej so zapli ko hajduškega pomočnika Ljubisava Vučkovića, odbornika dragojške občine v kačarskem srezu. Vučković je pri prvem zaslišanju izdal Dragomira Gorgjevića, predsednika neke občine v oplen-skem srezu. Vučković in Gorgjević sta hajduku Maričeviću pomagala pri nekem razbojništvu leta 1933. Preteklost župana Gorgjevića je zelo zanimiva. Pred kakim 15 leti je bil Gorgjević pomočnik hajduka Spasića, katerega so v začetku leta 1927 našli ustreljenega neke na planini. Gorgjević je takrat prišel k sreskemu načelstvu ter zahteval naj mu izplačajo 20.000 Din, kolikor je bilo razpisano na živo ali mrtvo glavo hajduka Spasića, češ, da ga je on ubil. Ko je prišla na planino, kjer je ležal ustreljeni hajduk, komiesja, so se tam zbrali tudi mnogi okoliški kmetje in nekateri so dejali:

— Tega, ki tukaj leži, ne poznamo, pač pa poznamo onega tamle, ki nam je noge vjal v žerjavico in nas do golega izropal. In pokazali s s prstom na Gorgjevića. Tako je Gorgjević namesto 20.000 Din dobil 10 let robove, a dobil bi bil še več, če ne bi bil tedaj še mladoten. Nekaj let je odšel na robiji, drugo pa mu je bilo odpuščen po amnestiji. Ko se je vrnil iz ječe, je imel v neki drugi občini toliko uspeha, da si je pridobil lepo imetje in postal na poslednjo čelo župan.

Zapli so tudi bivšega župana katjevečke občine Milenka Povrenovića, ki je tudi sodeloval pri raznih razbojništvih Maričevića in Ignjatjevića. Večkrat je tudi hajduke bogato gostil v svoji hiši. Orožniki so takrat hajduke vsepovedno iskali, samo v hišo ugled nega, bogatega kmeta Povrenovića niso prišli.

Pri svojem pripravljanju, da bi se rešili iz nevarnih škripeev, so hajduški pomočniki zelo zgornji, drug drugoga obtožujejo in tako narašča pestra družba zločincev.

SREDISČE OB DRAVI Dramski odsek Sokola je uprizoril v nedeljo 31. januarja v proslavo Ivana Cankarja njegovo dramo »Hlapec«. Režija je bila v spretnih rokah br. Pajka. Vloge so bile dobro razdeljene in režiser je vedel v igro dati vse, kar je drama zahtevala, tako da je bila uprizoritev res dobra. Izmed igralcev so posebej ugažali Jerman, načelnik, Lojzka. Prav svojevredno in zanimivo je bil Kalandar. Igral je brezhibno. Genl, Minka in Komar so bili dobri. Hvastja je bil v nastopu miren, eleganten. Enako je bil župnik zelo dober. Dobri so bili tudi ostali igralci, ki so imeli manjše vloge. Pred samo uprizoritvijo je imel podstarosta br. Zadravec lep govor o Cankarju. Orisal je njegovo mladost, studije in življenje. Nato je razčlenil dramo in povedal vsebino posameznih dejanj, da bi publika uprizoritev laže razumela.

Nujnost zgradbe nove bolnišnice v Ljubljani

Ljubljana, 6. februarja

Akcijska za razširitev ljubljanske bolnišnice je te dni skupno z Zdravniško zbornico in Društvom slovenskih zdravnikov odposlala predsedstvu kraljevske vlade spomnico naslednje vsebine:

Ziviljski zdravstveni interes slovenskega naroda nam narekujejo, da znova opozorimo kraljevsko vlado na vprašanje centralne slovenske zdravstvene ustanove — občne državne bolnice v Ljubljani.

Razmere, ki vladajo v tem zdravstvenem zavodu, ki vrši važno nalogo centralne bolnice za ves slovenski teritorij, so tako težke in nevdružne in se slabšajo iz dneva v dan, da predstavljajo veliko socialno nevarnost za široke plasti slovenskega naroda. Zato morajo biti resen memento vsem onim, ki jim je naložena skrb za ljudsko zdravje, da je takojšnja odpopotna in neodložljiva in da bi vsako odlaganje imelo nedogledne posledice za zdravstveno stanje slovenskega ljudstva.

Sedanja občna državna bolnica v Ljubljani je bila zgrajena že pred 40 leti kot drugorazreden zdravstveni zavod, namenjen zdravstvenim potrebam tedanje male

Ljubljane in nje najbližje okolice. Naloga, ki ji je sedanja bolnica zadostno ustrezala, kakor je zadostno ustrezala zahtevam in potrebam tedanje medicine in higijene.

Od tedaj se je ljubljanska bolnica le malo povečala in modernizirala, čeprav so se njene naloge ogromno povečale in postale bistveno druge — važnejše. Ljubljana je v naši novi državi postala središče naroda, ki ima važno mesto v ustroju sedanje države, in ji je pripadla tudi funkcija, da postane tudi v zdravstvenem pogledu center slovenskega teritorija. Nujna naloga državne zdravstvene politike je bila, da zgradi in opremi zdravstvene institucije v Ljubljani tako, da bi v polni meri odgovarjale tem novim nalogam.

Toda žal moramo ugotoviti, da se to ni zgodilo in da stojimo Slovenci danes pred težkim dejstvom, da naša centralna slovenska bolnica v Ljubljani ne ustreza več najosnovnejšim zahtevam moderne medicine in da ne zadostuje niti oddaljenim zdravstvenim potrebam slovenskega ljudstva. Ugotoviti moramo, da ji je zaradi tega razmer onemogočeno vsako pravo znanstveno de-

lo — in to zavodu, ki bi moral biti vzor modernega zdravstvenega zavoda in viden obraz visoke kulture in civilizacije Slovencev in ki mu je pripadla velika naloga, da bi postal v okviru ljubljanske univerze žarišče zdravniške vede.

Naša dolžnost je, da kot predstavniki slovenskih zdravnikov, ki jim v prvi vrsti pripada naloga, da budno bedijo nad zdravjem ljudstva, da se sedaj obračamo na kraljevsko vlado in ji sporočimo enodušno zahtevo vse slovenske javnosti, da državna uprava preneha z dosedanjim zapostavljanjem slovenskih zdravstvenih interesov, ki je povzročilo, da so zaradi pomanjkanja potrebnih denarnih dotacij naše zdravstvene institucije v razslu. Nemudno naj se dokončno rešijo težavni bolnični problem Ljubljane na edino mogoče način: z dograditvijo nove, moderne bolnice, opremljene in zgrajene tako, da bo v polni meri služila tudi kliničnim svrham. Vsaka druga rešitev tega vprašanja bi bila nezadostna in zato le provizorna, ki bi rešitev tega vprašanja le zavlekla, ne pa dokončno rešila, ter jo moramo kot tako odkloniti. Le popolna, klinično urejena bolnica v Ljubljani bi ustrezala tako zdravstvenim potrebam in kulturi slovenskega naroda kakor tudi potrebam in zahtevam medicinske znanosti na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani.

Zato predlagamo kraljevski vladi, da odobri potrebne kredite v znesku Din

500.000 že v okviru državnega proračuna za leto 1937/38., odnosno v okviru svojih amandmajev k proračunu, ki naj bi jih ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje uporabilo za pripravljajna dela za novo bolnico v Ljubljani. Nujnosti tega predloga ne utemeljujemo mi, saj je dovolj utemeljena v razmerah, ki vladajo v ljubljanski občni državni bolnici.

Jubilej natakarske organizacije

Ljubljana, 6. februarja

Med najlepše prireditve, kar smo jih doživel za letošnji predpust, spada brez dvoma natakarski ples, ki je v četrtlet zvečer zbral v dvorani Kazine in v sosednjih prostorih množico vedro razgibanega občinstva. Plesa, ki se je vršil pod okriljem ljubljanske sekcije Zenevske zveze gostiteljskih namestencev in pod pokroviteljstvom predsednika gostinjskih obrti Malska Dolničarja, so se mimo drugih predstavnikov našega gospodarstva in javnega življenja udeležili tudi predsednik gostinjskega odseka pri zbornici TOI Malčen s soprogom, zastopnik Delavske zbornice Golmajer, direktor Unionske pivovarne Nemeš in pa skoraj vsa Ljubljana, ki ima kakršnegakoli neposrednega opravka z gostinstvom. Letošnji ples, ki je bil v vsakem pogledu nad vse skrbno pripravljen, pa je bil še toliko večjega pomena, ker so prireditelji z njim obnem proslavili

70-letnico, odkar obstoj njihova mednarodna strokovna zveza. Simpatije široke javnosti pa je prireditev še toliko bolj zaslužila, ker je bil čist prebitlek dohodkov namenjen za podpore brezposelnim, ki jih tudi v naši gostinjski stroki ne manjka.

Pomen Zenevske zveze za naše natakarkarje in za ostale uslužbence gostinjske stroke je predvsem v dejstvu, da je kot prva na svetu vsaj v skromnem obsegu izvedla organizacijo starostnega zavarovanja, ki je v natakarskem poklicu brez dvoma največje važnosti. Saj je delo v gostinskem obratu eno izmed tistih, pri katerih se človeška energija in zdravje najhitreje iztrošita, in ljudje v tej Panogi najbolj zgodaj ostare in oslabe. Z velikimi gromotni žrtvami, s pripravljanjem od ust so si natakarkarji v Jugoslaviji po vzgledu tovarišev iz naprednejših držav ustvarili precej trden temelj, na katerem si bodo zagotovili starostno rento, čeprav so šele komaj na dobrem začetku svojega dela. Doslej so bili samo trije natakarkarji v naši državi tako srečni, da so že uživali do dobrote in njihove rente so znašale do 5000 Din na leto, kar nikakor ni omalovaževanja vredna vsotica. Podružnica Zenevske zveze je bila v Beogradu ustanovljena leta 1920, nakar se je l. 1934 ustanovila še sekcija v Ljubljani, ki je doživela zlasti zadnji čas pod predsedstvom gg. Parliha in Renka precej lep razvoj. Najvažnejše naloge, ki jih bo morala organizacija izvesti v najkrajšem času, je vprašanje kvalifikacije, kaveji in plač. Dne 13. t. m. se bo o stvari vršila posebna anketa na bankski upravi.

S P O R T

Smučarski izlet v Sarajevo bo nudil ceneno priliko za obisk Bosne

Za izlet smučarjev iz vse Jugoslavije, ki bo dne 14. t. m. v Sarajevu, vlada v vseh smučarskih krogih, zlasti pa pri aktivnih smučarjih, razumljivo zanimanje. Saj se bodo sedaj prvič v zgodovini jugoslovanskega smučarstva zbrale v sredini naše države velike armade smučarjev. Roko v roki bodo stopali smučarji iz Slovenije z brati s pobočij Sarplanine, skupaj s krepkimi šumadinci in vitkimi Bosanci, z Ličani in smučarji iz Hrvaške. Smučarstvo stopa v zadnji stadij: smučarstvo je postalo narodni sport.

Baš pravi trenotek bo družili smučarje vse države: 15-letnica obstoja JZSS. Smučarski izlet v Sarajevu bo jasen dokaz, da je ta naša najvišja smučarska inštanca v teku svojega 15-letnega obstoja vodila pravilno delo za nacionalizacijo smučarskega sporta.

Gotovo je, da bo združil izlet v Sarajevu ogromno število smučarjev. Saj je za

aktivne smučarje, to je za one, ki se bodo s smučkami in smučnem drešnu udeležili slavnostnega sprejema, odobren popust 75%, tako da stane vožnja iz Ljubljane v Sarajevo in nazaj v III. razredu bržga vlaka 130.— Din, osebnega pa 103.50 Din. v II. razredu pa 195.— Din, oziroma 155.50.

Za vse ostale obiskovalce Sarajeva, ki pridejo v skupinah vsaj po dva in se izkažejo za zletno legitimacijo, je pa odobren popust 50%, tako da stane vožnja v brzem vlaku 260.— Din v III. in 390.— v II. razredu, v osebnem vlaku pa 207.— Din, v III. in 311.— v II. razredu.

Glavni zletni odbor je naprosil društvo Putnik, da prevzame v svojih biljetarnicah rezerviranje sob. izdajanje zletnih legitimacij in skrbi za ostale informacije. Vse zainteresirane torej opozarjamo, da se v teh stvareh obračajo le na biljetarnice Putnika, ki so obveščene o vsem, kar sklene zletni odbor.

Uspel koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta na Jesenicah

Marca pojde kvartet na daljšo turnejo po Balkanu

V prvih dneh marca odide na turnejo po Balkanu naš odlični Ljubljanski godalni kvartet, ki si je v teku svojega umetniškega ustvarjanja pridobil vse priznanje umetniške skupine izrednih kvalit. Pozdraviti moramo zamisel sodenjučih, gg. Leona Pfeiferja (I. violina), Franca Staniča (II. violina), Vinka Šušteršiča (viola) in Gustava Müllerja (celo), ki so se odločili, da se poslovijo od svoje ožje domovine s koncerti po naših podeželskih mestih, ki bodo naše soliste nedvomno sprejela z največjim ponosom. To je dokazal že koncert na Jesenicah, ki se je vršil pretekli ponedeljek pod okriljem tamkajšnje podružnice Kola jugoslovanskih sester v dvorani Sokolskega doma. Pr. tej priliki je treba pohvalno omeniti stremiljenje jesenjskih članic kola, da poleg svojega človekoljubnega delovanja tudi zbujajo smisel za koncerte visokih umetniških kvalit.

Umetnike, ki so se združili v Ljubljanski godalni kvartet, je pred začetkom sporeda toplo pozdravila predsednica KJS ga, Peruzzijska, iskrena aplavza pa so bili deležni tudi od številnega občinstva. Za prvo točko so gostje odlično odigrali Mozartov kvartet v B-duru (Allegro vivace assai. Menuetto, Andantino), ki ga odlikuje svež ritem obeh krajnih stavkov, zanimiva pa sta tudi preprostost Menuetta in slog počasnega stavka. Dalje je bil na sporedu Griegov kvartet v G-molu op. 27 (Andante—Allegro molto. Andantino. Allegro molto marcato. Lento—Presto al saltarello), ki je menda edi-

ni njegov komorni kvartet. Ta glasbena mojstrovina vsebuje samostojno Griegovu melodiko, ki je postala glavni znak njegove evremjaške glasbe, kateri je spet dodal srednjeevropski značaj. Kot zadnja točka je bil na sporedu znameniti kvartet Bjelajeva, ki spada med bisere svetovne kvartetne literature. Bjelajev je bil glasbeni založnik in pospeševalec ruske nacionalne glasbe. Vsvoji dobrotljivosti je pomagal mnogim ruskim glasbenim ustvarjalcem, posebno pa Rimskij-Korzakovu, Ljadovu, Borodinu in Glazunovu, ki so svojemu dobrotniku napisali vsak svoj stavek (Sostenuto assai. Scherzo, Serenada, Allegro) in ga krstili po svojem meniju Bjelajeva. Značilen za kvartet je krasen motiv (b—a—f), ki se ponavlja skozi vse štiri stavke in ima poslušalec vtisk, da mojstri vedno kličejo ime svoje ga dobrotnika in se mu zahvaljujejo.

Odlični izvajalci so vsa dela podali mojsrsko in ponovno dokazali svoje virtuosno znanje številna publika jih je za vsako izvedbo nagradila z velikim aplavzom, ki je dosegel vuhove ob sijajnem prednašanju kvarteta Bjelajeva, tako da so morali umetniki dodati še Čaikovskega kvartet št. 1 op. 11. Prejeli so krasen šopeh, ki so ga v polni meri zaslužili.

Umetnikom Ljubljanskega godalnega kvarteta je treba izreči vse priznanje. Pripravljeni smo, da bodo na svoji turneji po Balkanu, po naših zavezniških državah, najdostojnejše predstavljali našo glasbeno kulturo.

STARI TRG OB KOLPI. Naš kraj je na ravno središče razsežne Poljske doline ob Kolpi. V prometnem oziru smo skoraj odrezani od sveta, danes nas veže cesta s Črnobim in Kočevjem. Iz sklada za javna dela se je bila sicer začela gradnja nove ceste preko Taučegore, a je zaradi vremen skih neprihiti delo spet zastalo. Morda so še drugi, tehniški razlogi, ki ne dovoljujejo, da bi dobili preprosto zvezo z ostalim svetom. — Gradnja nujno potrebnega vodovoda je tudi zastala, ni pa ugasnilo upanje da bomo naposled le dobili vodo tudi v naš konec Bele krajine. — V prosvetnem, odnoseno društvenem pogledu počivamo kar ni čudno, ni še dolgo od tega, ko so na petih solah v naši občini poučevali nekaj časa štirih, nekaj nekaj časa pa celo samo tri učne moči, med tem ko sta na štirirazredni oi v Starem trgu že od oktobra dalje samo dve učni osebi. Društvom monja delavcev. Kljub temu pa so v teku priprave za ustanovitve šolske šole, ki naj skrbijo zlasti tudi za izobraževanje odrasle mladine. Nujnost tega ne moremo dovolj naglasiti, zato želi, mo pripravljalnemu odboru mnogo uspeha.

Radio

Ponedeljek 8. februarja
Ljubljana 12: Pisano polje (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13: Cas spored obvestila. 13.15: Baletna godba (plošče). 14: Vreme, borza. 18: Zdravniška ura (dr. Anton Broelj). 18.20: Nekaj slovenskih skladb za klavir (plošče). 18.30: Slovenska narodna pesem (g. Fr. Marolt). 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20: Večer veselo domače glasbe in pesmi. Sodelujejo: gđe P. Zupanova, V. Rudolfova, g. Banovec. Roman in Tone Petrovič. Radio orkester, Magistrov šramel tercet in g. Mezgojka s citrami. 22: Cas vreme poročila, spored, obvestila. 22.15: Radio jazz.

Beograd 17.20: Pesmi. 17.40: Violeinske skladbe. 18: Narodna glasba. 20: Prenos opere iz Nar. gledališča, Zagreb 17.15: Koncert orkestra. 20: Zvočna igra. 20.30: Violeinske skladbe. 21: Orkestralna in pevski koncert. 22.20: Laska in pesna muzika. — Praha 19.25: Mešan program. 20.40: Musilova sonata solemnis za orglo. 21: Puskni v glasbi. 22.20: Plošče. 23: Bači: Preludij in fuga v B-duru za orglo. Varšava 19.30: Laska poljska glasba. 20: Plesni komadi. 21.30: Kurpiusova opera »Srečolovci«. 22.30: Karlovičeva skladba. 23: Plošče. Dunaj 11.25: Kmečka glasba s plošč. 16.05: Popoldanski koncert. 16.55: Koncertna ura. 19.20: Zvočna igra. 21: »Od plesa do plesa« (pester program). 22.35: Dunajski plesi. Berlin 18: Ura pester glasbe (plošče). 19.15: Pfitznerjeve komorne skladbe. 20.10: Pustopustno rajanje kakor se nikoli. 22.30: Ples iz Frankfurt. München 18: Nemški glasbeni mojstri. 19: Komorna glasba. 19.45: Mladinski koncert. 20.10: Pester glasbeni program. 22.20: Veseli glasbeni komadi iz 5. stoletja. 23: Po münchenskih zabaviščih. Stuttgart 18: Laska glasba. 20.10: Zadnji predpustni ples. 24: Plošče.

Torek 9. februarja
Ljubljana 11: Soliska ura: Nastop mladih harmonikarjev (vod: prof. Pavel Randžija). 12: Za vsakega nekaj (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13: Cas, spored, obvestila. 13.15: In nekaj za vse (plošče). 14: Vreme, borza. 18: Za pust izra Radio orkester. 18.40: Arabski imperij (kvalit): g. Fr. Terselj. 19: Cas vreme poročila, spored, obvestila. 19.30: Nac ura. 19.50: Zabavni zvočni tednik. 20: Kurent v Ljubljani. Pisani večer s sodelovanjem članov rad. kraljske družine in Cimermanovega tria vmes plošče. Besedilo napisal Ivan Rob. vodi Jože Zupan. 22: Cas vreme, poročila, spored. 22.15: Plesna muzika. Sodelujejo Radio orkester, g. Kavčič s harmoniko in plošč.

Beograd 17.20: Orkestralni koncert. 18.20: Laska glasba. 19.50: Narodne pesmi. 20.30: Simfonični koncert. 22.30: Laska in pesna muzika. — Zagreb 17.15: Zvočna igra. 19: Prenos opere iz gledališča. 22.20: Godba za ples. — Praha 19.20: Predpustni kabareti. 20.55: Zvočna igra. 22.50: Duet za violino in violi. — Varšava 19.20: Pester glasbeni program. 20: Zvočne slike. 20.15: Klavirski koncert. 21: Petje in pesna muzika. 22.30: Plošče. 23: Godba za ples. — Dunaj 12: Koncert orkestra. 15.15: Nastop otroškega pevstva z zborom. 16.05: Veseli zvoki na tekočem traku. 17.30: Violeinske skladbe. 19.30: Kalmanova opera »Čarolaska knežinja«. 22.20: Plošče. 23: Plesna muzika. Berlin Koncert viorkega orkestra. 19.15: Laski muzicirajo. 20.10: Adam, Eva in kača iz papirja (pustno rajanje). 22.30: Priemoda ostane prisnoda. München 18: Prosto pot prinoi Karnevalu. 20.10: Pustni cirku. 22.20: Veliko pustno rajanje. — Stuttgart 17.30: Plošče. 19: Pustni večer na Svabskem. 20.10: Večer pustnih znamenj. 22.40: Prenos iz Berlina.

Vremenska poročila

Zveze za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana, Tujsko-prometne zveze v Mariboru, JZSS in SPD
na dan 6. februarja ob 7. uri zjutraj:
Planica: 1. oblačno, mirno, 50 srena, mra in srednja skalnica uporabni.
Kranjska gora: 1. barometer pada, oblačno, mirno, 30 južnega snega.
Vršč, Krnica: 100 južnega snega.
Bohinjska Bistrica: 2. dež, 27 snega.
Kofce: 2. oblačno, 60—80 južnega snega.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda ljubljanske univerze Številke za označbo kraja pomenijo: 1 Cas opazovanja. 2 stanje barometra. 3 temperatura. 4 relativno vlaga v odstotkih. 5 smer in brzina vetra. 6 oblačnost 0—10. 7 padavine v mm. 8 vrsto padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

6. februarja
Ljubljana 7. 752.8. 6.8. 91. NE1. 10. dež. 1.2. Maribor 7. 750.7. 4.0. 90. SW2. 6. —. —. Zagreb 7. 752.7. 7.0. 80. S1. 8. —. —. Beograd 7. 754.0. 7.0. 90. SSE2. 10. dež. 1.0. Sarajevo 7. 757.0. 8.0. 70. SW1. 10. —. —. Skopje 7. 759.4. 3.0. 95. 0. 10. —. —. Kumbor 7. 758.4. 11.0. 90. SSE3. 10. dež. 7.0. Split 7. 755.9. 10.0. 90. SE4. 10. dež. 5.0. Rab 7. 755.3. 9.0. 90. SE. 10. dež. 1.0.
Temperature: Ljubljana 8.6. 6.0. Maribor 12.0. 3.0. Zagreb 11.0. 6.0. Beograd 16.0. 7.0. Sarajevo 16.0. 6.0. Skopje 7.0. —. 1.0. Kumbor —. 11.0. Split 18.0. 10.0. Rab —. 7.0.

Trening v domači režiji

SK Ljubljana in Slovan bosta popoldne ob 14. zaigrala dve tekmi na Slovanovem igrišču

Težave z zakonom o sportu

V četrtek je bila v Zagrebu seja pooblaščenih delegatov vseh sportnih savezov in zastopnikov olimpijskega odbora, da bi proučili predlog zakona o upravi telesne vzgoje, ki ga je ministrstvo za fizično vzgojo poslalo vsem savezom na vpogled in v izjavo.

Številno zastopni delegati so proučili načrt zelo podrobno in so se po obširni in stvarni razpravi zedinili, da predložijo zakon niti od daleč ne ustreza potrebam zasebne inicijative, ki je danes edini nosilec sportnega gibanja v naši državi. Delegati so zaradi tega odklonili ta načrt s sklepom, da bodo vse razloge predložili ministrstvu za telesno vzgojo na konferenci, ki je za danes sklicana v tem ministrstvu.

Na tem zagrebškem sestanku je bil sestavljen tudi naslednji znanilni zapisnik:

1. Navzočni člani SSS, jugoslovanskega olimpijskega odbora in ostali sportni delavci ter delegati sportnih savezov, se ne strinjajo s predlogom zakona o upravi telesne vzgoje, ker smatrajo, da večidel ni koristen za naš sport in nasprotuje celo duhu zasebne inicijative in sportne avtonomije;

2. Delegati posameznih sportnih organizacij bodo obrazložili svoje stališče v tem vprašanju na konferenci, ki bo dne 7. t. m. pri ministru za fizično vzgojo;

3. Delegati bodo predlagali g. ministru, naj poveri izdelavo načrta zakona o sportu sedaj obstoječim sportnim organizacijam odn. savezu sportnih savezov ne glede na obrazložitev posameznih delegatov na tej konferenci.

Ta zapisnik so podpisali predstavniki 18 sportnih savezov. Po tej resoluciji sodeč bo današnja konferenca v ministrstvu za fizično vzgojo o sportnem zakonu potekla z dveh zelo različnih stališč in bodo njeni zaključki za nadaljnji razvoj našega sportnega gibanja brez dvoma zelo važni.

V nekaj vrstah

V Zagrebu bo danes gostovalo moštvo varaždinske Slavije, ki se je preteklo nedeljo ovenčalo z lovorikami pri naši Ljubljani. Zdi se, da njena nedeljska zmaga 7:2 ni bila najmanjši del reklame, po kateri je za danes dobila nasprotnika v samem Gradjanem.

V Beogradu bosta danes dve nogometni tekmi, in sicer med BSK in Baskom ter Jugoslavijo in reprezentanco Niša. Tekmi bosta istočasno na različnih igriščih, kar je pač posledica tega, da sta si BSK in Jugoslavija po zadnji nogometni skupščini zmerom bolj v laseh in si ne delata konkurence samo na zelenem polju, temveč celo na družabnih prireditvah. Škoda bosta tako imela samo ona dva!

V akademski svetovne zimske igre v Zelli am See, ki se jih naša akademska reprezentanca zaradi pomanjkanja sredstev ni mogla udeležiti, so se začele prav za prav že v sredo dopoldne. V teku na 16.7 km, kjer je nastopilo 99 tekmovalcev, so spravili zmago Nemci z Monakovčanom dr. Bichenom, ki je potreboval za progo 1:21:22. Naslednja mesta so zasedli: Nor-

vezan Heggstad, Nemec Kraisy, Italijan Holzner, Poljak Czech ter še več Norvežanov in Nemcev. V tej disciplini so bili vsi kakor Nemci najbolj močni. — V četrtek je bil na sporedu smuk, pri katerem je startalo nad 300 tekmovalcev obojega spola in raznih kategorij. Akademsko svetovno prvenstvo je pripadlo Avstrijcu Harrerju s časom 8:08.8. Drugi je bil Nemec Geri Lantschner, tretji pa Nemec Beutter, ostala mesta do 10. pa si delijo Avstrijeci, Italijani in še en Nemec. V damski konkurenci je seveda z velikim naskokom zmagala lanska olimpijska prvakinja Cranzova.

Predvčerajšnjim so bile ob prav tako rekordni udeležbi, ki je zavlekla prireditve za 6 ur, tekme v slalomu na 600 m dolgi progi z višinsko razliko 150 m in 30 vrtici. V damski konkurenci je spet z velikim naskokom zmagala Nemka Cranzova (s 114.9 sek.) pred Švicarko Schaad in Avstrijko Gödl. Tudi vrstni red klasifikacije v alpskih kombinaciji je bil isti. V slalomu seniorjev je zmagal prof. Wolfgang s 111.4 sekundami, ki pa si ni osvojil naslova svetovnega akademskega prvaka, ker je že prekorachil starostno mejo. Ker tudi drugoplasirani Avstrijec dr. Eger ni imel pogojev za ta naslov, je pripadel šele tretjeplasiiranemu Nemcu Geri Lantschnerju.

ZSK Hermes (Nogometna sekcija) Danes od 14. dalje obvezno trening za vse igralce. Prosim točno in sigurno. Načelnik.

Jugoslovanski Touring Klub podružnica Ljubljana, obvešča vse člane, da bo letni redni občni zbor dne 16. t. m. ob 20 v hotelu Miklič. V primeru nesklepnosti bo občni zbor pol ure kasneje ob vsaki udeležbi. Prosi se za polnoštevilno udeležbo!

Občni zbor pljuškega SK »Drave« bo v četrtek 11. t. m. ob 19. v posebni sobi gostilne Zupančič. Vabi se vsa slovenska javnost, da se občnega zbora sigurno udeleži.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Nedelja 7. februarja: Ob 15. uri: Na ledeni plošči. Izven. Cene od 20 Din navzdol. Ob 20. uri: Dež in vihar. Izven. Cene od 20 Din navzdol.

Ponedeljek 8. februarja: zaprto.

Torek 9. februarja: Ob 15. uri: Repoštev. Dijaška predstava. Cene od 2—14 Din.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Nedelja 7. februarja: Ob 15. uri: Pri treh mladenkah. Izven. Cene od 30 Din navzdol. Ob 20. uri: Navihanka. Opereta. Izven.

Ponedeljek 8. februarja: zaprto.

Torek 9. februarja: Navihanka. Opereta. Izven.

P. n. abonente prosimo, da poravnajo svoj VI. obrok do 14. t. m.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 7.: ob 15. Dr. Ob 20. Baron Trenk. Goslovanje zagrebške operne primorde Ančice Mitrovičeve.

Ponedeljek, 8.: Zaprto.

Torek, 9.: Dr.

Sokol

Nj. Vel. kralj pokrovitelj sokolskih smučarskih tekem

Zveza SKJ razglasa: Iz pisarne Nj. Vel. kralja je prispel akt, s katerim se naznaja zvezi SKJ, da je Nj. Vel. kralj Peter II. blagovoli prevezti pokroviteljstvo smučarskih tekem, ki jih zveza Sokola prireja 12. 13. in 14. t. m.

Ker je sokolska župa Kranj obvela sokolsko zvezo, da je smučarska skakalnica v Bohinjski Bistrici zaradi neugodnega vremena zdaj neuvoabljava, je na četrtvo zveze SKJ sklenilo, naj se etošnje sokolske smučarske tekme izvedejo 12. 13. in 14. t. m. v Planici namesto v Bohinjski Bistrici. Prijave za te tekme se še sprejemajo in naj se neposredno pošlje sokolski župi Kranj.

Z odlokom predsednika ministrskega sveta št. 238 je odobren dopust vsem državnim in samoupravnim uslužbencom, ki se hočejo udeležiti smučarskih tekem sokolske zveze 12., 13. in 14. t. m. v Planici. Ta dopust je odobren za čas od 11. do 17. t. m. in se ne bo računal v redni etalni dopust.

Sokol v Laškem je imel 27. januarja redno letno skupščino, ki jo je vodil starosta br. dr. Roš. Zborovanja se je udeležilo okrog 100 članov in članic, ki so z velikim odobravanjem sledili izrpinim in temeljitim poročilom posameznih funkcionarjev. Za učinkovitim odprtim govorom br. staroste so poročali: tajnik blagajnik načelnik načelnica, prosvetar, gošpodar načelnik naraščajkega odseka in drugi. Br. križnik je podal načrt petletke, ki ga je dopolnjeval in pojasnjeval br. starosta, nato pa so bili sprejeti ustrezni predlogi. Z živahnim priprjevanjem je bila sprejeta od P. načelnika predlagana za mladostim idealizmom prepričana petletka naraščajkega odseka. Spričo poslednega odločanja vseh naših prošenj za subvencije za zgradbo Sokolskega doma od strani v to poklicanih faktorjev je društvo sklenilo v okviru petletke z lastnimi žrtvami v teku petih let poplačati vse dolgove. Pet odličnih članov se je prostovoljno javilo, da izvede ta program.

Pri volitvah uprave je bila postavljena samo ena lista z br. dr. Rošem in br. Križnikom na čelu; tudi ostali odbor se ni dovolj izpremenil. Občni zbor je pokazal nezlojmljivo notranjo silo društva in z zadovoljenjem se je ugotovilo, da so se naše vrste očistile vse nepotrebne navlake in da vladata v njih zdaj popolna enodušnost in sloga. Lepa bodočnost je društvu zagotovljena.

Smučarske tekme poljanskega Sokola. Na svetilno je smuški odsek poljanskega Sokola priredil dve smučarski tekmi za društveno proslavo, ki sta bili hkratu izbirni tekmi za župno tekmovalstvo v Mariboru. Najprej se je vršila dopolne tekma v teku na daljavo 8 km, druga pa popoldne v smuku na 3 km. Tekmovalci so naraščajniki in člani skupaj, toda z ločeno kvalifikacijo. Najbolj

je nevesta zmrznila v peči. — Upanje imamo, bo gotovo sprememba. — Se je oženil, ker je imel lepe sanje, pa ni imel nobene družice, ki bi mu jih razkladala. — Brez upanja.

V protokolu se vpisujejo tudi pritožbe oženjenih in omoženih udov. N. pr.:

Moja žena je sitna, za popisat je ni večih od jeze pa bolhe lovi. Je lepa je črna, se sveti kc kos, večih mi skoči od brade na nos.

Splošne opazke. Pregledniki tega devičarskega protokola naj opreoste pomanjkljivosti, ker jim je vojna vzrok in je ves odbor moral boriti se za Jugoslavijo. — Upajmo, da nam vsak dan večja draginja veliko pripomore do večjega števila udov. Marenkotovemu Froncu je napisal nekdo: Bog te živi Fronč! Glej, da tudi ti ne prelomiš devičarskega stanu. Drži se do konca svojega življenja. Muslim pa, da si ga že prelomi, če ne drugje, pa vsaj okoli tičkov, ki jih loviš.

Fron je danes v velikih skrbih komu naj bi apustil nadaljnje vodstvo protokola, zato praviro verzi:

Naslednika pa že skoro ne bo, ker bo Finžgar poročil počasi vse to, kar danes se brani kot osel zgaran, skočiti v srečni zakonski ta stan.

Šestdesetletnica „devičarskega protokola“ Varuje ga najstarejši trnovski fant, Marénkov Fronc

Ljubljana, 6. februarja
Ta originalna knjiga je po našem predmetju prav dobro znana pod imenom »Škandrov protokol«. Pisati ga je začel Škandrov Fronc l. 1877., torej pred 60 leti. Za tem ga je prevzel Novakov Janec, par mesecev pred smrtjo pa ga je ta izročil v nadaljevanje Marenkotovemu Froncu, ki ga vodi kot najstarejši fant trnovske fare po vseh starih sporočenih pravilih še danes. Tega protokola se posebno dekleta zelo bojijo. Saj vedo, da bo ona, ki bo zapisana vanj, iz njega prav težko črtana. Vanj se namreč vpisujejo trnovska dekleta, ko so dosegla 24 let, a se niso dobila svojega moža. Neoznjeni fantje pridejo vanj po izpolnjenem 26. letu.

Naj bodo tu ob 60 pustni nedelji obnovljene nekatere prpombe, ki jih bomo v protokolu o posameznih članih tega originalnega trnovskega »društva«. Mnoge izmed njih se po deželi slišijo dan za dnem, niso pa bile še nikoli natisnjene. Tudi v njih se nam kaže velika šegavost našega preprostega ljudstva.

Pri imenih devic beremo: Na možko stran vleče. — Ima skrivno znanje. — Ni stanovitnosti, je še vagana stvar. — Ne verjame fantom nič. — Fante grdo gleda, ker

se je noben ne usmili. — Ta se ne da pregovoriti. Prav le ostani se tako čista. — Upanja malo za moža, ker čaka dohtarja. — Do sedaj je bila zvesta udinja devičarskega društva. Živio. le še tako naprej! Jo kmalu izgubimo. — Zagotovljena obljuba, ostane devica do konca. — Se je izneverila, se prelomila obljubo. — Izvolila si je boljši del. — Naj uživa srečo z možem. — Ona je kihala, pa ni imela nobenega, ki bi ji Bog pomagal rekel zato si je preskrbela moža. — Zagotovljena obljuba, da ostane devica do konca. — Ji je odzvonilo. — Zate pa ni fanta več, vse upanje je preč. — Kot devica je šla v sveti raj. — Svoji sestri je zapisal Škandrov Fronc verze:

Oi Mica ti Škandrova, daleč si vandrova, noter pod Mirno peč, kjer so ti fantje všeč.

O posameznih fantih so zapisane v protokolu takšne pripombe: Mu nevesta diši ko mački klobasa. — Ni sreče! Veliko nevest, pa nobene žene. — To je vesel fant in večih preglednikov v kozarec pogleda. — Dobro kaže le korajžo! — V kratkem bo iz protokola. — Tukaj gre počasi. — Temu

CENE MALIM OGLASOM

Pe 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo eni, ki ličeje službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in šifro se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifro ne prilagajate znamki La, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, enkratna jih je vpisati v pisnu obremen s naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana šte. 11.842, eicer se zaračuna k zgornj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičeča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Kampa, kam?

Oglasna agencija, ki se ukvarja s šifro ali dajanjem naslovov. D. Najmanjši znesek 17 Din.

Kdor hoče

dobre volje biti in poceni akciji priti, se dobro zavrti mora na fuzije k stajercu priti. Tudi se pristana štajerska, doljena in damatinska vina. Za obisk se priporoča Anica.

Danes ne pozabite

priti v gostino k Panju v Vegovo ul. 10, kjer se boste najbolje in največje zabavali.

Tudi se priznava najmanjši dojenček, ki ima finiš štajerska sortirana vina.

Danes vsi

v gostino Fabjan, Glince, Cesta X. št. 30 na dobro vino in domačo kuhinjo. Se priporoča Ana Jerman.

Danes vsi

v Frankopanski dvor na koncert. Dobra domača zabava. Mavke imajo prednost.

Prehrana

Beseda 1 Din, tavek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov. D. Najmanjši znesek 17 Din.

Otroka

vzajem v okrobo. Sončen kraj, blizu železnice. Poizvedbe: Tisár Ana, Ljilja.

Boljši družini

dam 4 eta starega kanta za »vojega. Naslov se izve v upravi Jutra v Ma. rboru.

Služba dobi

Beseda 1 Din, tavek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov. D. Najmanjši znesek 17 Din.

Uradnica

perfektna knjgovodkinja nemška, ary št. korespondenja z vsem nemško steno grafije, tudi takoj mesto. Samo prvovrstna samostojna, pridna in resna moč pride v poštev. Naslov v vseh posl. Jutra.

Pisarniško moč

(zaščiteno) sprejemljiva za laika, pisarniška dela. Brezplačno obiskuje nemšine in lepa pisava pogoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod znakom »Tudi strojeopisna«.

Lovski čuvaj

isprasan, za gverko lovše, dobi službo po pogodbi pogoji. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod: Lovski čuvaj. 2184-1

Zagarja

za vodno ego sprejemljivo. Prednost proženjen. Ponudbe pod »Zagarja« na ogl. odd. Jutra. 2325-1

Knjgovodkinjo

knjgovodjo za setavo računov, rabim. Ponudbe pod »Blancist« na ogl. odd. Jutra. 2273-1

Tekstilna tovarna

sprejme knjgovodjo, pisarjke, ki zna tudi nemško. Ponudbe pod »Knjgovodja« na ogl. odd. Jutra. 2232-1

Dve letitliji

ki so popopoma samostojne in versirane v pletilski obrti in to: ena za stroj »Link« in Linka in druga za stroj »Št« in 10 dobe službo. Naslov posati na Klinger Anton, Slovenjgradec.

Kuharja — ico

samostojno za hotelsko restavracijo do 40 let staro, zdravo, pošteno in zanesljivo sprejemljivo. Pripravo pri strankah, se sprejme takoj za vodstvo večje trgovine. Kavelje zmogne imajo prednost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Št« na ogl. odd. Jutra. 2333-1

2 frizerki

dobro izurjeni, sprejme takoj ali po dogovoru. Služba stalna, Frizerski salon Rep Viktor, Ljubljana, Gledalska 8.

Odogojiteljico

z znanjem srbsko hrvaškega in nemškega jezika, ki bi pomagala tui v gospodstvu, sprejemljiva s dvema detetoma, ponudbe z fotografijo na Beograd poštini pretinac 750.

Čevljarskega

pomočnika zmogljive vseh del za takoj. 18cm. Alojzij Kavžer, Vošnjakova 4.

Trgovska

a) pomočnik, ki bi samostojno vodil manjšo podružnico na dobri, dobi takoj mesto. Pridna in resna moč pride v poštev. Naslov v vseh posl. Jutra.

Postrežnico

stanujočo v bližini Ceste za Rojno dolino sprejemljiva za tas 7-9 in 13-15 ure. Zglašiti se je dopoldan. Naslov v vseh posl. Jutra.

Postrežnico

stanujočo v bližini Ceste za Rojno dolino sprejemljiva za tas 7-9 in 13-15 ure. Zglašiti se je dopoldan. Naslov v vseh posl. Jutra.

Gospodinja

isčasno za jake. Pekinik August pa g. Krajgor, Can karjevo nabroje 7.

Blagajničarko

in natakarko rabim takoj. Služba dobra in stalna. Ponudbe posati na: Dragica Kolari, kavana Imperial, Sremska Mitrovica.

Prvovrstna šivilja

z večletno velemestno prakso, ki je zmogljiva samostojno voditi in prevesti damski modni salon, naj pošlje ponudbo s sliko pod »Ladi«.

Trgovski pomočnik

ali pomoč. absol. perfektno na moč za popol. samostojno vodstvo modne in manufakturne trs. se takoj sprejme. Kavcija potrebna. Naslov v vseh posl. Jutra.

2 avtobus-šoferja

izučena mehanika s dolgoletno prakso v vožnji ter 2 avtobusniškanta sprejemljivi. Natančne podatke in reference na oglasni odd. Jutra pod »Poštenost«.

Služkinjo

urno, spretno v vseh poslih, z dobrimi priporočili sprejme zdravniška obitelj na dežel. Ponudbe pod »Stalna« na ogl. odd. Jutra.

Samostojne

kuharice ki bi opravljale tudi druga hišna dela. Se sprejme. Posredovalnica Wolfova 10. Brezposelnostni dekleta dobre prenošilke. Telefon 3053. Istotam se naroča št. »Gospodinj-ska pomočnica«.

Lepa eksistenca

se nudi oebli, ki razpolaga s 5000 Din. Petkratna garancija. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poslovodja«.

Pletiljo

sprejemljiva na deželo. Hrana in stanovanje v hiši. Informacije: Loez, Maribor, Frankopanova 5.

Trgovski pomočnik

ali potnik m'ajša moč, po možnosti prost vojašine, agilen in postojn. ki ima vsejše do potovanja. se sprejme. Ponudbe s priporočili posati na ogl. odd. Jutra pod »Stalna mesto 70«.

50 pomočnikov

za šivanje gozdaric in 5 šteparice sprejme čevljarstvo Marek Benjamin. Radomlje — takoj. 2486-1

Prodajalka

dobi takoj službo v samostojnem lokalu. Le kavelje zmogne. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sama«.

Pleskarski

pomočnik večje hišarja, dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Službena«.

Pekovski pomočnik

natatčen in vesten, dobi službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Službeni predpneki«.

Samostojen pek

ima težko stališče, če prod samo za 400 din kruha, bolje živi ako s tem prometom preptoji v trajno dobro službo. Tozadevne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo dober in vesten delavec«.

Samostojno

kuharico isčasno k mali družini. Naslov v vseh posl. Jutra.

Brivskega

pomočnika(co) z znanjem železne in vodne ondualcije sprejemljivo. Plača 1000 Din. Josko Hudrič, Kralja Petra 17, Jesenice.

Hišnika

isčasno za marec za enodružinsko vilo v Ljubljani. Naj bo penzionist, oženjen, brez otrok. Prodajnik del in ima vsejše do vrt. Ravne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hišnik«.

Več kuhinjskih

učenk, servirk in zaščitnic ter hotelsko sobarico s kavelje, sprejme mo. Ponudbe pod »Večji hotel« na podružnico Jutra Maribor.

Lepo sobo

oddam v vili blizu sv. Jozefa, boljši oebli. Naslov v vseh posl. Jutra.

Postrežnico

za dopoldanske ure isčasno. Naslov v vseh posl. Jutra.

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, tavek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov. D. Najmanjši znesek 17 Din.

Službo išči

15 let mlađ zakonik, brez otrok, samo za brez piasno »stanovanje v Ljubljani. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Hišnik«.

Dobrega pevovodjo

isčasno za jake. Pekinik August pa g. Krajgor, Can karjevo nabroje 7.

Blagajničarko

in natakarko rabim takoj. Služba dobra in stalna. Ponudbe posati na: Dragica Kolari, kavana Imperial, Sremska Mitrovica.

Prvovrstna šivilja

z večletno velemestno prakso, ki je zmogljiva samostojno voditi in prevesti damski modni salon, naj pošlje ponudbo s sliko pod »Ladi«.

Trgovski pomočnik

ali pomoč. absol. perfektno na moč za popol. samostojno vodstvo modne in manufakturne trs. se takoj sprejme. Kavcija potrebna. Naslov v vseh posl. Jutra.

2 avtobus-šoferja

izučena mehanika s dolgoletno prakso v vožnji ter 2 avtobusniškanta sprejemljivi. Natančne podatke in reference na oglasni odd. Jutra pod »Poštenost«.

Služkinjo

urno, spretno v vseh poslih, z dobrimi priporočili sprejme zdravniška obitelj na dežel. Ponudbe pod »Stalna« na ogl. odd. Jutra.

Samostojne

kuharice ki bi opravljale tudi druga hišna dela. Se sprejme. Posredovalnica Wolfova 10. Brezposelnostni dekleta dobre prenošilke. Telefon 3053. Istotam se naroča št. »Gospodinj-ska pomočnica«.

Lepa eksistenca

se nudi oebli, ki razpolaga s 5000 Din. Petkratna garancija. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poslovodja«.

Pletiljo

sprejemljiva na deželo. Hrana in stanovanje v hiši. Informacije: Loez, Maribor, Frankopanova 5.

Trgovski pomočnik

ali potnik m'ajša moč, po možnosti prost vojašine, agilen in postojn. ki ima vsejše do potovanja. se sprejme. Ponudbe s priporočili posati na ogl. odd. Jutra pod »Stalna mesto 70«.

50 pomočnikov

za šivanje gozdaric in 5 šteparice sprejme čevljarstvo Marek Benjamin. Radomlje — takoj. 2486-1

Prodajalka

dobi takoj službo v samostojnem lokalu. Le kavelje zmogne. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sama«.

Pleskarski

pomočnik večje hišarja, dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Službena«.

Pekovski pomočnik

natatčen in vesten, dobi službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Službeni predpneki«.

Samostojen pek

ima težko stališče, če prod samo za 400 din kruha, bolje živi ako s tem prometom preptoji v trajno dobro službo. Tozadevne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo dober in vesten delavec«.

Samostojno

kuharico isčasno k mali družini. Naslov v vseh posl. Jutra.

Brivskega

pomočnika(co) z znanjem železne in vodne ondualcije sprejemljivo. Plača 1000 Din. Josko Hudrič, Kralja Petra 17, Jesenice.

Hišnika

isčasno za marec za enodružinsko vilo v Ljubljani. Naj bo penzionist, oženjen, brez otrok. Prodajnik del in ima vsejše do vrt. Ravne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hišnik«.

Več kuhinjskih

učenk, servirk in zaščitnic ter hotelsko sobarico s kavelje, sprejme mo. Ponudbe pod »Večji hotel« na podružnico Jutra Maribor.

Lepo sobo

oddam v vili blizu sv. Jozefa, boljši oebli. Naslov v vseh posl. Jutra.

Postrežnico

za dopoldanske ure isčasno. Naslov v vseh posl. Jutra.

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, tavek 3 Din za šifro ali dajanje naslovov. D. Najmanjši znesek 17 Din.

Službo išči

15 let mlađ zakonik, brez otrok, samo za brez piasno »stanovanje v Ljubljani. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Hišnik«.

Plačilna natakarkica

dočne znanost, teli službe v boljšem hotelu ali restavraciji, event. vname dobrodošlo gostilno na račun. Naslov v vseh posl. Jutra.

Samostojna

kuharica opravlja tudi vsa ostala hišna dela, želji spremeniti mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Št«.

Mladenec

star 24 let, vojašine prost, vesten in marljiv zmogljeno kavelje do 10 tisoč Din. Iščo mesto in kanta »Klasičnika«, suge ali kaj silnega. Le rone ponudbe posati na ogl. odd. Jutra pod »Poštenost«.

Absolvent

dr. dvorac, trgovske kole v kmetijski zaposlenja. Čenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Agilna«.

Gospa

s dolgotrajno trgovsko prakso, priprava v pisarni, vjena gostilne, se primerno službe najraje v mestu, tui v boljši gostilni. Nudi kavelje. Podje se, ki potrebuje res za seeljivo in podjetno moč, naj pošlje dopise na ogl. odd. Jutra pod »Zaupanja vredna«.

Gospod

s trgovsko nabrobo z večletno prakso, vzorizan povsem v lesni stroki, poleg slovensčine in hrvaščine vešč tudi nemščina in italijansčine v govoru in piasvi. Iščo primerne službe kjerkoli. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiv in točen«.

Gospod

s trgovsko nabrobo z večletno prakso, vzorizan povsem v lesni stroki, poleg slovensčine in hrvaščine vešč tudi nemščina in italijansčine v govoru in piasvi. Iščo primerne službe kjerkoli. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiv in točen«.

Brivski pomočnik

vojašine prost, dober delavec, iščo mesto v Sloveniji. Nastopi ahkta po vseh priporočilih. Topolovir Štepan, Buzja Petra ul. 50, Đakovo.

Kot gospodinja

štedljiva in zelo zmogljiva v vseh starih, tui v večjem gospodinjstvu. prežkušena, iščo starejšo gospodinja primernega mesta, tui pri samostojni dami ali gospodu. Ponudbe pod »Inteligentna« na anonin za vod Hinko SAX, Maribor.

Postrežnica

poštena, iščo kaksrniko za započetje del. Naslov v vseh posl. Jutra.

Dobra kuharica

pozna slovensko in erbsko kuhinjo, etara 50 let. Iščo službo pri zamdarmerijskih postajah. Ponudbe pod »Kuharica« na ogl. odd. Jutra.

Kovaški in ključav

ničarski pomočnik iščo zaposlenja. Ponudbe pod »Kjerkoli« na ogl. odd. Jutra.

Samoupravni

uslužbenec z 4 raz. gimn. s triletno prakso. Iščo strojeopisja želj takojšnjo započetje v kakršnikoli službi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Priden in zanesljiv«.

Dekle

s dobrih spretnostih, vjena v vse kuhinjskih delih, želj službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Spretna«.

Gospa

brezposelnega delavca, 25 let stara, gre za gospodinjjo. Več pisemno na ogl. odd. Jutra pod »Varčna 35«.

Vpokojenec

ster 37 let, covidna slovensčino, erbohrvaščino nemščino, strojeopisje, ko respondenco, z močjo v vseh pisarniških delih, iščo bilo kakršno službo in kjerkoli. Gre tudi za stan in hrano. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vpokojenec«.

Službo išče

za slovensko, srbsko in nemško korespondenco, z večletno prakso, stenodaktiografkinja. Naslov: Reimer, Sv. Tomaž pri Ormožu.

Akademik

iščo zaposlitve v pisarni, tudi samo nekaj ur na dan ali na tedno. Po vprašitju pod »Šla« na ogl. odd. Jutra.

Gospodična

dobra gospodinja in kuharica, z večletno prakso, iščo primernega mesta. Ponudbe pod »Vesela« na ogl. odd. Jutra.

Gospodična

z manjem slovensčino, erbohrvaščino, nemščino in francoščino. Iščo zaposlitve v pisarni (ev. instruktorka). Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Šla«.

Postrežnica

pridna, poštena, želj zaposlitve. Naslov v vseh posl. Jutra.

Gospodična

z manjem slovensčino, erbohrvaščino, nemščino in francoščino. Iščo zaposlitve v pisarni (ev. instruktorka). Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Šla«.

Postrežnica

pridna, poštena, želj zaposlitve. Naslov v vseh posl. Jutra.

Za samostojno

vodstvo posvetila ali večjega gospodinjstva, iščo mesto pridna in skrbna 40-letna inteligentna oseba. Ponudbe pod »Tukaj ali laven« na anonin biro Hinko SAX, Maribor.

Natakarkica

želj službe v kakršni boljši gostilni ali restavraciji, najraje v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poštena in simpatična«.

Slugo in inkasanta

sprejme takoj večji avod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Oba diskretna«.

45 letnik

dobro računar, organizator, strojeopisec, z večletno upravno-pisarniško prakso, zmogljeno slovenske, nemške in erbohrvaške korespondence iščo zaposlitve, kakršnikoli in kjerkoli. Do prepricanja sposobnosti in zanesljivosti proti majh

Auto, moto

Bika
starega 16 mesecov, zam-
enjava na alimoda, franc.
Peršin. Brest - Studenec.
2414-27

Austro - Daimler
oprij, broširano, obznanje,
prijave na izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Osebnosti
Kupim
Adler ali DKW kabriolet
let »RAPID«, Maribor.
Gospoška 28.
2312-10

Motorno kolo
tudi Wauder, v dobrem
stanju, kupim. Ponudbe
trafika, Celovška cesta,
poleg Keršica.
2222-10

Kupim
Adler ali DKW kabriolet
let »RAPID«, Maribor.
Gospoška 28.
2312-10

Motorno kolo
350 cm, 4KS, v prv. do-
bri, kupim. Ponudbe
trafika, Celovška cesta,
poleg Keršica.
2222-10

Dva avtobusa
dobro ohranjena, zaradi
opustitve prometa, pro-
dam. Znamke: Ševrolet,
eden ima 24, drugi 16
sedevov, cena zelo nizka.
Ponudbe je poslati na:
I. Ventovšek, Ljubljana,
Švabčeva 1. Sprejemam
radi odložitvi le pismene
ponudbe.
2396-10

Več avtobusov
ugodno prodam. Kupcu
odpustim brezplačno avto-
busno prevozo na o. odd. Jutra
pod »Avtobuse«.
2542-10

Tovorni avto
International 1 in pol ton-
ski, ugodno prodam. Ogla-
se: Garza Ljubljana,
Dolenjska cesta 48 c.
2541-10

Tovorni avtomobil
3 in pol tonski, popolno
ohranjen, prevoznik na
sesalni plin, ugodno na-
prodaj. Ogleda se lahko
v Slatinski ul. 19.
2516-10

2 BSA motorja
250 in 350 kubic. cm.
OHV v dobrem stanju
ugodno prodam. Pojan-
ska c. 45.
2568-29

Kupim motocikel
z ali brez priklole, do
500 kub. cm. v odličnem
stanju. Ponudbe z na-
vedbo dosedaj prevoznika
kiloimetra, kakor cene
na Mar. Krmeč, Štepa-
nja vas 131. Ljubljana.
2572-10

Kolesa
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Kolo
Legnano, prodam. Na-
slov v vseh posl. Jutra.
2331-11

Pohištvo
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Jedilnica in
spalnica
kompletno dobro ohran-
jeno, moderni šivalni stroj, plin-
ski »chassis« in razno
ugodno prodam. Prodaja
3. februarja Šubičeva 3.
273-13

Razno pohištvo
v dobrem stanju, mize,
zrača, pisani stoli, itd.
poceni prodam. Naslov
v vseh posl. Jutra.
2436-12

Na obroke in hranilne
kalifice
Največja izbira vsake
vrstnega pohištva sobnih
in kuhinjskih orodij
Sporazumevanje v ob-
zoru
za korenina 5000
Sporazumevanje v ob-
zoru 150
postelje 150
kubini opreme 650
kubini mize 850
kubini stoli 50
otroške postelje 825
otroški vložki 80
otroški madraci 130
madraci 280
stoli vložki 32
zračni s premojem 30
sajal s črtni 50
Izstružanje pohištva in
stavbena dela po načrtu
Sprejemamo v upravljanje
po konzervaciji 1937.

Mizarstvo »SAVA«
Rutina dolina
Miklošičeva c. 6.
249-12

Zvali
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Zlat križec
z istim kamnom (ru-
binom) e je izgubili na
Poljanski cesti dne 11.
od pol. 3 do 3 ure zju-
tati. Pošten najditelj naj
vrne prti nagradu v
upravl. »Sloven-keza Na-
roda«, Knafličeva ulica.
2448-27

Psa volčjaka
z rodovnikom 14 mesecev
star, izvršten nočni čuvar,
radi selitve takoj prodam.
Alfonz Kovčič, Blewiso-
va c. 3/III.
2531-27

Bika

starega 16 mesecov, zam-
enjava na alimoda, franc.
Peršin. Brest - Studenec.
2414-27

Harški kanarčki
je večkrat odlikovan in
samo napredni, Pih, Ro-
žice, sive gumice, etc. Izred-
no ugodno napojajo. Na
ogled pri I. Lovce, D.K.W.
zastopstvo Ljubljana, Iy-
beva 35.
2573-10

Nemške dole
psa in psico 2 leti stare,
dobro čuvaje z rodovnikom
ugodno prodam. Poizve se
gostilni Turk, Strelška 22.
2533-27

Angora mačka
prodam. Poizve se v Go-
stilni Turke Strelška 22.
2533-27

Kanarčke
samec in samica dobita po
ugodni ceni. Franc. Golob,
Hranilniška cesta 8, Ljub-
ljana.
2406-27

Oblacila
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Moško suknjo
dobro ohranjeno za Din
200, prodam. Gospoška
ul. 9, prtlj. 2333-13

Elegantne maske
posojim. Studentova ul.
13/II, desno.
2635-18

Les
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Trd les
rezan, suh, po večini ore-
hov, cca 15 kub. m. po
ugodni ceni prodaja Bauer
helm, mizar. Hranstnik.
2332-15

Kupim
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Lesno oglje in drva
za kurjavo
Ijovce, javorov, brsove
in bukove cepanice, su-
ne, pa tudi etonje se-
nje in vinogradiške ko-
pe kupim na vagone.
Pismene ponudbe s po-
stavili na Publicitas
Zagreb, pod »45275«.
2438-7

Bencin motor
16-18 HP, dobro ohran-
jen, kupim. Trnčan
Franc, Sv. Borilica v
Sov. goricih.
2230-7

Aparnari
Prima apno »areb«, va-
gonke poselje, za do-
bavo skozi celo leto, ku-
pim. Pismene ponudbe
s konkurenčnimi ceni-
mi poslati na Publicitas
Zagreb, pod »45275«.
2438-7

Nove krojaške krpe
po najvišjih dnevnih ce-
nah kupujem. Stari trg
18.
2426-7

Rabljen stelaže
in pol za trgovino kupim.
R. Hafner, Ljubljana, Ce-
lovška c. 91.
2409-7

Stari predmeti
vaskovinski se prodajo na-
bolje odvisno od strogosti
Kranj. Kocbekova hiša.
2470-7

Steklenice
»fomke« iz schabene,
rabljene, kupim. Na na-
gov Joep Plantinšek, La-
tija.
2295-7

Kupim
vozilec na stiri gumi ko-
leših v obliki sedetja za
kolo, vsed od rematizma
hromo ženo. Kdor vozi-
ka ne rabl. ponudbe na
Keršan Ivan, uradnik.
Velike Lašče z navedbo
cene.
2263-7

Briljantne uhene
za pol karata in broško,
kupim. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra.
2474-7

Fotoparat
»Volglander H-B« 50X75
kubini. Ponudbe na og-
led. Jutra pod »Berzhele«.
2495-7

Dragocenosti
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Vsakovrstno zlato
cenoje po nativnih cenah
Sprejemamo v upravljanje
po konzervaciji 1937.

CERNE - juvelir
Ljubljana Wolfova ulica 1.
1936

Kapital
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

A. & E. Skaberne
Ljubljana - javlja za
»mita« in »reklama« v raz-
nih
Hranilniške knjiznice
»vse otroke« in »Liso-
ske otroke«
21-16

Posojilo
vezano na sredstvo in
mesecno odplačevanje
dobi takoj
vsaka kredita zmožna
oseba
Banka in štedilnica d. d.
Krap. Toplice
Poverjenik
Ljubljana, Gledalska 12
Priložite znanke Din 5.
2580-16

Psa volčjaka
z rodovnikom 14 mesecev
star, izvršten nočni čuvar,
radi selitve takoj prodam.
Alfonz Kovčič, Blewiso-
va c. 3/III.
2531-27

Hranilne knjiznice

Nakup in prodajo vsak
denarni savodski, po
poslujem po najvišji
ceni takoj v gotovini

Alojziji Planinšek
Ljubljana Bethovnova ul.
10. Telefon 35-10.
30-16

Ureditev dolgov
vsem otokim in zve-
dnih pravnih
Navezu v konkurenčni
levar in vseh drugih trgov-
sko obrtnih poslih. Stro-
kovne knjigovodske
revizije.
»vse otroke« in »Liso-
ske otroke«
21-16

Angora mačka
prodam. Poizve se v Go-
stilni Turke Strelška 22.
2533-27

Kanarčke
samec in samica dobita po
ugodni ceni. Franc. Golob,
Hranilniška cesta 8, Ljub-
ljana.
2406-27

Oblacila
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Moško suknjo
dobro ohranjeno za Din
200, prodam. Gospoška
ul. 9, prtlj. 2333-13

Elegantne maske
posojim. Studentova ul.
13/II, desno.
2635-18

Les
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Trd les
rezan, suh, po večini ore-
hov, cca 15 kub. m. po
ugodni ceni prodaja Bauer
helm, mizar. Hranstnik.
2332-15

Kupim
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Lesno oglje in drva
za kurjavo
Ijovce, javorov, brsove
in bukove cepanice, su-
ne, pa tudi etonje se-
nje in vinogradiške ko-
pe kupim na vagone.
Pismene ponudbe s po-
stavili na Publicitas
Zagreb, pod »45275«.
2438-7

Bencin motor
16-18 HP, dobro ohran-
jen, kupim. Trnčan
Franc, Sv. Borilica v
Sov. goricih.
2230-7

Aparnari
Prima apno »areb«, va-
gonke poselje, za do-
bavo skozi celo leto, ku-
pim. Pismene ponudbe
s konkurenčnimi ceni-
mi poslati na Publicitas
Zagreb, pod »45275«.
2438-7

Nove krojaške krpe
po najvišjih dnevnih ce-
nah kupujem. Stari trg
18.
2426-7

Rabljen stelaže
in pol za trgovino kupim.
R. Hafner, Ljubljana, Ce-
lovška c. 91.
2409-7

Stari predmeti
vaskovinski se prodajo na-
bolje odvisno od strogosti
Kranj. Kocbekova hiša.
2470-7

Steklenice
»fomke« iz schabene,
rabljene, kupim. Na na-
gov Joep Plantinšek, La-
tija.
2295-7

Kupim
vozilec na stiri gumi ko-
leših v obliki sedetja za
kolo, vsed od rematizma
hromo ženo. Kdor vozi-
ka ne rabl. ponudbe na
Keršan Ivan, uradnik.
Velike Lašče z navedbo
cene.
2263-7

Briljantne uhene
za pol karata in broško,
kupim. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra.
2474-7

Fotoparat
»Volglander H-B« 50X75
kubini. Ponudbe na og-
led. Jutra pod »Berzhele«.
2495-7

Dragocenosti
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Vsakovrstno zlato
cenoje po nativnih cenah
Sprejemamo v upravljanje
po konzervaciji 1937.

CERNE - juvelir
Ljubljana Wolfova ulica 1.
1936

Kapital
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

A. & E. Skaberne
Ljubljana - javlja za
»mita« in »reklama« v raz-
nih
Hranilniške knjiznice
»vse otroke« in »Liso-
ske otroke«
21-16

Posojilo
vezano na sredstvo in
mesecno odplačevanje
dobi takoj
vsaka kredita zmožna
oseba
Banka in štedilnica d. d.
Krap. Toplice
Poverjenik
Ljubljana, Gledalska 12
Priložite znanke Din 5.
2580-16

Psa volčjaka
z rodovnikom 14 mesecev
star, izvršten nočni čuvar,
radi selitve takoj prodam.
Alfonz Kovčič, Blewiso-
va c. 3/III.
2531-27

Zlat križec
z istim kamnom (ru-
binom) e je izgubili na
Poljanski cesti dne 11.
od pol. 3 do 3 ure zju-
tati. Pošten najditelj naj
vrne prti nagradu v
upravl. »Sloven-keza Na-
roda«, Knafličeva ulica.
2448-27

Psa volčjaka
z rodovnikom 14 mesecev
star, izvršten nočni čuvar,
radi selitve takoj prodam.
Alfonz Kovčič, Blewiso-
va c. 3/III.
2531-27

Obrt

Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Večno najnovejše
»otrokov« in »otrokov«
najtežje do najfinije iz-
loave nudi Irvika Adela
Leodnik, Ljubljana, Se-
nburgova ul. 6. Velika
alaga gumt negavie.
2494-30

Stezniki
trobušni pasovi, nedrčki po
najnovejših ameriških in
rascoskih krojih se izdelu-
jejo v ateljeju Kralje Te-
erija. Moete. Društvena 33.
2530-30

V najem
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Hranilne knjiznice
Nakup in prodajo vsak
denarni savodski, po
poslujem po najvišji
ceni takoj v gotovini

Alojziji Planinšek
Ljubljana Bethovnova ul.
10. Telefon 35-10.
30-16

Ureditev dolgov
vsem otokim in zve-
dnih pravnih
Navezu v konkurenčni
levar in vseh drugih trgov-
sko obrtnih poslih. Stro-
kovne knjigovodske
revizije.
»vse otroke« in »Liso-
ske otroke«
21-16

Angora mačka
prodam. Poizve se v Go-
stilni Turke Strelška 22.
2533-27

Kanarčke
samec in samica dobita po
ugodni ceni. Franc. Golob,
Hranilniška cesta 8, Ljub-
ljana.
2406-27

Oblacila
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Moško suknjo
dobro ohranjeno za Din
200, prodam. Gospoška
ul. 9, prtlj. 2333-13

Elegantne maske
posojim. Studentova ul.
13/II, desno.
2635-18

Les
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Trd les
rezan, suh, po večini ore-
hov, cca 15 kub. m. po
ugodni ceni prodaja Bauer
helm, mizar. Hranstnik.
2332-15

Kupim
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Lesno oglje in drva
za kurjavo
Ijovce, javorov, brsove
in bukove cepanice, su-
ne, pa tudi etonje se-
nje in vinogradiške ko-
pe kupim na vagone.
Pismene ponudbe s po-
stavili na Publicitas
Zagreb, pod »45275«.
2438-7

Bencin motor
16-18 HP, dobro ohran-
jen, kupim. Trnčan
Franc, Sv. Borilica v
Sov. goricih.
2230-7

Aparnari
Prima apno »areb«, va-
gonke poselje, za do-
bavo skozi celo leto, ku-
pim. Pismene ponudbe
s konkurenčnimi ceni-
mi poslati na Publicitas
Zagreb, pod »45275«.
2438-7

Nove krojaške krpe
po najvišjih dnevnih ce-
nah kupujem. Stari trg
18.
2426-7

Rabljen stelaže
in pol za trgovino kupim.
R. Hafner, Ljubljana, Ce-
lovška c. 91.
2409-7

Stari predmeti
vaskovinski se prodajo na-
bolje odvisno od strogosti
Kranj. Kocbekova hiša.
2470-7

Steklenice
»fomke« iz schabene,
rabljene, kupim. Na na-
gov Joep Plantinšek, La-
tija.
2295-7

Kupim
vozilec na stiri gumi ko-
leših v obliki sedetja za
kolo, vsed od rematizma
hromo ženo. Kdor vozi-
ka ne rabl. ponudbe na
Keršan Ivan, uradnik.
Velike Lašče z navedbo
cene.
2263-7

Briljantne uhene
za pol karata in broško,
kupim. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra.
2474-7

Fotoparat
»Volglander H-B« 50X75
kubini. Ponudbe na og-
led. Jutra pod »Berzhele«.
2495-7

Dragocenosti
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Vsakovrstno zlato
cenoje po nativnih cenah
Sprejemamo v upravljanje
po konzervaciji 1937.

CERNE - juvelir
Ljubljana Wolfova ulica 1.
1936

Kapital
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

A. & E. Skaberne
Ljubljana - javlja za
»mita« in »reklama« v raz-
nih
Hranilniške knjiznice
»vse otroke« in »Liso-
ske otroke«
21-16

Posojilo
vezano na sredstvo in
mesecno odplačevanje
dobi takoj
vsaka kredita zmožna
oseba
Banka in štedilnica d. d.
Krap. Toplice
Poverjenik
Ljubljana, Gledalska 12
Priložite znanke Din 5.
2580-16

Izvanredna prilika

Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Večno najnovejše
»otrokov« in »otrokov«
najtežje do najfinije iz-
loave nudi Irvika Adela
Leodnik, Ljubljana, Se-
nburgova ul. 6. Velika
alaga gumt negavie.
2494-30

Stezniki
trobušni pasovi, nedrčki po
najnovejših ameriških in
rascoskih krojih se izdelu-
jejo v ateljeju Kralje Te-
erija. Moete. Društvena 33.
2530-30

V najem
Beccati 1 Din, Javak 3 Din
za sifro ali izdajanje naslova
D. Najmanjši znesek
17 Din.

Hranilne knjiznice
Nakup in prodajo vsak
denarni savodski, po
poslujem po najvišji
ceni takoj v gotovini

Alojziji Planinšek
Ljubljana Bethovnova ul.
10. Telefon 35-10.
30-16

Ureditev dolgov
vsem otokim in zve-
dnih pravnih
Navezu v konkurenčni
levar in vseh drugih trgov-
sko obrtnih

SONATA 796

RADIO AVTOMAT

Manipulacija z enim gumbom
magično oko
svetlobna kontrola postaj in valov
adaptovizor skal
iztikalo za govor in glasbo

Priključek na gramofon in drugi zvočnik
stereofonska reprodukcija
vgrajena antena z iztikalom
za vse napetosti toka itd.

Oglejte si novo PHILIPS RADIA simfonijsko serijo

Najpovoljniji odplačilni pogoji.

BERMET

znamenito fruškogorsko vino

Sremskih Karlovcev je pijača, ki res krepi in zdravi. Zahtevajte ga v vsaki gostilni. Razpošilja ga od 50 litrov naprej B. MARINKOV, Sremski Karlovci.

„Morana“ pravo čudo!

To dokazujejo vsakdanje številne zahvale. Ludi Vam je potrebna, kupite jo takoj! Odpravi prhitaj, kožne neprijetnosti, jači in krepi lasišče, ustavi izpadanje las, lasje zrastejo celo na plešastem mestu. Cena steklenici Din 40. poština Din 7,—

Moderna kozmetika Split
„MORANA“. Diplomirana v Londonu z OF GRAND PRIX IN ZLATO KOLAJNO.

Dunajski velesejem

od 7. do 13. marca 1937

Tehnični in kmetijski sejem do 14. marca
Veliko tržišče srednje Evrope

RAZSTAVLJALCI IZ 19 DRŽAV
NAKUPOVALCI IZ 72 DEŽEL.

Brez potniškega vizuma! S sejmsko legitimacijo in potniškim listom prost prehod meje v Avstrijo. Vizum za potovanje preko Madžarske se dobi na velesejmsko legitimacijo na meji. Znatno znižanje vozniških cen na jugoslovenskih, madžarskih in avstrijskih železnicah, Dunavu, Jadranu in v zračnem pometu. Natančnejša pojasnila in sejmske legitimacije (po 50 din) se dobijo pri WIENER MESSE, A. G., WIEN VII in pri častnih zastopstvih v Ljubljani: pri avstrijskem konzulatu, Tyrševa c. 31; pri Zvezi za tujski promet v Sloveniji — (Putnik), Tyrševa cesta 1; pri podružnici Zveze za tujski promet v Sloveniji (Putnik) v Mikličevem hotelu, nasproti glavnega kolodvora.

Razpošiljamo prima:

bosanske suhe slive . . . 10 kg Din 62.—
bosanske suhe slive . . . 50 kg Din 220.—
očistene orehe bele . . . 5 kg Din 80.—
očistene orehe bele . . . 20 kg Din 320.—
očistene orehe bele . . . 30 kg Din 405.—
orehe v lupinah letošnje 50 kg Din 250.—
Vse franko dostava po povzetju bto/nto.

AGENTURA PRANJIC — TUZLA.

GLASBILA
Schneider
priznana
so od
umetnikov
kot NAJPOPOLNEJŠA in cenejša
KRALJEVNI DVORNI DOBAVITELJ
KRALJEVA DOMAČA RAZPOŠILJALNA TVRDKA
F. SCHNEIDER
IZDELAVANJE GLASBIL IN GLASBENIH PRITEKLIN
ZAGREB, Miklošičeva ul. 10.
Violine od Din 71.— navzgor
Kitare — 148.—
Mandoline — 98.—
Harmonike — 75.—
Havajske kitare, kromatične, harmonike, trube, saksofoni in t.d. najceneje.
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI POUČNI GENIK

LIPSKI SPOMLADNI SEJEM 1937

(Leipziger Frühjahrsmesse 1937)

ZACETEK 28. FEBRUARJA

60% POPUSTA NA VOZOVNICAH na nemških železnicah,

znaten popust v drugih državah.

Vsa pojasnila dajeta častna zastopnika:

Ing. G. TÖNNIES, Ljubljana, Tyrševa 33, telefon 27-62.
JOSIP BEZJAK, Maribor, Gosposka ul. 25, telefon 20-97.
in ZVANIČNI BIRO LAJPCISKO SAJMA, Beograd, Knez Mihajlova 33/I, telefon 24311.

VELIKA JUBILEJNA PRODAJA

trvdke

LOGAR & KALAN

(nasl. Srečko Vidmar)

manufakturna zaloga — KRANJ

1897

1937

40

ZA JUBILEJNO LETO si je trvdka nabavila ogromno izbiro češkega, angleškega, kakor tudi domačega blaga po najnižjih brezkonkurenčnih cenah, poleg katerih bomo nudili vsakomur še posebej

10% popusta.

Izkoristite redko priliko in naše JUBILEJNE CENE V LETU 1937

Tovarniško poslopje

z vsem inventarjem, raznimi pletilnicami in šivalnimi stroji in električni in ročni pogon oddam v najem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe poslati na ogl. oddelček »Jutra« pod značko »Tovarna v Sloveniji«.

Poznani SALVAT-čaj zoper žolčne kamne in bolezn žolčnega mehurja se dobiva pri glavnemu zastopniku

lekarni pri Sv. IVANU, Zagreb, Kaptol 17. Prospekte o zdravljenju pošljemo zastoj.

Ogl. reg. 8. br. 27870

Zahvala.

Podpisani ALOJZIJ TRŠAN, posestnik v Tacnu pod Šmarno goro št. 44, sem utrpel občutno požarno škodo na gospodarskem posloplju in premoženju. K sreči sem imel zavarovano pri »SLAVIJE« Jugoslovanski Zavarovalni banki v Ljubljani, ki je škodo takoj po požaru ocenila in mi odškodnino v moje popolno zadovoljstvo kulantno izplačala.

Vsled tega vsakemu posestniku prav toplo priporočam, da zavaruje svoje imetje pri »SLAVIJE«.

V TACNU, dne 6. II. 1937.

ALOJZIJ TRŠAN.

ZAHVALA

Vsem prijateljem in znancem, ki so spremlili našo blago teto in sestro, gospo

LUJIZO URBANČIČ

k zadnjemu počitku in vsem, ki so z nami sočustvovali, izrekamo najprišrčnejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni prečastiti duhovščini, Gasilnemu društvu za častno spremstvo, gospodom' orožnikom, pevskemu zboru za prekrasne žalostinke, učiteljsv in šolski mladini tukajšnje šole, gospodu dr. Pucu, zdravniku na Dobravi za veliko požrtvovalnost ter vsem onim, ki so nam pomagali v teh težkih dneh. Stotera jim hvala!

Priporočamo drago pokojnico v blag spomin.

Grad Polhov Gradec, 7. februarja 1937.

ANA DELAGO in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Vsem, ki so sočustvovali ob bolezn in smrti z gospo

Marijo dr. Zupanc-evo

roj. PLEIWEISS

jo tolažili in ji lajšali gorje, ji poklonili vence, šopke in cvetlice, jo spremlili na zadnji poti v tako častnem številu, izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Maše zadušnice se bodo darovale v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani v ponedeljek, 8. februarja 1937, ob 7. uri zjutraj.

Pokoj njeni duši!

V LJUBLJANI, dne 5. februarja 1937.

Rodbina dr. Žirovnikova.

RHEINMETALL-BORSIG

Računski in pisalni stroji — izdelek sodobne najmodernejših tehnike. 45 modelov.

RHEINMETALL-BORSIG fakturirni stroji.

Piše popolne tekste, sešteva, odšteva, množi samostojno, piše produkte avtomatično. S pritiskom na tipke dobimo vmesne in končne vsote. Enostavno delo kakor pri pisalnem stroju.

RHEINMETALL-BORSIG

polavtomati, superavtomati, stroji s seštevalnim mehanizmom; z mnogimi zelo koristnimi novostmi.

RHEINMETALL-BORSIG

seštevalni stroji, sistem 10 tipk, ročni in električni pogon.

RHEINMETALL-BORSIG

standard pisalni stroji s 24, 32, 45 in 62 cm dolgim valjem, avtomatični tabulator.

RHEINMETALL-BORSIG

mali pisalni stroji z normalno tastaturo 44 tipk za pisarne, potovanja in dom. Edini mali pisalni stroj, pri katerem se lahko lučalni vzvodi, kakor tudi voz snamejo. Dobavi se v 8 različnih barvah.

RHEINMETALL-BORSIG je vodilna evropska veletovarna v izdelovanju računskih in pisalnih strojev. WERK SÖMMERDA (THÜR.) — BERLIN-TEGEL.

ZASTOPSTVO IN PRODAJA ZA DRAVSKO BANOVINO:

IVAN FORTIČ, Maribor, Kopališka ul. 11

TEL. ŠTEV. 22-25.

Solidne cene.

Zahtevajte prospekte.

Največje ljudsko zavarovanje

KARITAS

V januarju 1937. smo izplačali cele zavarovalne vsote po smrti sledečih zavarovancev:

KROIS ALOJZ, delavec, Maribor, Vrbanova 2.
SPRAH ELIZABETA, zasebnica, Podlehnik 8 (Ptuj).
HRAUSKY MARIJA, zasebnica, Studenci pri Mariboru.
VALENTAN IVANA, vinčarka, Košaki 120.
SAGADIN GERA, zasebnica, Mihovci 52.
WOLF ANA, zasebnica, Karlovy vary.
ZIBRET MARIJA, zasebnica, Zagorje 65.
ZAVRL MARTIN, delavec, Bistrica pri Trzinu 25.
KRAMAR JANEZ, čevljar, Podsmrečje 10 (Blagovica).
ERJAVEC MARIJA, žena postreščka, Ljubljana, Aleksandrova 5.
SIMONČIČ JOSIP, poslovođa, Kostanjevica 69.
KAVČIČ LAVRENCIJA, vdova, Ponikve 41.
DOLENC MARIJA, vdova, Dolenja vas 2 (Polhov gradec).
VEZJAK MARIJA, trgovka, Maribor, Stolna ul. 5.
KNAPIČ MARIJA, tobačna delavka, Ljubljana, Galjeva 192.
JERENK FRANC, posestnik, Podgorje 110 (Slovenjgradec).
PETELINŠEK ALBIN, delavec, Moste pri Ljubljani.
STRAUS ANA, zasebnica, Javornik 100.
LEGAT MARIJA, šivilja, Javornik 39.
PUNGČAR MARIJA, gospodinja, Zagrad 52.
KEČELJ ANDREJ, post. uradnik v p., Škofja Loka, Nunska 14.
LAKNER HELENA, zasebnica, Polzela 38.
TURK MARIJA, vdova, Brdo 95 (Vič).
BUTIN APOLONIJA, gospodinja, Lesno Brdo 35 (Vrhnika).
BASTIČ FRANC, rudar v p., Hrastnik 33.
VEIT VIDA, desetletna hčerka tov. delavca Tomaža Veit, Kolčevo 21; ker sta zavarovana oče in mati je bila sozavarovana tudi njuna hčerka.

V januarja 1937. se je prijavilo

729 novih zavarovancev!

Pojasnila in navodila dobite brezplačno pri:

KARITAS,

Ljubljana, palača Vzemne zavarovalnice;

KARITAS,

Maribor, Orožnova ul. 8.

PO SVOJI LEPI VSEBINI IN LIČNI OPREMI SO KNJIGE ZALOŽBE

„HRAM“

najprimernejše darilo ob vsaki priliki.

Izvirna dela Miška Kranjca, katera so bila nagrajena s Prešernovo nagrado: OS ŽIV-LJENJA in ZALESJE SE PREBUJA so najboljši plodovi današnjega slovenskega pripovedništva. Vrsta izbranih prevodov nudi čitateljem pogled v svetovno književnost. V prevodu naših najboljših prevajalcev O. Zupanciča, V. Levstika in drugih so izšla do sedaj dela: Deeping: USODOVEC, Gorkij: MATI, Jerušić: CEZAR, Zweig: MARIA STUART, Kipling: KIM in druge.

Knjige se lahko naroče tudi proti plačilu v mesečnih obrokih pri upravi založbe „HRAM“, Ljubljana, Florjanska ulica 14.

ZAHVALA

Za številne in prišrčne izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi našega dobrega soproga, očeta, gospoda

Zaplotnika

Dominika

pom. sekretarja kr. banske uprave kakor tudi za poklonjene vence in cvetje ter številno spremstvo na njegovi zadnji poti, izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 6. februarja 1937.

ZALUJOCI OSTALI